

ŽELEZAR

JESENICE, 18. SEPTEMBRA 1986

ŠTEVILKA 37 • XXXV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradaskja, lektorica — novinarka Lilijana Kos, novinar — fotoreporter Borut Grce, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserović. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavak in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Ne ostanimo na pol poti

Že čez nekaj dni se bomo odločali o PREDLOGU nove organiziranosti Železarne Jesenice. S tem pomembnim dejanjem zaključujemo razmeroma dolgo obdobje intenzivnih priprav, razmišljanj in razprav, s katerimi smo sooblikovali predlog nove organizacijske zgradbe naše Železarne.

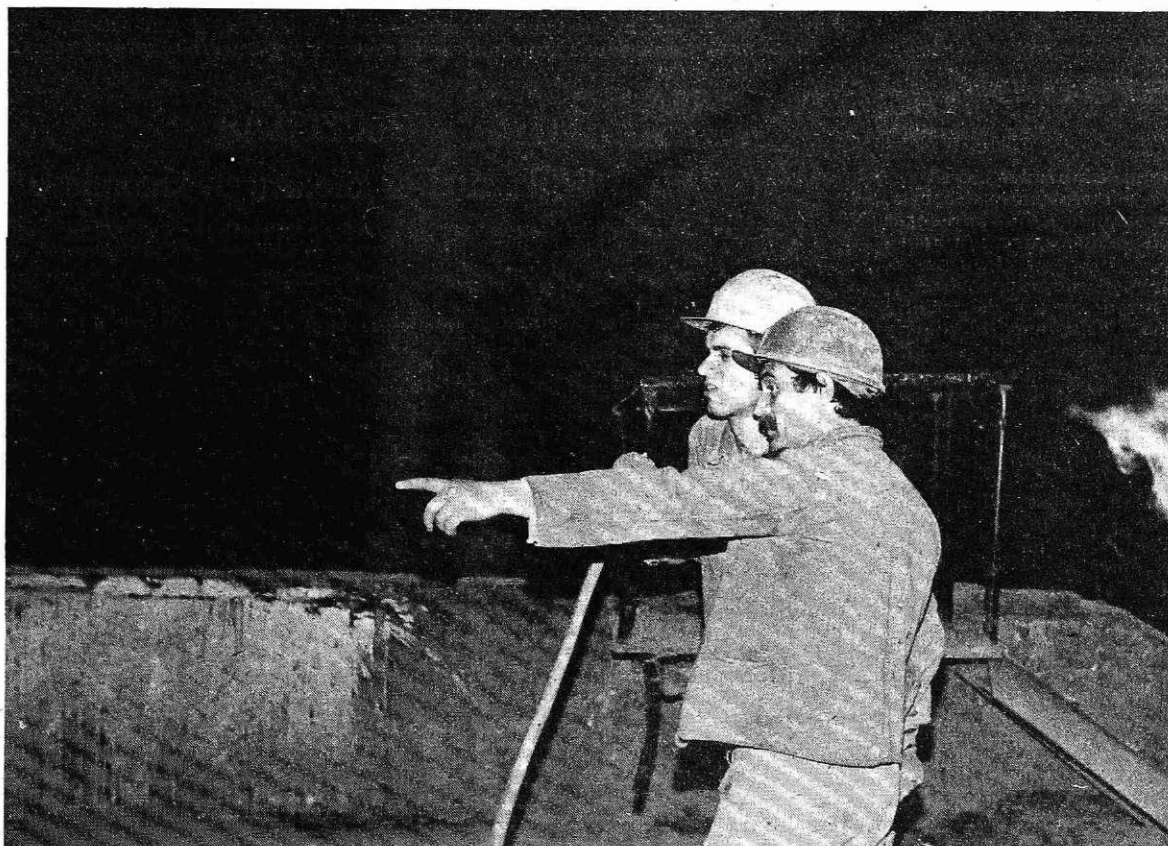
Novooblikovane temeljne organizacije so posledica izbranega principa oblikovanja novih organizacijskih celot po proizvodnih programih in spemljajočih dejavnostih, pri tem pa nikakor ni šlo za zmanjševanje temeljnih organizacij ali celo za ožjenje možnosti samoupravnega odločanja. Nasprotno! V novooblikovanih temeljnih organizacij bodo združeni in usklajeni interesi vseh delavcev v posameznem programu ali spemljajoči dejavnosti, svojo voljo pa bomo uveljavljali tako kot doslej preko SDS in delavskega sveta TOZD oziroma delavskega sveta Železarne, ko bo šlo za skupen dogovor vseh delavcev Železarne.

Leta 1984 smo na delavskem svetu Železarne potrdili našo zahtevo, da za izboljšanje poslovnega rezultata poleg ukrepov tehnično-tehnološke narave pripravimo in izpeljemo tudi predlog organizacijskih sprememb, ne samo posameznih delov, ampak celotne Železarne. Že takrat smo se odločili, da z učinkovitimi organizacijskimi ukrepi znotraj Železarne ustvarimo take pogoje dela, v katerih bomo ob vestnem izpolnjevanju spejetih obveznosti dosegali tudi spremenjenih pogojev gospodarjenja ugodne poslovne politike.

Zato, NE OSTANIMO NA POL POTI, ampak z glasovanjem na referendumu pokažimo, da je to naša zavestna odločitev, ki je hkrati tudi zahteva po hitrejšem in učinkovitejšem spreminjanju okostenelih razmer pri našem delu in poslovanju, na katere že dalj časa opozarjamo. Prepričan sem, da se motijo vsi tisti, ki mislijo, da železarji ne razmišljamo dovolj o problematiki celotne Železarne in da vidimo predvsem svoj ožji delokrog. Razprava, kateri smo posvetili vso pozornost, je namreč pokazala, da železarji zelo dobro poznamo problematiko celotne delovne organizacije in da poznamo tudi rešitve, ki pa jih v sedanji organiziranosti nismo znali ali mogli uveljaviti. Toda s premišljeno in strokovno zasnovano ter izpeljano organizacijo, s prepričanjem, da smo se železarji vedno znali opreti na lastne sposobnosti in znanje ter z doslednim izvajanjem sprejetih nalog, upravičeno pričakujemo boljše delovne in poslovne rezultate, predvsem pa večje zadovoljstvo, na osnovi katerega bomo smejeje kot doslej uveljavljali voljo delavca—samoupravljalca in krepili medsebojno zaupanje, zaupanje v strokovnost in moč samoupravnega odločanja.

Preizkusimo torej naše sposobnosti tudi v praksi. Postavimo v odgovoren položaj strokovne delavce, ki so predlog organizacijskih sprememb pripravili, hkrati pa jim dajmo tudi priložnost, da ga v celoti in dosledno uveljavijo.

Edo Kavčič
predsednik Konference
osnovnih organizacij
sindikata Železarne
Jesenice

V tej smeri — (foto: Borut Grce)

Naš »ZA« odraz naše enotnosti

S 24. septembrom zaključujemo dveletno obdobje priprav organizacijskih sprememb v Železarni Jesenice. Opravljeno je veliko strokovno in družbenopolitično delo. Težki pogoji gospodarjenja terjajo od nas stalno akcijo pri iskanju novosti in rešitev na vseh področjih. V tem iskanju nismo mogli spregledati organizacijskih slabosti v Železarni Jesenice. Zveza komunistov se je, tako kot ostale družbenopolitične

organizacije v Železarni, aktivno vključila v priprave in obravnavo organizacijskih sprememb.

Naše ugotovitve so:

— izbrana oblika organiziranosti je odraz potreb in želja vseh železarjev, omogoča boljše prilagoditev tržnim razmeram, večjo ekonomičnost poslovanja, s tem pa tudi boljše prihodnost za sedanje in prihodnje generacije železarjev,

zagotovljeno je eno od osnovnih vodil pri snovanju nove organiziranosti, da ohranimo visoko samoupravno razvitost naše železarne.

Zavedati se moramo, da v današnjih težkih pogojih gospodarjenja brez odločnih korakov pri odpravljanju slabosti ni rezultatov. Železarji smo tisti, ki si kljub težavam z boljšim in racionalnejšim delom lahko odrežemo večji kos kruha, ustvarimo višji osebni in družbeni standard.

Naj bo naš »ZA« na referendumu 24. septembra odraz naše enotnosti, ki smo jo do sedaj nešteto krat pokazali, odraz želja po boljših delovnih in poslovnih rezultatih.

Ahmed Telalović
predsednik SAK ZKS
Železarne Jesenice

Razporejanje dohodka v prvem polletju

Politika oblikovanja sredstev za bruto osebne dohodke in skupno porabo delavcev v organizacijah združenega dela je v letu 1986 v globalu določena z usmeritvami republiške resolucije o politiki uresničevanja Družbenega plana Slovenije za obdobje 1986 — 1990 v letu 1986. Tako resolucija opredeljuje kot temeljno usmeritev usklajeno rast sredstev za bruto osebne dohodke in skupno porabo delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela z rastjo dohodka. Pri tem pa morajo delavci v organizacijah združenega dela zagotoviti:

— najmanj enak oziroma višji delež akumulacije v dohodku, kot so ga dosegli v letu 1985,

— ter hkrati ohraniti oziroma zmanjšati delež materialnih stroškov v celotnem prihodku glede na raven leta 1985.

Ob upoštevanju teh resolucijskih usmeritev je potrebno, da delavci v organizacijah združenega dela pri razporejanju dohodka skrbijo za tako oblikovanje sredstev za bruto osebne dohodke in skupno porabo delavcev, ki bo omogočala ohranitev stopnje akumulacijske sposobnosti organizacije združenega dela najmanj na nivoju, doseženem v letu 1985.

1. Uresničevanje družbene usmeritve razporejanja dohodka v gospodarskih organizacijah združenega dela.

Po podatkih službe družbenega knjigovodstva, ki ugotavlja skladnost razporejanja z resolucijo, trideset temeljnih organizacij združenega dela ni pravilno razporedilo svoj ustvarjeni dohodek. Pri tem služba družbenega knjigovodstva usklaječnosti na nivoju delovne organizacije ne preverja, po določilih družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohod-

ka v Sloveniji pa imajo temeljne organizacije možnost, da svoja delitvena razmerja usklajujejo na nivoju

delovne organizacije, v kolikor imajo to možnost opredeljeno in zapisano tudi v svojih samoupravnih splošnih aktih.

Od teh tridesetih temeljnih organizacij združenega dela osem temeljnih organizacij razporeja sredstva za bruto osebne dohodke in skupno porabo delavcev na nivoju delovne organizacije, ki ima svoj sedež izven območja občine Jesenice.

Protidumpingška carina za toplo valjano pločevino v EGS

Februarja letos smo poročali, da je EGS začela postopek proti jugoslovanskim dobaviteljem pločevine. Prvi del postopka je sedaj zaključen. Z uradnim listom od 6. septembra je uveljavljena za prehodno obdobje štirih mesecev posebna carina 68 ECU za 1000 kg. To predstavlja na povprečno ceno debelih pločevin približno 20 odstotkov uvoznih dajatev. S tem je praktično onemogočen izvoz tega asortimenta v dežele Evropske gospodarske skupnosti.

Več kot 20 let smo izvažali toplo valjano pločevino, predvsem v ZRN in Italijo. V zadnjih letih se je izvoz v EGS gibal med 5100 in 7500 tonami. Zaradi neugodnih cen izvoz tega asortimenta dalj časa upada. V osmih mesecih smo izvozili 5800 ton toplo valjanih pločevin za 1.520.000 dolarjev, od tega v EGS le še 1090 ton za 275.000 dolarjev.

Ko smo zmanjšali izvoz, sta druga dva jugoslovanska proizvajalca svoj izvoz povečevala. Konkurenca je bila vse hujša tudi z drugih tržišč (novo priključene dežele EGS, SEV in prekomorske dežele). Poprečna jugoslovanska izvozna cena je s tem še bolj padla, razen tega je bil tudi kva-

litetni asortiment slabši. Protidumpingški ukrep je torej logična posledica dogajanja na tržišču EGS, kar pomembno vpliva tudi na zmanjševanje domače proizvodnje jeklarskih proizvodov.

Pri letnem izvozu Železarne za 70.000 ton izdelkov problematičen asortiment ne predstavlja več odločujoče postavke. Kljub temu bo manj deviznega priliva, izgubili bomo dolgoletne odjemalce, istočasno pa možnost širitve na druge asortimente. Vendar z izvozom moramo nadaljevati. Z zaključevanjem investicije v finalizacijo debele pločevine bomo imeli pogoje izvoza višjih asortimentov, kar pa ni vključeno v pred-

V skladu s tem se pristojnost ocenjevanja pravilnosti razporejanja dohodka in oblikovanja sredstev za bruto osebne dohodke in skupno porabo delavcev prenese na izvršne svete skupščin občin, kjer je sedež teh delovnih organizacij.

Po podatkih službe družbenega knjigovodstva je rast sredstev za

(Nadaljevanje na 6. strani)

V TOZD JEKLARNA 5,8 ODSOTKA NAD PLANOM

V prvi polovici meseca smo po podatkih statistične službe izdelali 54.087 ton skupne proizvodnje, kar je 101 odstotek družbenega plana in 93,4 odstotka višjega operativnega programa. Planirano količino izpolnjuje pet temeljnih organizacij: Plavž, Jeklarna, Žičarna, Profilaria in Elektrode.

V TOZD Plavž uspešno izpolnjuje planske obveznosti. Izdelali so 6.961 ton groblja in izpolnili družbeni plan, ki je enak operativnemu programu, 100,2 odstotno.

V TOZD Jeklarna presega družbeni plan in operativni program celo za 5,8 odstotka. Do sedaj so vili 21.076 ton jekla.

V enajstih odpremnih dneh smo prodali 13.405 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 96,4 odstotka družbenega plana in 87,3 odstotka višjega operativnega programa. Plan odpreme izpolnjujejo temeljne organizacije Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine in Profilaria.

Ernest Pušnik

KORAK NAPREJ

Prihodnjo sredo se bodo delavci temeljnih organizacij odločali o sprejemu samoupravnih aktov, ki pomenijo šele prvi korak na poti k novi in boljši organiziranosti Železarn. Da bi ugotovili, kakšno je razpoloženje med delavci, smo izvedli krajšo telefonsko anketo, ki kaže na to, da večina železarjev podpira novo organizacijsko zasnovo. Kljub temu pa se moramo zavedati, da se bo s tem, ko bomo na referendumu glasovali za, pravo delo šele začelo.

nova
organiziranost

Jože Rožič, Jeklarna:

Veliko let sem že v martinarni in glede na svoje izkušnje iz časov, ko je bilo v Železarni le pet temeljnih organizacij, lahko rečem, popolnoma podpiram novo organizacijsko zasnovo. Tudi delavcem velikokrat pripovedujemo, da je bila organizacija v Železarni takrat veliko boljše kakor sedaj.

Jože Osvald, Livarna:

Za livarje je nova organiziranost popolnoma v redu, saj smo že od prej navajeni na temeljno organizacijo talilnice in glede na to, da pričakujemo rekonstrukcijo livarne, menim, da bomo skupaj močnejši, da bo lažje, kar se tiče nabave. To pa pomeni tudi boljšo kvaliteto vlitkov.

Vladimir Podlipnik, Valjarna bluing stekel:

Mislím, da je skrajni čas, da se v Železarni ukrene nekaj v zvezi z organiziranostjo. Predlagane rešitve so strokovno pripravljene, zato jih je treba podpreti in mislim, da referendum v bistvu sploh ni potreben. Ne glede na izid referenduma bomo morali na področju organizacije nekaj spremeniti.

Jakob Šranc, Valjarna debele pločvine:

Ravno danes smo imeli sestanek samoupravne delovne skupine, kjer smo se pogovarjali ravno o novi organiziranosti. Od nje pričakujemo zmanjšanje medfaznih zalog in boljše vzdrževanje. Toliko skladišč dragih rezervnih delov, kot jih imamo sedaj, preprosto ne moremo imeti. Vsako zmanjšanje stroškov za rezervne dele in vzdrževanje bi bilo velik uspeh za našo sedanjo in prihodnjo temeljno organizacijo.

Miha Hladnik, Hladna valjarna Bela:

Čeprav bo nova organiziranost gotovo prinesla napredek, pa že nekaj časa zaradi različnih težav ničesar ne verjamemo. Jaz osebno sem za novo organiziranost, medtem ko nekateri delavci še kolebajo. Zdi se mi, da je osnovni problem to, da ne ločimo med samoupravljanjem in upravljanjem. Zato bo po mojem nova organiziranost z manjšim številom temeljnih organizacij velik napredek.

Franc Gasser, Profilarna:

Računam na pozitiven izid referenduma, saj gre za stvari, ki so bolj splošnega pomena. Menim pa, da je le malo reorganizacij potrebnih zaradi organizacijskih težav, več pa zaradi drugih vzrokov.

Mirko Dimc, Elektrode:

Upam, da bo referendum uspel, saj nova in boljša organiziranost pomeni tudi boljšo povezavo med temeljnimi organizacijami, ki so odvisne ena od druge zaradi preskrbe z vložkom. Verjetno pa nova organiziranost pomeni tudi to, da bomo porabili manj časa za razne sestanke.

Peter Gasar, Žebljarna:

Nova organiziranost pomeni veliko pridobitev za Železarno, zato jo moramo tudi čimprej izpeljati. To je korak naprej za Železarno, saj smo sedaj preveč razdrobljeni.

Peter Klemenc, Strojne delavnice:

Nova organiziranost bo gotovo dobra, saj je bilo tudi takrat, ko smo imeli v Železarni pet temeljnih organizacij, bolje. Mislim, da bo po novem tudi manj sestankov, s čimer bomo tudi nekaj prihranili.

Vinko Rotar, Remontne delavnice:

Ni kaj dosti govoriti. Vemo, da nismo sami sebi v namen. Pričakujem, da bomo, ko bomo na novo organizirani, nudili temeljnim organizacijam kompletne usluge in ustrezno preskrbljenost z rezervnimi deli. To bo

prineslo novo kvaliteto dela in končni efekt, tako za nas kot za vso Železarno.

Brane Cepič, Vzdrževanje:

Mislím, da smo zastavili v pravi smeri in upam, da bo nova organiziranost dala predvidene učinke. Vendar pa bomo ljudje ostali isti, zato se zastavlja vprašanje, ali je vzrok sedanjih organizacijskih slabosti v predpisih in organiziranosti, ali v ljudeh.

Franci Lončnar, delovna skupnost KO - FI:

Načelno sem za novo organiziranost, saj pomeni boljšo povezavo s storitvenimi dejavnostmi. Podobno organizacijo smo v Železarni že imeli in kot kaže, se zdaj spet nagibamo k bolj centraliziranemu vodenju delovne organizacije. To je vsekakor pozitivna smer.

Delavski svet delovne organizacije Železarn Jesenice je na 8. seji dne 27. avgusta 1986 skladno z določbo 463. člena zakona o združenem delu in 42. in 45. člena statuta delovne organizacije Železarn Jesenice razpisal

REFERENDUM

- za sprejem predlogov
 - SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O SPREMEMBAH ORGANIZIRANOSTI TEMELJNIH ORGANIZACIJ
 - SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽEVANJU DELA DELAVCEV V TOZD
 - STATUTA TEMELJNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA.

2. Glasovanje bo 24. septembra med 5. in 17. uro v vseh TOZD na treh ločenih glasovnicah s tem, da delavci, ki bodo vključeni v novoorganizirani TOZD Komerciala, glasujejo o prvih dveh samoupravnih aktih.

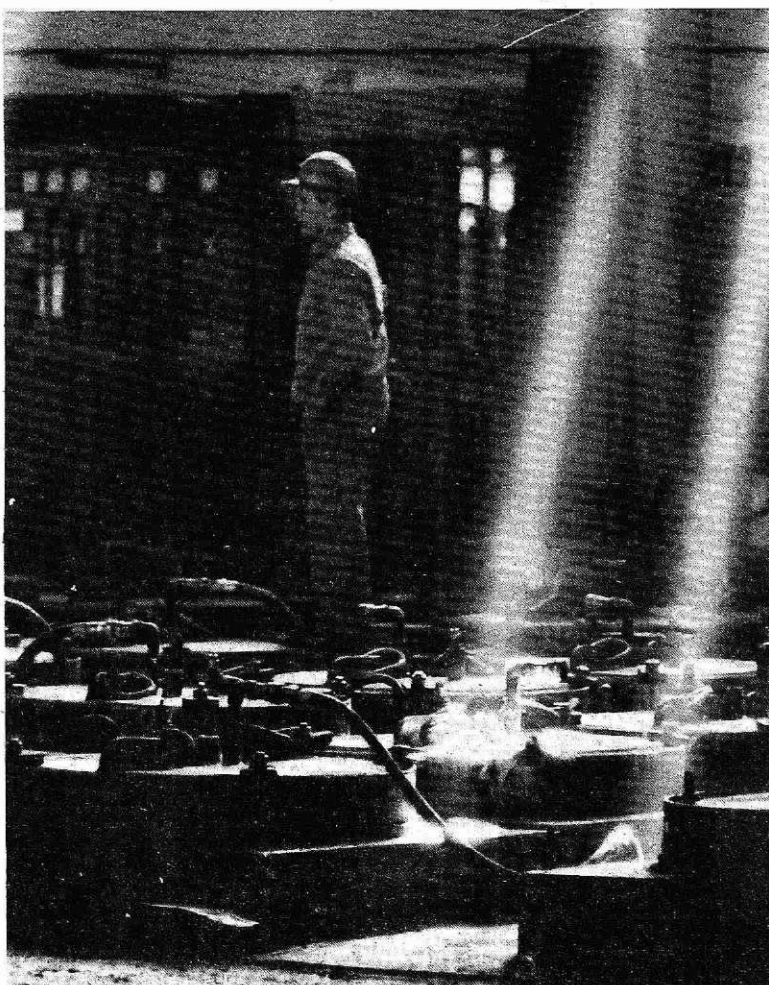
3. Poprejšnja obravnava o referendumskih vprašanjih bo potekala po samoupravnih delovnih skupinah. Gradivo za referendum je objavljeno v glasilu Železar 4. septembra.

4. Referendum vodijo stalne volilne komisije TOZD in volilna komisija delovne organizacije, ki so odgovorne za pripravo in izvedbo referenduma.

Razpis se objavi na način, ki ga opredeljuje III. poglavje statuta delovne organizacije — uresničevanje samoupravljanja v Železarni Jesenice.

Predsednik delavskega sveta

Miro Mohorič

Globinske peči (foto I. Kučina)

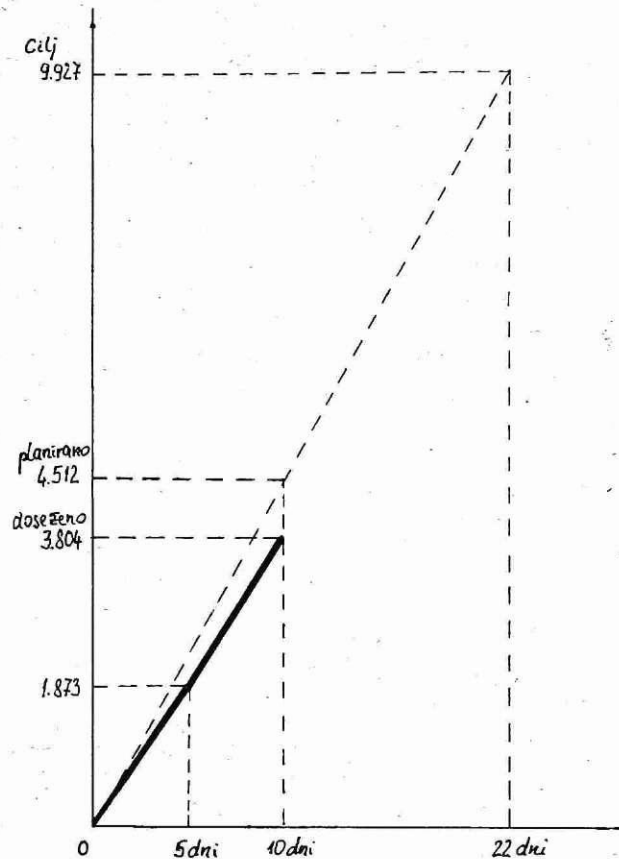
STROKOVNO PREDAVANJE

Obveščamo delavke Železarn Jesenice, da Komisija za družbeno aktivnost žensk pri IO Konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarn Jesenice organizira strokovno predavanje dr. Branislava Vladikovića »ŽENA V KLIMAK-TERIJU«.

Predavanje bo v četrtek, 25. septembra, ob 12. uri v dvorani samoupravljalcev (stari IBM).

VABIMO K ŠTEVILNI UDELEŽBI!

doseganje skupnega cilja poslovanja

V prvih petih odpremnih dneh septembra smo dosegali načrtovano realizacijo samo 84 odstotno, po desetih odpremnih dneh je odstotek doseganja ostal enak. Za planirano realizacijo 4.512 mio din zao-stajamo torej za 16 odstotkov in dosegamo 3.804 mio din fakturirane realizacije. Prenizko odpremo bo proti koncu meseca težko nadoknadi-ti in cilj preseči, s tem pa si zmanjšujemo premijo za doseganje cilja poslovanja, ki pomembno vpliva na osebne dohodke.

Skrb za stalni tehnološki napredek in razvoj ter prizadevanje, da k delovnim nalogam razporedimo ustrezno strokovno usposobljene lju-di, kakor tudi prvobitni cilj vsake OZD, da teži k doseganju planiranih proizvodnih rezultatov, so osnovni razlogi, da

ŽELEZARNA JESENICE vabi

v svoj 6200 - članski kolektiv nove sodelavce.

Na osnovi navedenih razlogov in glede na konkretna prosta dela in naloge ter načrtovane potrebe, vabimo medse delavce z višjo in vi-sokšolsko izobrazbo s področja:

metalurgije,
strojništva,
elektrotehnike,
elektronike,
računalništva,
kemije

Iz široke palete poklicev, pridobljenih s srednjim usmerjenim izobraževanjem, so za Železarno še posebej zanimivi tisti, ki jih opre-deljujemo pod kovinsko predelovalno oziroma metalurško usmeritvi-jo:

strugarji,
orodni ključavničarji,
konstrukcijski ključavničarji,
strojni mehaniki,
vroči valjavci,
hladni valjavci,
obdelovalci kovin,
kovači,
talilci,
žičarji,
vzdrževalci strojev,
varilci,
pa tudi:

elektroenergetiki, kemijski tehniki, strojni tehniki, tesarji, plastičarji, žerjavovodje, vozniki viličarjev...PRIDITE!

Vabil ne moremo olepšati z mamljivo ponudbo »osebni dohodek po dogovoru« ali »stanovanja zagotovljena«, vendar pa bomo vsakemu novemu delavcu lahko ponudili in zagotovili opravljanje takšnih del in nalog, ki bodo v skladu z njihovimi strokovnimi in osebnimi hote-nji.

Vsem, ki bi jim delo v največji delovni organizaciji na Gorenj-skem pomenilo tudi določen osebni fzziv, vsem delavoljnim, ki jih ve-seli delo pri pridobivanju in predelavi jekla, naj velja poziv:

odločite se in pridite!

Za vse dodatne informacije ali pogovor so vam vsak delovni dan na razpolago strokovni sodelavci kadrovskega sektorja. Vse informa-cije pa lahko dobite tudi po telefonu 064/81-231, int. 28-10.

Hm, hm...

Ko ocenjujemo svoje poslo-vne dosežke, kaj hitro izbrska-mo kup razlogov, zakaj so ra-vno takšni, in ne boljši, kot so. Realno sliko pa bi lahko dobi-li, če bi svoje dosežke primer-jali z enakimi ali sorodnimi delovnimi organizacijami.

Že res, da so gospodarske razmere težavne in sila spre-menljive, toda ta splošna ugo-tovitev velja tudi za druge.

Zato bi se v informacijskih službah v OZD ob pripravi raz-nih informacij in ocen pravza-prav morali povprašati, kje ob-tiči tista rdeča knjiga (debelej-ša od telefonskega imenika) kazalnikov, po katerih lahko v gospodarskih organizacijah primerjamo svoje rezultate gospodarjenja z organizacija-mi iz enake ali sorodne de-ja-vosti in ki jo je, kot piše Delo 26.8., slovenska gospodarska zbornica letos že petič razpo-slala po ozdih.

Orežhnik

Seje odborov za gospodarstvo

TOZD Valjarna bluming štekel

Odbor za gospodarstvo TOZD Valjarna bluming - štekel je na 14. seji avgusta sprejel operativni plan septembra. Količina niti v zapisu niti v sklepih ni navedena. Znano je le, da je višji od družbene.

Vzrok: planirani remont v valjni e so odpadli. Plan je bil potrjen s pomočjo, da se plan za valjarno de le pločevine sprejme pogojno, ker v adjustaži bluminga ogromne za je za to TOZD. Člani odbora so odlagali, naj se več valja za štekel. ozorili so tudi, da je vprašanje te še odpreme v valjarno debele pločevine še vedno nerešeno.

Ker se dogaja, da je vložek za njo prodajo zagotovljen šele ob ncu meseca, ne pa preko celega meseca, so zadovoljili komercialni odel in pripravo dela, da ta problem ita. Vodstvo TOZD je dolžno, da sniževanje tega sklepa nadzoruje ustrezno ukrepa.

Obravnavali so tudi proizvodnjo v iju. Opozarjali na »izredno kriti stanje zaradi pomanjkanja delv«, še zlasti v adjustaži bluminga v adjustaži štekel na Javorniku. blem teh zalag naj bi rešila pro ni oddelek in priprava dela, tako, bi skušala najti kupce. Če to ni iz iljivo, naj bi se vsak mesec nekaj zalag odpisalo.

Delegati so opozorili, da je brusil stroj CMS v okvari že mesec in in da še vedno ni usposobljen za atovanje in ocenili, da je odnos torja novogradenj skrajno nere, ker ne odpravi okvare. Tej ugo itvi dodajmo, da vodja sektorja ogradenj v svojem odgovoru na a, da je informacija netočna in delegati od odgovornih v tozdu o dobili pravih podatkov. Po in acijah, s katerimi razpolaga ja sektorja novogradenj »so bile nje okvare na tistih delih stroja, o že dosedaj normalno funkcioni«. Take vrste okvar pa, kot pravi, more odstranjevati sektor novode nj, ampak proizvodnja z vzdr alci. Dodaja, da stroj sicer še ni dno predan TOZD v uporabo, da s tem ni rečeno, da ga TOZD ne uporablja in tudi vzdrževati.

TOZD Plavž

Odbor za gospodarstvo TOZD Plavž je na 15. seji prvega septembra potrdil plan za september. Vili o 13.900 ton grodja ali 465 ton vno.

TOZD Žičarna

Odbor za gospodarstvo TOZD Žičarna je na 16. seji 29. avgusta potr operativni plan za september. Iz ati nameravajo 3000 ton vlečene a, od tega za prodajo 2490 ton, za načo predelavo pa 1010. Plan bo očni odbora zaradi pomanjkanja očil za debelo žico v kolobarjih in srednjo patentirano žico (aluček žek) ter zaradi pomanjkanja de cev težko izpolniti.

7. juliju so proizvedli 2723 ton vle e žice, povprečni osebni dohodek je bil 115.717 din.

VD Partizan Gorje, Lovski druži Jesenice in Lovski družini No nj - Gorjuše je odbor podaril po kilogramov odpadne, pocinkane

»Zahtevamo«, piše vodja sektorja novogradenj v odgovoru, »da se do 20. septembra 1986 izvede primopredaja stroja po odločbi 5-5/85 z 11. 10. 1985. Osnovne pomanjkljivosti so bile že odpravljene, za morebitne preostale pa je treba ugotoviti, koliko te pomanjkljivosti vplivajo na projektirane kapacitete stroja.« V sektorju novogradenj pričakujejo, da bo do končne primopredaje TOZD poskrbela tudi za primerno vzdrževanje.

Odbor je na prejšnji seji poslovd nemu odboru, energetskega gospo darstvu in TKR zastavil vprašanje, »kaj bo z novo potisno pečo«. Vodja proizvodnje je članom odbora poja snil, da je akcija štekel, da je bila imenovana posebna komisija s stra ni Železarne Jesenice in Metalurške ga inštituta, ki naj bi ugotovila, kako

predelati potisno peč, da bo sposo ba ogrevati vložek iz nove jeklarne, vendar pa delegati s tem le niso bili povsem zadovoljni. Menijo, da je problem za njihovo TOZD le preveč pereč in »zato vsekakor pričakujejo odgovor«.

Vodja proizvodnje je delegatom poskušal odgovoriti tudi na vpraša nje, zakaj se je v juliju pri kampanji potisne peči toliko spreminjalo ogrevanje, da je bilo preveč materiala re na (škajavost). Menili so namreč, da so pečarji usposobljeni za svoje delo in da tako slabih rezultatov še ni bi lo. Pojasnil jim je, daje prav zaradi slabih rezultatov potisne peči v juli ju poslovodni odbor zahteval, da pri naslednji kampanji potisne peči so delujejo tudi delavci energetskega gospodarstva in raziskovalnega od delka.

Odbor je Fakulteti za strojništvo podaril 400 kilogramov 4 - 7 milime trske odpadne pločevine, Lovski dru žini Jesenice pa tri kose pločevine.

TOZD Remontne delavnice

Odbor za gospodarstvo TOZD Remontne delavnice je na 7. seji 5. avgusta sprejel več sklepov v zvezi s poslovanjem v prvem polletju.

Menil je, da si morajo vsi delavci temeljne organizacije prizadevati za optimalno obratovalno sposobnost delovnih naprav. Posebno pozornost je treba nameniti TOZD Hladna valjarna Bela, Valjarni bluming - šte kel in namenski proizvodnji. Večjo skrb je treba nameniti tudi kvaliteti opravljenih del. Pri delu naj bi bolj uveljavili samokontrolo. Zaradi pre velikih medfaznih zalag v proizvodnji in prevelikih zalag v skladiščih je treba takoj začeti izvajati ukrepe za njihovo zmanjšanje. Ne glede na to, da so bili skupni dejanski stroški obračunske lastne cene v TOZD Remontne delavnice pod načrtovanimi, jih je treba sproti spremljati. To ve lja zlasti za tiste postavke, ki se po večujejo: orodje in drobn inventar, materialni stroški, režijski material, knjige in priročniki. Odgovorni de lavci Železarne naj bi razmišljali o optimalizaciji proizvodnega progra ma. Odbor za gospodarstvo meni, da se dovolj novih možnosti za to ponu ja v valjarni debele pločevine. Odbor opozarja tudi na problem pomanjka

nja delavcev, zlasti tesarjev, kleparjev in instalaterjev.

Odbor je bil seznanjen tudi z ukre pi za izboljšanje rezultatov na po dročju skladiščenja in zmanjševanja nedovršene proizvodnje. Odločil se je, da bo izvrševanje teh ukrepov redno spremljal.

Obravnaval je tudi predlog tehni čnih služb in gradbenoremontnih de lavnic za likvidacijo nekaterih os novnih sredstev (mize, stoli, razni stroji in orodja) in predlagal delav skemu svetu, da v zvezi s tem sprej me ustrezen sklep.

V zvezi s točko »Poročilo o izva jnju sklepov prejšnje seje« je zadalil vodja obrata GRD, da do naslednje seje pridobi od stalne inventurne ko misije Železarne pisno zagotovilo, da je stanje v skladišču št.83 (Elekt roremontne delavnice Jesenice) urejeno.

Po sklepu odbora bodo v TOZD za krajevno skupnost Mirka Roglja Petka in gradbenoremontnih de lavnic izdelali vitrino za hranitev prapora KK SZDL, za TVD Partizan Blejska Dobrava pa bo TOZD prispe vala določeno dobiček za tombolo, ki bo v septembru na Poljanah.

TOZD Profilarna

Odbor za gospodarstvo v TOZD Profilarna je na 12. seji 29. avgusta obravnaval plan za avgust in sep tember. Sklenil je, da se plan za av gust zaradi pomanjkanja delavcev s 1870 ton zniža na 1400 ton. Podoben sklep je sprejel (iz istega razloga: de lavcev še vedno manjka) tudi za sep tember; plan se s 1800 ton zniža na 1400 ton.

Na pomanjkanje delavcev odbor še posebej opozarja. »Naši delavci ne morejo v nedogled delati nadure

TOZD Vratni podboji

Odbor za gospodarstvo TOZD Vratni podboji je na 14. seji 5. septem bra potrdil plan za september v viši ni 130 ton. Potrdil je tudi norme za izdelavo podbojev za Vojno bolnico Zagreb. Odredu jeklarjev (Zveza ta bornikov) je podaril vratni podboj.

ter ob sobotah in praznikih«, pravi jo. Omenjajo, da je proti koncu avgu sta prišlo v TOZD 12 delavcev, ki bo do delali tretjino delovnega časa, vendar trpi kvaliteta, večje pa so tu di možnosti poškodbe. Bojijo se, da zaradi vedno večjih potreb po izvozu izvoznih obveznosti v takšnih okoli ščinah ne bodo mogli izpolnjevati. »Zagotoviti je treba stalno delovno silo«, pravi jo, »in sicer pet delavcev za oblikovanje in dva za namensko proizvodnjo.« Te delavce jim mora zagotoviti kadrovske sektor, saj v nasprotnem primeru ne bodo mogli doseči niti znižanega plana, predvsem pa ne bodo mogli izpolniti izvoznih obveznosti. Kadrovske sektor prosijo za pisni odgovor. Tudi iz pre gleda izvrševanja sklepov prejšnje seje je razvidno, da jih pomanjkanje delavcev tare že dalj časa.

Razveseljiva pa je ugotovitev, da reklamacij na kvaliteto njihovih izdelkov v zadnjem času niso prejeli in da je bilo reklamacij v letošnjem

letu v primerjavi z lanskim manj. Pričakujejo pa slabši izplen, predvsem zaradi predelave vložnega ma teriala iz Poljske in zaradi neustrez nega razreza kolobarjev vložnega materiala za proizvodnjo profilov za Sovjetsko zvezo. Sklep razprave v zvezi s kvaliteto problematiko je bil, da je treba pri sprejemanju po dobnihi naročil v bodoče zagotoviti primernejši vložek.

Turistično društvo Žirovnica je pri organizaciji Živnorejskega bala v Završnici odbor podprl z 250 kilogra mi odpadnih profilov. Rabili jih bodo za izdelavo prireditvenih miz in pro

dajnih pultov. TVD Partizan Blejska Dobrava pa je podaril 100 kilogra mov odpadnih profilov.

Referenta OP iz njihove TOZD bo do na predlog vodje proizvodnje na gradili z 20.000 din. Obrazložitev: V času, ko si na vseh ravneh prizadevamo za povečanje izvoza, se ta pro blematika stopnjuje tudi v TOZD Profilarna. V TOZD Profilarna jim je le na posebne intervencije tega re ferenta uspelo v juliju in avgustu do biti zadosti vložka. To dodatno delo pa se pri osebnem dohodku tega re ferenta občutno pozna in zato pred la gajo omenjeno nagrado.

TOZD Energetika

Odbor za gospodarstvo v TOZD Energetika je na 9. seji 6. avgusta na osnovi obravnave poslovnega poročila za prvo polletje sklenil, da je treba materialne zaloge zmanjšati na tisto količino, ki je potrebna za tekoče po slovanje, zagotoviti optimalno zalo go rezervnih delov za nemoteno obratovanje vseh naprav in agrega tov ter zmanjšati zaloge in porabo potrošnega materiala.

Dotaknil se je tudi vprašanja iz gradnje HE Javornik. Ugotovil je, da je poleg neizpolnjevanja dobavnih rokov s strani dobaviteljev opreme vzrok za nedokončanje del tudi pre majhna angažiranost sektorja novo gradenj (že od samega začetka izva janja del). Posledica te zamude je manjša proizvodnja električne ene rgije v lastnih hidroelektrarnah in dodaten odklop električne energije pri EGS za pogon dodatnih črpalk za hladilno vodo.

Obravnaval je tudi informacijo o poteku javne razprave o novi organi ziranosti. Ugotovil je: »Po razpravah in izrednem sestanku TOZD Energe tika, kjer so bila podana pojasnila določenih vprašanj in rešene neka tere nejasnosti, ki smo jih zapisali v sklepu št. 73 na 7. seji 9. 5. 1986, skle

pamo, da ni več zadržkov za združi tev v TOZD Tehnične službe.« Ven dar pa v okviru te točke opozarjamo, da bi morali v zvezi z novo organi ziranostjo misliti tudi na problem zmanjšanja porabe specifične ene rgije. Da je porabo specifične ene r gije v Železarni treba zmanjšati, ugo tavljamo vsako leto, vendar pa v Že lezarni kljub tej ugotovitvi ne stori mo ničesar.

Odbor se je seznanil tudi s predlo gom sporazuma o ustanovitvi Jugo banke — Temeljne banke Ljubljana in s predlogom Statuta te banke ter predlagal, da ju delavski svet TOZD Energetika sprejme.

Obveščen je bil o tem, da se bo iz združenih amortizacijskih sredstev za vzvankanje daljinovoda 2 x 110 kV Moste — Jesenice RTP Jeklarne 2 dodelilo 25 milijonov din, za predela vo vodnega omrežja energetske po staje Bela pa 40 milijonov din.

Vlogo za dodelitev sredstev za pro slavo 80 - letnice HE Gorje je odsto pil v obravnavo oddelku za družbeni standard. KS Edi Giorgioni pa je po daril iz skladišča PIV Energije na Javorniku štiri metre stare cevi, da bodo uredili odtok vode iz studenca na Krničkih.

Na podlagi 4. člena pravilnika o organiziranju izvajanja programa dejavnosti raziskovalne skupnosti občine Jesenice in sklepa samoupravnih organov skupščine raziskovalne skupnosti občine Jesenice

OBJAVLJAMO RAZPIS RAZISKOVALNIH NALOG ZA LETO 1987 S PODROČJA

energetskih virov, surovinskih virov, kmetijstva, varstva okolja, izboljšanja proizvodne organizacije in poslovanja, družboslovja, naravoslovja in medicine.

Sodelujejo lahko:

delavci v raziskovalnih organizacijah, ki so registrirane v razvidu raziskovalnih organizacij SRS, delavci v drugih organizacijah združenega dela, ki opravljajo delo na področju raziskovalne dejavnosti, lahko pa tudi vsi delovni ljudje in občani ter delovni ljudje in občani, organizirani v družbenih organizacijah in društvi, ki s svojimi programi prispevajo k uresničevanju raziskovalne dejavnosti.

Prijava naj vsebuje:

naslov organizacije, ki predlaga svoje sodelovanje oziroma raziskovalno nalogo, naslov raziskovalne naloge, ime nosilca in izvajalcev raziskovalnega dela, izhodišče, cilj in namen dela, utemeljitev in uporabnost, časovni potek in finančni predračun.

Prijave sprejemamo do 1. novembra 1986 na naslov: RAZISKOVALNA SKUPNOST JESENICE, Jesenice, Titova 65, p.p. 21.

PREGLED SESTANKOV SDS

(Iz programa samoupravnih aktivnosti za avgust)

Zbora delavcev TOZD DRUŽBENA PREHRANA se je tega avgusta od 196 delavcev udeležilo 99 delavcev. Razvijali so o poslovanju v prvem polletju. Zbor delavcev je dlagal delavskemu svetu, naj imenuje komisijo, sestano iz delavcev računovodstva in vodstva samopostrežne tavracije, ki naj spremlja vsakodnevni prihodek in stro samopostrežne restavracije. Po štirinajstih dneh emljanja poslovanja naj bi ta komisija posredovala po ilo o ugotovitvah vodstvu TOZD. Razlog za ta predlog je, je bil v samopostrežni restavraciji iz meseca v mesec ji negativni rezultat. Delavci so bili posebej seznanjeni o h variantnih predlogih za preureditev samopostrežne tavracije. Zbor delavcev je sprejel kritiko vodje TOZD nane Bradič, da se že pogovarjamo o konkretnih stva, delamo pa še ne boljše, zato bo treba spremeniti odnos dela, kar velja za vse, ker bi vsi lahko delali boljše.

Seznani so se o predlogih za povišanje kategorij za vsa opravila in naloge, ker v preteklosti niso bila dovolj ovrednotena.

Ker do sklica zbora še niso dobili pojasnila na pripom be glede reorganizacije, so udeleženci predlagali, naj delav ski svet od strokovnih služb zahteva pojasnilo, zakaj se nji hove pripombe ne upoštevajo.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FI NANCNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS nabava — zunanja trgovina, spedičija, domača prodaja in marketing, računovodstvo prihodkov in dohodka, računovodstvo os novnih sredstev in računovodstvo osebnega dohodka. K in formaciji o poteku javne razprave o novi organiziranosti in o osnutkih samoupravnih splošnih aktov SDS nabava — zuna nj trgovina (6. 8.) pripominja, da nastalo situacijo ne bomo reševali samo z raznimi reorganizacijami. »Predvsem bomo morali izboljšati kvaliteto dela in povečati odgovornost na vseh delovnih mestih v železarni«, pravi jo. Zavzemajo se tudi za stimulativno nagrajevanje, tako, da bi bilo dobro in kvaliteto delo res boljše nagrajevati, da bi bilo delavci o ceneno pa trdijo, da je brezpredmetna, ker večino delavcev v Železarni ocenjujejo s povprečno oceno.

Razpravljali so tudi o akciji za zmanjšanje zalag vseh materialov. Akcijo samoupravna delovna skupina sicer podpira in se strinja tudi s predlaganimi ukrepi, vendar pa ocenjuje, da ne bo uspela, če je ne bomo izvajali na ravni delovne organizacije — in to na vseh področjih. Komercial

na služba brez sodelovanja proizvodnih in vzdrževalnih obratov akcije ne bo mogla uspešno izpeljati. Posebej opo zarjajo, da neposredna odgovornost za naročanje materia lov v Železarni Jesenice ni točno opredeljena. Nabava in materialno-skladiščna služba dobivata naročila ostalih TOZD v železarni, zato velik del odgovornosti prevzemajo tudi tehnologi in asistenti v celotni delovni organizaciji.

SDS računovodstvo osebnega dohodka v zapisniku 7. avgusta v zvezi s »Pregledom izvajanja sklepov prejšnje seje« omenja, da so se »določena vprašanja razrešila, ostala pa ne«, vendar pa teh neresenih vprašanj ne pojasnjuje. Zaradi obilice gradiva z odborov za gospodarstvo iz te meljnih organizacij in ker želimo ohranjati kontinuiteto ru brike, bomo zapisnike SDS iz Delovne skupnosti za kadrovs ke in splošne zadeve ter informiranje in delovne skupnosti E-TKR-NG povzeli v naslednji številki Železarja. Zapisnike s sestankov SDS, ki naj bi po programu samoupravnih aktivnosti za september obravnavale vse tri samoupravne splošne akte (sporazum o spremembah v organiziranosti te meljnih organizacij v DO ŽJ, sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD in statut TOZD), ki jih bodo delavci seda njih in bodočih TOZD sprejemali na referendumu 24. sep tembra, in ki naj bi bili sklicani do 19. septembra, bomo za čeli dobivati v prihodnjem tednu.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

Eno leto pred vstopom v šolo

V teh dneh vpisujemo otroke, rojene v letu 1980 ter v januarju in februarju 1981, v prvi razred osnovne šole za naslednje šolsko leto. To so otroci, za katere se v septembru začne po zakonu obvezna 420 - urna priprava na šolo. Približno polovica teh otrok je že obiskovala različne oblike predšolske vzgoje.

V predšolskem obdobju prehod otrok zelo pomembno pot, ki v marsičem vpliva na njegov razvoj in uspešnost v šolskem obdobju, posredno pa tudi na nekatere oblike vedenja v poznejši dobi, torej v vsem življenju. V vrtec je vključenih približno polovica predšolskih otrok.

Nekateri pridejo stari eno leto, nekateri pa pet do šest let, to je eno leto pred vstopom v osnovno šolo.

Vsak otrok doživlja prehod iz družine v organizirano družbeno varstvo na svoj način. Žal v praksi večkrat naletimo na starše, ki nam hočejo prepustiti čimveč vzgojnih obveznosti. Vzgojnovarstvena organizacija pa je v bistvu le podaljšana roka družine, ki ima v oblikovanju osebnosti v vseh pogledih glavno vlogo. Glavna vloga vrtca je, da skrbri

mo za skladen telesni in duševni razvoj, omogočamo otroku polno ustvarjalnost in mu sooblikujemo osebnost skladno z vrednotami naše družbe. Najnovejša psihološka doganja kažejo tudi na to, da je prav predšolsko obdobje tisto, ki skozi igro razvija tudi otrokove intelektualne sposobnosti.

Zavedati se moramo, da se otrok pripravlja na šolo v vsem predšolskem obdobju in ne le zadnje leto v tako imenovani mali šoli. Ta priprava je različna, če poteka samo v krogu družine, ali če je otrok vključen v družbeno organizirane oblike dela. Ni vseeno, ali je vključen več let ali le v 420 - urni program popoldanske male šole. Obvezna priprava na šolo ima svoj smisel in namen predvsem v tem, da prebudi v otroku prirojene

sposobnosti in ga navadi na ritem organiziranih oblik dela.

Raziskave, ki so jih opravili naši psihologi, potrjujejo pomembnost vpliva sistematične predšolske vzgoje na zrelost otroka pred vstopom v osnovno šolo, na njegovo uspešnost v šoli, ki v veliki meri vpliva tudi na uspešnost v življenju. Zato si prizadevamo, da bi bili vsi otroci deležni organizirane skrbi, da bi imeli možnost strokovno razvijati prirojene sposobnosti in da bi pridobili sposobnosti in znanja, ki jih bodo potrebovali za svoj osebni razvoj in za razvoj družbe. Obvezna celoletna priprava otrok na šolo, torej mala šola, je eden od temeljnih kamnov življenja, zato ji posvečamo posebno pozornost tako v stroki, torej v vzgoji in izobraževanju, in v celotni družbi, ki namenja veliko sredstev zato, da bi bil otrok na vstop v življenje čim bolj pripravljen. 513 Ravnateljica VVO:

Nada Klančar

Dvaindvajseta zvezdica

Kmalu se bo začela nova hokejska sezona. Ostali jugoslovanski klubi iščejo po Evropi in Severni Ameriki ter kupujejo nove hokejiste, da bi jim pomagali osvojiti naslov državnih prvakov. Kaj pa Jeseničani?

Novo sezono so Jeseničani začeli slabo. Izgubili so tri derbijske doma s Partizanom (tesno 4:5) in na gostovanju v Ljubljani (2:4) ter v Beogradu proti Crveni Zvezdi (visoko 2:6). V novoletnih počitnicah so trenirali. Bojan Kavčič, srednji napadalec, je dva dni pred nadaljevanjem prvenstva v odlični formi. Po treningu ga trener pokliče v pisarno.

»To je Van Chen Cung, japonski inženir računalništva in novi jeseniški trener namiznega tenisa,« je začel trener, ko je Bojan prišel v pisarno.

»Kot navdušen pristaš hokeja je...« V naslednjih minutah je Bojan zvedel, da je Van izdelal hokejista — robota. Opremil ga je z računalnikom. V sosednji pisarni je videl velik procesor. V kotu pa je stal robot.

»I-o sem jaz!« je zakričal Bojan. »Da. Igral bo namesto tebe. Ti pa boš hodil na zdravniške preglede. Nekoga smo morali žrtvovati. Robot je odlični hokejist. Izbirati smo morali med najboljšimi. Samo eno sezono te bo nadomeščal.« Bojan se je zamislil.

Lažje tekme bom igral jaz. Ali pa nič! Oči so se mu svetile.

»V redu, v redu,« je hitro spregovoril trener. »Še tole podpiši.« Ko je Bojan nakracal svoje ime na listino, ga je Van povabil na sok.

Ko sta sedela v bifeju, mu je povedal, da je za robota žrtvoval 9.000 ur. »Je najboljši hokejist,« se je hvalil, »drsa lahko v vse smeri, ustavi se na mestu, strelja z desno (tako kot jaz, pomisli Bojan), njegovi senzori mu omogočajo izredno natančne strele in podaje. V program sem vgradil nekaj hokejskih trikov in potez za gledalce. Ljudje te bodo vzljubili, Bojan.«

Čez štiri mesece. Play-off. Finalna tekma v Podmežakih. 8500 gledal-

cev. V dvorani odmeva: Kav-čič! Kav-čič! Bojan stoji v garderobi in s solzami v očeh posluša bučanje v dvorani. Robot pa tam zunaj s palico pozdravlja razgrete gledalce. Tekma se začne. V štirideseti sekundi robot s plave črte skoraj strga mrežo. Tribune ponorijo. V tretji minuti je na ledu prvi napad. Robot mojstrsko preigra dva hokejista in poda Peterpanu, ki je sam pred golom. 2:0. Peklensko vzdusje. Bojan pa trpi v garderobi. Tega ne prenese več. Golufamo gledalce in nasprotnike. V teh mesecih je postal živčen. Sprl se je s svojo punco. Šel bom ven in vse povedal. Konec druge tretjine. Jeseničani vodijo 3:1. Trener jim v garderobi daje nasvete. Tedaj priteče Van. »Crknili je. Pes! Komunikacijski čip je pregorel.« Robot je mrtvo sedel na klopi. Trener se prime za glavo. Sirena zapiska. Pričela se bo zadnja tretjina. Končno se odloči: »Bojan, pojdi igrati.«

V petinpetdeseti minuti nasprotniki izenačijo. V zadnji minuti se Bojan odloči za samostojno akcijo. Preigra trinastopnik in premaga vratarja. Po dvorani odmeva: Kav-čič! Kav-čič! Soigralci ga objamejo. Konec tekme. Zmagali so. Osvojili so dvaindvajseto zvezdico.

Ko je naslednji dan Bojan prišel na trening, ga je trener povabil v pisarno. Tu je tudi Van, ki mu čestita za odlično igro. »V sosednji pisarni te čaka presenečenje,« reče in se nasmeje. Bojan odpre vrata. Zagleda velik paket. Stopi k njemu in ga odvije. V veliki stekleni vitrini stoji robot - hokejist. »Vanovo darilo,« reče trener, »noče ga popraviti.«

»Da. Hokej je igra. Zmaga naj tisti, ki je boljši. Stroji naj ostanejo v tovarnah. Drugače nas bodo na ulicah kmalu pozdravljali roboti. In potem se bodo kmalu osvobodili in...«

Bojan je zrl v robota in se smehljajal.

»Hvala, Van.« Nato pa je odšel v garderobo.

VSAKA PODOBNOST V OSEBAH, KRAJIH ALI DOGODKIH JE ZGOLJ SLUČAJNA.

Andrej Leban

Ogled (foto B. Grce)

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA
KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

KEMIČNO IN BIOLOŠKO OROŽJE

To zamisel so zavezniki kmalu opustili. Vojaških učinkov ne bi bilo, Nemci pa bi verjetno v zadnjih zdihljajih začeli uporabljati živčne pline, zoper katere ni bilo obrambe.

Seveda pozna zgodovina še veliko podobnih primerov. Italijani so uporabljali bojne strupe med boji v Etiopiji, Japonci na Kitajskem in Egipčani v Jemenu. Med vietnamsko vojno so Američani na veliko strupili džunglo s sredstvom »agent orange«, ki je sestavljen iz 50 odstotkov herbicida 2,4 - D in 50 odstotkov njegovega kemičnega sorodnika 2,5,5 - T; slednji vsebuje kot stranski proizvod ekstremno strupen in smrtonosen dioksin.

Američani so uničevali riževa polja nasprotne strani tudi s kloridno kislino, nekaj let kasneje pa naj bi bojne strupe in herbicide začela uporabljati tudi nasprotna stran. Pojavile so se strupene glivice, kemična vojna ali njeni odmevi so segli v Kambodžo in Afganistan... Težko bi bilo reči, ali je kje na svetu kraj, kjer ne bi prišlo do uporabe kemičnih snovi v takšni ali drugačni obliki. Japonci so med vojno eksperimentirali z ljudmi in strupenimi snovmi v posebnih laboratorijih v Harbinu v Mandžuriji. Po vojni so z Američani sklenili pogodbo o zamenjavi podatkov v zameno za oprostitev vojnih zločinov.

Leta 1969 je predsednik Nixon ukazal, da morajo ZDA uničiti vse zaloge bioloških strupov. Suspendiral je tudi nabavo novega kemičnega orožja, čeprav so stare zaloge obdržali. Tri leta kasneje so podpisali ženevsko konvencijo, ki prepoveduje uporabo, razvoj in uskladičenje bioloških orožij, toda posamezne države se tej konvenciji po predhodnem šestmesečnem opozorilu lahko izognejo. Že od leta 1968 težejo prizadevanja v tej smeri tudi za kemična orožja, dosegli pa niso veliko, ker so se pojavili problemi v zvezi z verifikacijo in inspekcijo. Seveda gre tukaj še za številne definicije in pomenske odtene, o katerih se prizadete države (predvsem supersile), ne morejo sporazumeti.

Predvsem je treba definirati tiste snovi, ki ljudi onesposablajo in takšne so smrtno ali letalne. Gre za biološke in kemične snovi, razlike med njihovimi učinki pa so lahko zelo velike. Nekaj najosnovnejših podatkov o snoveh s področja biološkega in kemičnega vojskovanja si oglejmo v nadaljevanju.

TOKSIČNE SNOVI

Znanstvena terminologija ne opredeljuje strogih razlik med pojma kemične in biološke snovi. Tako so na primer v obdobju druge svetovne vojne sintetične kemične herbicide skupaj z glivicami, ki povzročajo rastlinske bolezni na žitaricah, uvrščali med biološka orožja. Konvencija o biološkem vojskovanju iz leta 1972 vključuje med drugim tudi vrsto kemikalij, ki jih ekstrahirajo in prečiščijo iz snovi biološkega izvora. Te snovi pa seveda niso žive in jih lahko sintetizirajo v laboratorijih. Ta kategorija zajema tudi najbolj smrtonosne organske snovi, ki jih poznamo pod imenom biotoksini ali na kratko: toksini.

Delimo jih na tri podskupine: fitotoksine, ki so rastlinskega izvora, zootoksine z živalskim izvorom in mikrobo toksine. Zootoksini se na primer nahajajo v kačjih strupih, pa tudi v določenih vrstah žab in rib. Glivice in bakterije predstavljajo neizčrpen rezervoar mikrobnih toksinov. Poleg nekaterih pomembnih izjem so toksini na bazi proteinov izredno smrtni, toda pomembno je, da je tudi njihova molekularna teža visoka ter se zaradi tega ne obnesejo kot strupi, ki bi bili primerni za vojskovanje. Obstaja seveda cela vrsta pomembnih strupov, ki so redki in za masovno uporabo že zaradi tega neprimerni. V določenih krogih, kot so obveščevalne in protiobveščevalne službe posameznih držav, naj bi jih že nekajkrat uporabili, kar pa je seveda težko dokazati.

Vedno najboljši

Seveda, to smo mi, osmošolci! Na lanskem tekmovalstvu za najboljši razred na šoli smo zmagali prav mi, bivši sedmi razred. Kar precej truda je bilo potrebno, da smo izpolnili vse zahteve, ki jih je postavila pionirska organizacija. Zmago smo si prislužili s tem, da smo naredili največ različnih delovnih akcij, precej točk smo zbrali pri zbiranju papirja, na tekmovalstvih v znanju, na športnih tekmovalstvih, pri rdečem križu, pobiranju društvenih članarin, opravili smo precej akcij turističnega podmladka. Tudi pri učenju smo bili dokaj pridni in smo vsi napredovali v višji razred brez negativnih ocen.

Ker na koncu lanskega leta ni bilo več časa za nagradni izlet, smo sklenili, da gremo na izlet prve dni v septembru in se odpeljemo skupaj z zmagovalci nižje stopnje — z drugim oziroma letošnjim tretjim razredom. Imeti pouka prosti dan — že to je lepo in sploh ni pomembno, kam greš! Sklenili smo, da se gremo kopat na Bled, vendar je bilo vreme slabo. Tako smo se v četrtek, 4.

septembra z avtobusom odpeljali v Kranjsko goro. Čeprav jo vsi dobro poznamo, se nam je zdelo ta dan nekaj posebnega. V hotelu Kompas, kamor smo se namenili kopat, smo srečali Bojana Križaja, v bazenu pa še Roka Petroviča in trenerja. To nam je bilo nadvse všeč in kopanje je kar prehitro minilo. Prijeten sprehod po Kranjski gori smo zaključili z okusno pizzo in se nato navdušeni odpeljali domov.

Preživeli smo lep popoldan, zato smo sklenili, da ta nagrada ne bo zadnja. Tudi letos se bomo borili za prvo mesto na šoli in za nagradni izlet, istočasno pa se bomo pripravljali na našo zaključno ekskurzijo v Dubrovnik. Ob tekmovalstvu smo ugotovili, da nas takšno tekmovalje sicer obvezuje, vendar nudi tudi veliko lepih in prijetnih trenutkov, čeprav jih preživimo na delovnih akcijah!

Eva Špajer, 8. r
Literarni krožek
OŠ 16. december
Mojstrana

SLAVKO TARMAN

NARAVOSLOVCI IN KIRURGI SKOZI
STOLETJA

Operacije, ki so jih delali v narkozi, so bile preje nemogoče. Seveda je bila važno dopolnilo narkozi še antisepsa oziroma asepsa ter lokalna anestezija.

Dr. John Warren (1778 do 1856) profesor anatomije in operativne kirurgije na medicinski šoli harvardske univerze. Obenem je bil kirurg v bolnišnici v Bostonu. Prvi je izvedel 16. oktobra 1846 operacijo v etrovi narkozi. Nova operativna tehnika je osvojila svet. Dr. Warren se je specializiral pri prof. Williamu in prof. Cooperju.

Pred odkritjem omame bolečin v etrovi narkozi, je dr. Warren uspešno deloval kot operater z opijsko narkozo. Tako je leta 1843 v Bostonu dr. Warren opravil dnevno po štiri operacije. Anal bostonske bolnišnice so za beležili eno izmed značilnih operacij v opijski omami takole: »Petdesetletno bolnico z bulo na prsih so položili na operacijsko mizo. Dva strežnika sta se namestila za zglavjem. Bolni-

ca je prejela sto kapljic opija. Dr. Warren je s palcem otipal rezilo noža. Nato je s hitrimi vzezi pretrgal kožo prizadete dojke ter podaljšal vrez do pazduhe. Ko je bolnica kljub opiju glasno zavpila, sta jo strežnika pričvrstila nazaj na mizo. Medtem je Warren že izrezal prizadeta mesta na koži, izrezal prsno žlezo ter del pazdušnih žlez. Asistent dr. Hazard je spodvezal žile, obenem je zaustavljaj manjša krvavenja s pritiskanjem gob. Delal je po splošno. Medtem je dr. Warren z nekaj ubodi stisnil tkivo skupaj in zaprl glavno rano. Ko je položil na rano kos platna, je popustil krč v telesu operiranke in njen blede obraz je omahnil v stran. Hazard je zgrabil skledo vode in jo polil na glavo operiranke. Nakar ji je siloma odprl usta ter vžil v grlo žganje. Odprla je oči in z zgubljenim pogledom se je ozrla naokrog. Dr. Warren je zaključil obvezovanje.«

Ali pa morda opis amputacije izrastka na jeziku, ki ga je opravil dr. Warren v tistem

1830. letu. Današnji človek se spričo elegantnih metod kirurgije le težko predstavlja ta okrutni način reševanja skoraj odpisanih življenj. Pa vendar so anali bostonske bolnišnice tako neposredni: »Dr. Warren si je obrisal kri iz rok ter s skopim namigom pokazal strežnikom, kam naj namestijo pacienta. Ko se je pacient vsedel na stol, je za jim prišel tretji strežnik s kotličem gorečega olja. V kotliču so bili razbeljeni kirurški instrumenti za izžiganje. Strežnik je namestil kotlič za pacientov hrbet. V levici je dr. Warren držal klešč, v desnici pa skalpel. Tik za stolom se je postavil drugi kirurg, ki je trdo zgrabil pacientovo glavo. Pacient je odprl usta in na konici jezika je bil bujni izrastek. Warrenova levica z odprtimi kleščami je s hitrim osegom ujela jezik. Klešče jezika niso več spustile. Stotinko sekunde zatem je nož v Warrenovi desnici z enim samim hitrim posegom odstranil izrastek na jeziku. Prednji del z izrastkom je padel na tla. Iz konice jezika je privrela kri. Warren je odvrgl nož ter poprijel držaj razbeljenega instrumenta in ga neverjetno hitro pritiskal na krvavečo rano. Pacient je zadet od strahovite bolečine poskusil umakniti glavo nazaj. Warren jezika ni izpusstil, temveč je znova in znova pritiskal razbeljeni instrument na rano. Vojni po ožganem mesu je napolnil operacijsko dvorano. S tem je dr. Warren dosegel, da se je jezik pacienta prevlekel

s hrasto in krvavenje je prenehalo. Dva strežnika sta odnesla izmučenega izžranega operiranca.« Toda z leti se menjajo predstave o tem, kaj velja za nečloveško, nezno oziroma strahotno. Toda strahotnost izgubi del teže, če vemo, da je posredi rešitev mnogih življenj. Mož Warrenovega kova sodobnikom ni predstavljal rablja. Cenili so ga kot človeka močne in trdne volje. Lahko je odkrito pogledal v oči najbolj strašnemu trpljenju ter poslušal vpitje prizadetih pacientov. Poklican je bil, da opravi tisto, kar je bilo tedaj mogoče. Dr. Warren je bil vzor odločnosti, trdnosti, hladnokrvnosti, torej lastnosti, ki so bile tedaj lastne le uspešnim kirurgom. Opisana primera spadata v zadnje obdobje časa, ko je odkritje omame bolečin odpravilo muke žrtve.

Stoletje sodobne kirurgije se je pričelo leta 1846 v bostonski bolnišnici. Tam so uvedli 16. oktobra 1846 narkozo — omamo bolečin z inhalacijo kemičnih plinov. Ta dan je zares nastopil prevrat v kirurgiji. Mlad pacient je ležal pod Warrenovim nožem tih, brez onemogih krikov — v vlagi omamljenosti. Omama mu je odvzela bolečine, v katerih so trpeli njegovi predhodniki. Z operacijo, ki je trajala samo nekaj minut, se je preobrazil naš svet.

ŽELEZAR

Priznanji SOZD za Lada Šketo in Saša Pibra

Dva naša sodelavca sta pred kratkim dobila priznanji SOZD Slovenske železarnice, Lado Šketa zlato medaljo SOZD, ki pravzaprav pomeni priznanje za življenjsko delo, in Sašo Piber diplomu. V pogovoru s njima smo, ne da bi hoteli kakorkoli zmanjševati pomen diplome, ki jo je dobil Sašo Piber, večjo pozornost namenili Ladu Šketa. Nenazadnje tudi zato, ker se sicer novinarju raje izogne, saj je kot vodja temeljne organizacije, ki jo že toliko let ukinja, v dokaj neprijetnem položaju; zaveda se, da je ustavitev jeseniških plavžev za Železarno nujna, hkrati pa morajo dati dovolj grodlja, dokler še gorijo.

Lado Šketa, ki bo prihodnje leto praznoval šestdesetletnico, je bil politično dejaven že v srednji šoli, 27. marca 1941 je sodeloval pri demonstracijah in bil takoj po prihodu okupatorja zaprt v celjskem Štarem piskru, leta 1944 pa je bil celo obsojen na smrt. Ko sem privlekel na dan svoj fotoaparati, mi pravi: »Kaj boš s tem. Mene so že slikali s treh strani, pa sem še vedno živ. Oni pa niso več.«

Ko sem ga povprašal, zakaj se izogiba novinarjem, mi je pojasnil:

»Pravzaprav se jih ne izogibam. Vendar sem kot vodja Plavža v nekoliko čudnem položaju, saj vem, da je ukinitve plavžev potrebna, hkrati pa moram skrbeti za njihovo normalno delo in prepričevati delavce. Čeprav je bila postavitev plavžev za Železarno svoj čas rešitev, pa je danes rešitev v ukinitvi teh peči in SM postopka.«

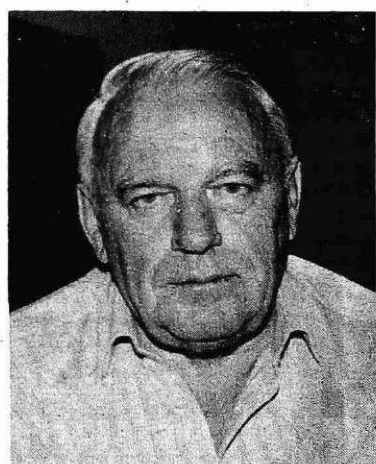
Lado Šketa je priznan strokovnjak za plavžarstvo, čeprav je precej bolj znan drugod po Evropi kot doma. Bo že držalo, da ni nihče prerok v svoji deželi. Povprašam ga o prihodnosti plavžarstva v svetu in pri nas.

»Plavžarstvo je pravzaprav edini pravi metalurški poklic, pravi. »Poklic, ki se nikoli ne bo bistveno spremenil, saj se tudi postopek pridobivanja železa iz rude ne bo spremenil. Vedno sem si prizadeval, da bi plavži delali v normalnih pogojih in čim bolj varno. Delavcem je treba delo olajšati in ga napraviti čim bolj varno, ne glede na to, koliko časa bodo plavži še goreli.«

Kako pa je s plavži pri nas, v Jugoslaviji? Čisto brez njih očitno ne moremo, posebno ugodnih pogojev za razvoj plavžarstva pa tudi ni.

»V Jugoslaviji imamo le tri plavže, s katerimi se lahko predstavimo svetu: eden je v Zenici in dva v Smederevu, ostali so premajhni in morajo obratovati zgolj po sili razmer. Nasploh gre razvoj plavžarstva v svetu v to smer, da ukinkajo majhne plavže in gradijo večje z dnevno proizvodnjo okrog 10.000 ton grodlja. Vse več je tudi računalniškega vodenja peči in vseh procesov pred in za pečjo.«

Tudi v Jugoslaviji bi plavžarstvo moralo dobiti mesto, ki mu gre, saj je to začetek proizvodnje jekla. Seveda pa bi bilo treba uskladiti delo

Lado Šketa (foto: Borut Grce)

plavžev v Smederevu in Zenici z delom vseh ostalih železarn, nekoliko drugače, kot je danes.

Kadar govorimo o razvoju plavžarstva in železarnstva nasploh, pogosto naletimo na vprašanje, kje naj bo plavž?

»Plavži so praviloma na rudiščih ali ob premogovnikih. Nekaj časa so sicer hoteli graditi plavže ob morju, vendar so kasneje to zamisel opustili. Pri nas v tem smislu ni pravih pogojev za plavže, še najbolj šlo lego imata Zenica in Vares.«

Lado Šketa je verjetno najstarejši med našimi plavžarji, ki so ves čas ostali v tem poklicu. Že petnajst let je vodja jugoslovanske komisije visokopečarjev v SEV. Kaj mu pomeni visoko priznanje SOZD Slovenske železarnice?

»Ironija je, da kot plavžar na plavžu, ki se ukinja, dobim zlato medaljo SOZD. To je hudič. Pa vendar, skušam biti kar najbolj korekten do vodstva delovne organizacije. Hkrati pa me veseli, ko vidim entuziazem, s katerim gradijo novo jeklarno, pa čeprav to pomeni tudi konec plavžev na Jesenicah.«

Moj naslednji sogovornik je Sašo Piber, ki ga poznamo predvsem po njegovi inovacijski dejavnosti, še bolj pa kot organizatorja inovacijske dejavnosti v Železarni in sedaj že peto leto predsednika Društva inovatorjev in avtorjev tehničnih izboljšav. Diplomso SOZD je dobil za svoje

delo, odnos do sodelavcev in dejavnost v družbeno-političnih organizacijah. Začela sva kajpak z njegovim novatorstvom.

»Inovacij niti nimam veliko, bolj mi gre za to, da bi se inovacijska dejavnost čim bolj razširila in postala množična. Sicer pa diplome nisem dobil za to dejavnost.

Sašo Piber — (foto: Borut Grce)

Čutim veliko pripadnost kolektivu, kar pa pogosto pogrešam pri sodelavcih. Če si pripravljen narediti kaj tudi za svoj kolektiv, potem pride ostalo samo po sebi. Treba je dati zgled, da lahko kaj zahtevaš od sodelavcev. Pa tudi pogovoriti se je treba z njimi.

Sam nič kaj dosti ne pijem in ne zmerjam. Je pa najbrž težko šest tisoč in toliko delavcev pripraviti do tega, da bi dajali vse od sebe. Problem je najbrž tudi, da ne ločimo več med dobrim in slabim delavcem. Tudi pri osebnem dohodku delavec ne čuti neposrednega vpliva svojega dela in hitro lahko pride do sklepa, da je bolje plačan za slabše delo.

Pri nas v hladni valjarni smo poskušali na več načinov vzbuditi delavce k boljši izrabi delovnega časa. Uspelo nam je povečati produktivnost za šest odstotkov, pa smo bili črna ovca in smo se morali temu odreči.«

besedilo in slike
Borut Grce

Čestitka!

Vodja TOZD PLAVŽ dipl. ing. Lado Šketa je 13. septembra prejel medaljo SOZD Slovenske železarnice za uspešno delo na področju izboljšav tehnoloških procesov in humanizacije dela. Iskreno čestitamo! Plavžarji

Železarski globus

JAPONSKA

V prvi polovici letošnjega leta je izvoz japonske železarske industrije v primerjavi z letom 1985 padel za 11,8 odstotkov. Izvozili so le 14,56 mio ton železarskih izdelkov. To znižanje izvoza je povzročila predvsem nižja prodaja japonske železarske industrije v LR Kitajsko. V istem obdobju pa je narasel izvoz železarskih izdelkov predvsem na Taiwan in v Sovjetsko zvezo. Za primerjavo naj povem še to, da je uvoz železarskih izdelkov na Japonsko v istem obdobju, v primerjavi z lanskim, narasel za 26,8 odstotkov in je dosegel številko 2,59 mio ton.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Kawasaki Steel je predstavila nov železarski izdelek. To je barvna nerjavna pločevina, imenovana Lumina-color. Strokovnjaki te železarske družbe so prepričani, da bo ta nova pločevina uporabna predvsem v gradbeništvu. Najtanjša debelina pločevine je 0,3 mm, največja širina pa 12220 mm.

VELIKA BRITANIJA

Državna železarska družba British Steel Co. bo v svoji železarni Scunthorpe zgradila nov obrat za proizvodnjo sintra. Le-ta bo nadomestil dve obstoječi, toda zastareli napravi za proizvodnjo sintra. Investicijski stroški za ta obrat so predvideni v višini 50 mio angleških funtov šterlingov. Tedensko bodo v novem obratu proizvedli 80.000 ton sintra, tedenska proizvodna zmogljivost starih naprav pa je bila 50.000 ton sintra.

Osebni dohodki za avgust

Cilj realizacije za avgust smo presegli za 0,4 odstotka in si s tem prislužili 5020 din poprečne stimulacije. Realizacija je bila manjša kot v juliju, zato je tudi stimulacija manjša. Družbeni plan ni dosegel šest TOZD, operativnega pa TOZD Jeklarna, Valjarna bluming štekel, Valjarna žice in profilov in Vratni podboji.

Osebni dohodek na delavca je v poprečju za 3,5 odstotka višji od julijskega (ali za 4303 din na delavca).

Za Železarno je število nadur v avgustu enako kot v juliju, med TOZD pa so razlike večje. Najvišji odstotek nadur v efektivnih urah izkazuje TOZD Profilarna, ker je organizirala dodatno delo ob sobotah in nedeljah zaradi izpolnjevanja izvoznih obveznosti, slede ji Družbena prehrana, Valjarna debele pločevine, Livarna, najnižji odstotek pa ima delovna skupnost KO-FI. V HV Bela in na Plavžu so ta mesec opravili mnogo manj nadur kot v juliju.

Kljub ne preveč dobrim proizvodnim rezultatom v avgustu je TOZD Jeklarna na prvem mestu med proizvodnimi TOZD po osebnem dohodku. Na drugem mestu je Profilarna zaradi velikega števila nadur in dobrih proizvodnih rezultatov. Pri tem pa ostaja njen osebni dohodek na uro in na 182 ur še vedno manjši kot v vseh talinčnicah in valjarnah. Po nekaj letih je najvišje poprečje zopet v ETKRN. Pri tem ima pomemben vpliv relativno majhna odsotnost, saj je bilo delo bistveno bolj plačano od odsotnosti, nekaj vpliva pa ima tudi vedno večji obseg dela na projektu Jeklarna 2.

Osebni dohodek za avgust je za 107 odstotkov večji kot je bil lani isti mesec in za 11 odstotkov večji od poprečja lanskega leta. Poprečje za osem mesecev je za 115 odstotkov višje od istega obdobja lani in 77 odstotkov višje od celoletnega poprečja. Glede na julij je bilo za avgust poprečje višje za 3,5 odstotka. V razmerju z življenjskimi stroški ima osebni dohodek v vseh primerjavah pozitiven predznak.

Osebni dohodki Železarnice so torej večji kot prejšnji mesec. Za povečanje smo skladno s sedanjo politiko izvajanja resolucije morali pridobiti soglasje izvršnega sveta skupščine občine Jesenice. Povečanje je bilo opravičeno z večimi dejavniki: večja prodaja, manjši stroški zalog, težji delovni pogoji zaradi vročine, ugoden rezultat ob polletju. Dokazi za pridobitev soglasja so zadostovali, kar nas še bolj obvezuje, da tudi september zaključimo uspešno, da bomo s svojim poslovnim rezultatom za devet mesecev potrdili, da smo upravičeni do sedanjega, dokaj ugodne višine osebnega dohodka.

Oddelek za
nagrajevanje

Ob zaključku krvodajalske akcije

Od prvega do osmega septembra je bila v jeseniški občini organizirana krvodajalska akcija, katere se je udeležilo 1507 krvodajalcev. Od skupnega števila jih je bilo 884 ali 58,6 odstotka iz Železarnice in 623 ali 41,3 odstotka iz ostalih delovnih organizacij ter krajevnih skupnosti v občini.

Iz zdravstvenih razlogov je bilo od skupnega števila odklonjenih 72 krvodajalcev ali 4,7 odstotka. Število odklonov na krvodajalskih akcijah v Sloveniji se giblje okrog 20 odstotkov in tako letos ponovno ugotavljamo, da se akcije na Jesenicah udeležijo zdravi krvodajalci. V primerjavi z lanskeletno akcijo je bilo letos vpi-

sanih 35 krvodajalcev manj — od teh je 31 železarnarjev.

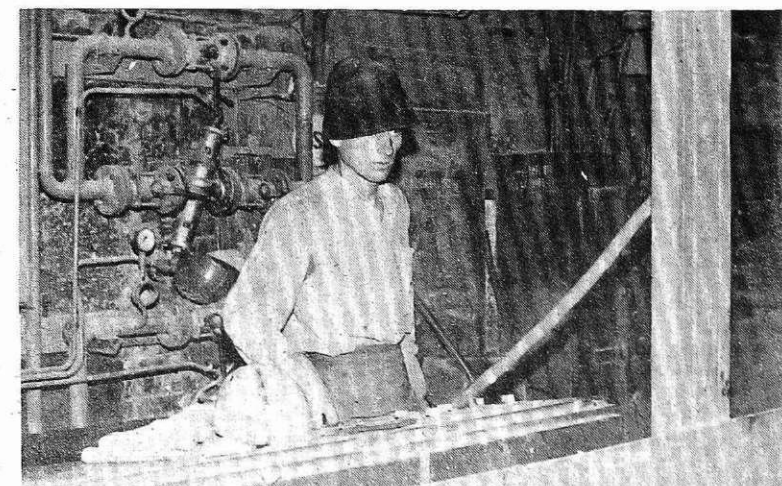
Kakšna je bila udeležba delavcev železarnice na letošnji krvodajalski akciji iz TOZD in delovnih skupnosti glede na število zaposlenih in skupno število krvodajalcev v primerjavi z letom 1985, vidimo iz tabele:

TOZD	Št. zap.	1986		1985	
		Št. krvodajalcev	odstotek glede na št. zaposlenih	Št. krvodajalcev	odstotek glede na št. zaposlenih
Plavž	191	27	14,1	27	31,0
Jeklarna	671	63	9,3	49	7,5
Livarna	81	22	27,1	24	31,1
Valj. blum.-štekel	333	37	11,1	46	13,7
Valj. žice in prof.	153	20	13,0	14	9,1
Valj. deb. ploč.	201	21	10,4	18	9,2
HVB	272	59	21,6	58	21,5
HVJ	199	30	15,0	27	13,1
Žičarna	219	26	11,8	34	15,7
Profilarna	57	12	21,0	15	23,8
Vrat. podboji	51	6	11,7	9	16,6
Jeklovlek	139	19	13,6	16	11,6
Elektrode	253	33	13,0	25	10,3
Žebljarna	80	19	23,7	18	22,2
Stroj. del.	288	69	23,9	62	20,2
Remon. del.	499	104	20,8	117	23,2
Vzdrževanje	558	90	16,1	102	18,1
Energetika	237	20	8,4	21	9,0
Transport	363	26	7,1	33	9,3
KO-FI	296	32	10,8	36	12,3
KSI	365	39	10,6	40	10,6
ETKRN	489	102	20,8	108	22,5
Družb. preh.	194	8	4,1	16	9,3
SKUPAJ	6189	884	14,3	915	14,8

Iz podatkov v tabeli vidimo, da so se glede na število zaposlenih akcije najštevilčneje udeležili delavci TOZD Livarna (27,1 odstotka), TOZD Žebljarna (23,7 odstotka), TOZD Strojne delavnice 23,9 odstotka itd. ...

Ob zaključku krvodajalske akcije tudi letos ugotavljamo, da je bila kljub nekoliko manjšemu odzivu uspešna.

Organizator krvodajalske akcije Občinski odbor RKS Jesenice se zahvaljuje Železarni Jesenice za brezplačno dodelitev prostorov za izvedbo akcije, Lokalni radijski postaji Triglav in tisku za obvestila, vsem delovnim organizacijam in krvodajalcem za izkazano humanost z željo, da bi bila udeležba na krvodajalskih akcijah v bodoče vsaj tako množična kot doslej.

Martinar — (foto: Borut Grce)

Razporejanje dohodka v prvem polletju

(Nadaljevanje s 1. strani)

bruto osebne dohodke in skupno porabo hitrejša od rasti dohodka tudi v sedmih temeljnih organizacijah Železarnice Jesenice. Vendar pa je Železarna Jesenice ob 121,6 odstotni rasti dohodka razporedila za 117 odstotkov več sredstev za bruto osebne dohodke in skupno porabo kot v enakem obdobju lani, tako da je usklajenost vseh temeljnih organizacij Železarnice z Železarno Jesenice kot celoto. Usklajenost na nivoju delovne organizacije obstaja še za temeljne organizacije Golice Jesenice ter za temeljne organizacije Gorenjke Jesenice. Vse tri delovne organizacije (Železarna, Golica in Gorenjska) so razporedile svoj dohodek skladno z resolucijskimi usmeritvami.

Po tako opravljeni selekciji se ugotavlja nepravilnost delitvenih razmerij še v dvanajstih temeljnih oziroma delovnih organizacijah združenega dela s področja gospodarstva v občini Jesenice.

2. Uresničevanje družbene usmeritve razporejanja dohodka v negospodarskih organizacijah združenega dela

Gibanje oziroma rast osebnih dohodkov v negospodarskih organizacijah združenega dela je v letu 1986 izenačeno z gibanjem osebnih dohodkov v gospodarstvu ustrezne družbenopolitične skupnosti. Tako

so lahko negospodarske organizacije združenega dela v občini Jesenice v prvi polovici leta razporedile za 67,1 odstotka več sredstev za bruto osebne dohodke kot v letu 1985.

Bruto osebni dohodki v negospodarstvu so se v obdobju januar — junij 1986 v primerjavi z enakim obdobjem leta 1985 povečali za 144,4 odstotke (v gospodarstvu za 131,1 odstotka), kar je za 10,1 odstotka več kot v gospodarstvu občine. Pri tem se je število zaposlenih (na podlagi delovnih ur) v negospodarstvu povečalo za 1,5 odstotka, v gospodarstvu pa za 0,9 odstotka. Hitrejša rast mase sredstev za bruto osebne dohodke zaposlenih v negospodarstvu je predvsem posledica usklajevanja osebnih dohodkov za pretekla obdobja, ko so osebni dohodki zaposlenih v negospodarstvu bistveno zaostajali za osebnimi dohodki v gospodarstvu.

Resolucijske usmeritve glede razporejanja dohodka oziroma predvideno oceno rasti sredstev za bruto osebne dohodke iz področja negospodarstva ni upoštevalo pet temeljnih organizacij in ena delovna skupnost skupnih služb.

Izvršni svet skupščine občine Jesenice je 9. septembra po obravnavi poročila o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v obdobju januar — junij 1986 sklenil, da bo pismeno opozoril vse organizacije združenega dela s področja gospodarstva in negospodarstva, da so dolžne uskladiti svoja delitvena razmerja z usmeritvami resolucije oziroma voditi tako politiko osebnih dohodkov, kot jim to dopušča uspešnost in učinkovitost gospodarjenja. Milha Lah

Gospodarjenje OZD gospodarstva občine Jesenice v prvem polletju

Poglavitne značilnosti gibanj gospodarskih tokov občine Jesenice iz prvih mesecev so se nadaljevale tudi v drugem četrtletju. Obseg industrijske proizvodnje je še vedno pod lanske letošnje ravni, izvoz pa se realno povečuje, vendar je še vedno nekoliko pod planiranim. Hkrati pa ugotavljamo visoke nominalne poraste posameznih kategorij poslovnega uspeha (predvsem kot posledica visoke inflacije), prekomerno naraščanje vseh vrst porabe in obsežno investicijsko dejavnost.

Čeprav se učinki ukrepov Zveznega izvršnega sveta, ki so bili sprejeti v juniju in juliju, niso mogli pokazati v celoti, pa moramo pri ocenjevanju finančnega poslovanja omeniti Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o celotnem prihodku, ki je bil sprejet v juniju in je že vplival na ugotavljanje in delitev celotnega prihodka v periodičnih obračunih za prvo polletje. Organizacijam združenega dela je omogočil, da učinek revalorizacije zalog omili z negativnimi tečajnimi razlikami in obrestmi od kreditov za obratna sredstva. Namesto, da za učinek revalorizacije zalog povečajo del poslovnega sklada, ki se uporablja za obratna sredstva, lahko za ta znesek povečajo celotni prihodek oziroma dohodek. Na ta način povečan dohodek je osnova za razporeditev sredstev za vse vrste porabe, ki se tako povečuje preko realnih možnosti.

Celotni prihodek se je v primerjavi s prvim polletjem lani povečal za 98 odstotkov. Kolikšen del celotnega prihodka je bil ustvarjen zaradi sprememb omenjenega Zakona o celotnem prihodku, iz razpoložljivih podatkov ni mogoče ugotoviti.

Porabljena sredstva v rasti zaostajajo za celotnim prihodkom za 4 indeksne točke. Na navedeno razmerje med celotnim prihodkom in porabljenimi sredstvi vplivajo v povprečju nižje rasti cen porabljenih surovin in materialov od cen izdelkov.

Ze omenjene spremembe pri ugotavljanju celotnega prihodka ter visoka inflacija nas privedejo do precej nerealno povečanega dohodka. Po podatkih iz periodičnih obračunov so OZD dosegle 19.137 mio din dohodka (indeks 221), razporedile pa so ga za 330 mio din več, torej za del nekritih obveznosti iz dohodka in čistega dohodka. Celotna izkazana izguba je bila za 52 mio din višja, to je za del porabljenih sredstev, ki niso bila pokrita iz celotnega prihodka.

Celotna izguba je bila za 4 odstotke višja kot v prvem četrtletju, vendar pa so jo izkazovale le še štiri organizacije združenega dela (tokrat med izgubarji ni več Železarne Jesenice). 95 odstotkov izgub odpade na elektrogospodarske organizacije združenega dela — Elektro Žirovnica (283 mio din) in HE Moste (78 mio din), ostalih pet odstotkov pa na organizacije združenega dela s področja gostinstva in turizma — Gostinstvo Gozd Martuljek (16 mio din) in Lek Kranjska gora (5 mio din).

Obveznosti iz dohodka so porasle nad realnimi stopnjami predvsem na račun obveznosti za skupno in splošno porabo. Višjo rast od resolucijske je bilo pričakovati, saj je bil letos na začetku leta na novo uveden republiški davek iz osebnih dohodkov delavcev. Povečala se je splošna stopnja davka na dohodek TOZD in delovnih skupnosti, uveden je bil tudi davek iz dohodka TOZD in delovnih skupnosti po posebni stopnji. Ob vsem tem je bila tudi osnova davka ob razmeroma visoki rasti dohodka višja.

Ker so obveznosti iz dohodka po rasti za osem procentnih točk prehiteli rast dohodka, se je ustvarjeni čist dohodek povečal manj kot dohodek, in sicer za 119 odstotkov. Začasn razporeditev čistega dohodka v globalu ni v skladu z razmerji, zapisanimi v resoluciji (sredstva za bruto osebne dohodke in skupno porabo bodo rasla skladno z rastjo dohodka, ob tem pa se bo delež akumulacije v odhodku ohranil oziroma povečal).

Podatki iz periodičnih obračunov kažejo, da so organizacije združenega dela gospodarstva za bruto osebne dohodke in skupno porabo skupaj namenile 122 odstotkov več sredstev kot v enakem obdobju lani. Rast teh sredstev je tako za odstotek presegla rast dohodka. Hkrati so izredno skromno odmerile sredstva za akumulacijo in delež teh sredstev v dohodku se je zmanjšal.

Čisti osebni dohodek na delavca je v povprečju znašal v gospodarstvu 93.227 din (indeks 226), v negospodarstvu pa 104.803 din (indeks 237). Pri tem je bila rast življenjskih stroškov v Sloveniji za 89,6 odstotka večja kot ob polletju lani. Do razlik v rasti in višini navedenih osebnih dohodkov je prišlo zaradi usklajevanja osebnih dohodkov v negospodarstvu z ravni osebni dohodkov za primerljiva dela v gospodarstvu, kar je v skladu z resolucijskimi načrti.

Pregled kazalcev kvalitete gospodarjenja nam kaže, da smo v prvem polletju letos poslovali precej slabše kot lani. Povečana ekonomičnost in povišan dohodek na zaposlenega ne moreta popraviti slabega rezultata ostalih kazalcev, to je znižanja deleža izvoza v celotnem prihodku, donosnosti poslovnih sredstev, akumulacijske stopnje in reprodukcijske stopnje. Poleg znižanja navedenih kazalcev pa ne moremo biti zadovoljni tudi z njihovimi nominalnimi vrednostmi, ki so nižje od republiških ter regijskih. Med vsemi kazalci po svoji rasti in vrednosti izstopajo investicijska vlaganja v bruto dohodek. Pri tem vlaganja v industrijo predstavljajo 95 odstotkov vseh vlaganj, kljub temu, da so porasla vlaganja tudi v ostale gospodarske panoge.

Na področju zunanje trgovinske menjave ugotavljamo realno povečanje izvoza za 19 odstotkov in uvoza celo za 62 odstotkov. Kljub dokaj visokim porastom pa je izvršitev celotnega plana izvoza 47 odstotna in uvoza 46 odstotna. V strukturi zunanjetrgovinske menjave še vedno prevladuje menjava s konvertibilnim trgom, čeprav letos ugotavljamo nagibanje na klirinški trg.

Navedeni poslovni uspeh je bil dosežen z 12.128 delavci, oziroma s 143 delavci več kot v prvem polletju lani. Zaposlenost v gospodarstvu se je povečala bolj kot je bilo to predvideno v resoluciji. Še bolj pa od resolucijske odstopa zaposlenost v negospodarstvu, saj se je kljub resolucijski opredelitvi, da se zaposlenost v negospodarstvu ne bo povečevala, povečala za 2,1 odstotek (oziroma 39 zaposlenih).

Albina Zupan

Polkovnik nima nikogar, ki bi mu pisal

Življenje je splet naključij, ki pogosto presega domišljijo romanopiscev in tako zgovorno zanikajo neznatnost svoje statistične verjetnosti. Al je sedemnajstletni komandir voda Mato Blažević pred enainštridesetimi leti mogel misliti, da se bo po vseh teh letih spet vrnil na kraj, kjer je dočel konec druge svetovne vojne? In da se bo vrnil po svoji službeni dolžnosti polkovnik Jugoslovanske ljudske armade.

Polkovnik Mato Blažević — (foto: Borut Grce)

Polk. Mato Blažević, ki je tokrat prišel na Jesenice po svoji službeni dolžnosti, je bil brž pripravljen na pogovor, saj mu je osvoboditev, ki jo je doživel prav v teh krajih, ostala v neizbrisnem spominu.

»Teško je spet zavrteti film nazaj, saj spomini bledijo in s tekom časa podrobnosti bledijo in se porazgubijo. Seveda pa se nekateri dogodki globoko vrežejo v človekovo zavest.

V te kraje sem pred enainštridesetimi leti s tretjo armado prišel peš iz Baranje. Enajstega aprila ponoči smo pri Valpovu prečkali Dravo. Devet maj sem pričakal nekje v okolici Radovljice, vendar ta dan za nas še ni bil konec vojne. Ko se danes spominjam teh časov, kar težko verjamem, da je človek s puško v roki in glavo v torbi zmožen prehoditi tako pot.

Večina izmed nas se je takrat prvič srečala s Slovenci, borci jeseniško — bohinskega odreda, vendar smo se takoj sporazumeli med seboj. Tudi ljudje so nas lepo sprejeli.

Bil sem star sedemnajst let, bil sem komandir voda in za menoj sta bili že dve leti vojskovanja. Bil sem srečen, ker pripadam generaciji, ki je izpeljala socialistično revolucijo, ker sem bil na strani zmagovalca v tej vojni, katere konec sem dočakal z glavo na ramenih.

Zdaj, po enainštridesetih letih, sem se po službeni dolžnosti spet znašel v teh krajih prav pred kon-

cem svoje poklicne poti in to nevnetno naključje mi je spet priložilo spomine na tiste davne dni ob koncu druge svetovne vojne.

Pogled polkovnika Blaževića umakne vase, kot bi iskal v sebi renine spominov, ki jih je že tolikrat doslej razdal svojim prijateljem, sodelavcem, otrokom...

»Tukaj smo čakali transport v njih ujetnikov. Ne more vsakdo dojeti trenutka predaje vojaške sile je zaslužila svet. Trinajstleten s gledal sovražne vojake, kako prihajajo v to deželo, in po štirih letih s zdaj gledal, kako polagajo orožje.

Kot sem že dejal, za nas devet maj še ni bil konec vojne, šele koncu junija smo odšli od tod; sem se odločil za vojaški poklic odšel na zrakoplovno vojaško akademijo.

Ceprav v Virovitici, odkoder s doma, ni bilo takrat, ko sem odšel partizane, niti ene požgane hiše, enega ustreljenega talca, je bila to ja odločitev jasna. Moj oče je bil prvi svetovni vojni v ruskem ujetstvu in čeprav Hrvat, nikoli ni doživel, da bi se približali ustaškemu banju. Takrat nismo imeli izbire, treba je bilo oditi v partizane, pa prav bi bilo lahko ob glavo.

Zato sem danes še toliko bolj nosen, ko se izteka moja bogata klicna kariera prav tukaj, kjer s dočakal konec druge svetovne vojne.

V društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela so se srečali 80-letniki

Tudi letos so se ob praznovanju krajevnega praznika krajevnega skupnosti Edi Giorgioni Javornik - Koroška Bela v društvu upokojencev na Javorniku srečali člani in članice društva upokojencev na srečanju 80 in več let starih članov društva.

Najstarejša navzoča upokojenka — (foto: Dolenc)

Folklorni pevski zbor DU Javornik — Koroška Bela (foto: Dolenc)

Poleg praznovanja v počastitev krajevnega praznika 4. septembra ne pozabimo tudi na naše najstarejše krajanke in člane društva upokojencev.

V društvu imamo kar 112 članov in članic, ki so starejši od 80 let, torej je od skupnega števila članov (1026) to zelo visoka številka.

Število starejših članov se je v zadnjih letih močno spremenilo; v letih 1970 in 1971 je društvo štel 570 članov (v tem času je bilo le 17 članov starejših od 80 let), danes pa je kar 112 članov, ki so dosegli tako častljivo starost.

Ob tej priložnosti smo pripravili program, ki so ga tokrat še bolj popestrili. V programu je nastopil ženski pevski zbor našega društva ter folklorna skupina s svojim petjem in plesom. Srečanja se je udeležila več kot polovica starejših krajanov. To smo tudi pričakovali, saj starejši člani našega društva radi prihajajo v prostore doma upokojencev. Nekateri pridejo vsaj enkrat na leto, ker jim zdravje ne dopušča, da bi se nam večkrat pridružili.

Društvo upokojencev je zelo skrbno do starejših krajanov, posebno tistih, ki so bolni ali celo v postelji. Občasno te krajanke večkrat obiščejo člani odbora društva, kar bomo storili tudi letos.

Srečanje 80 in več letnikov je bilo letos zelo svečano, prisotni so bili predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter predstavniki samoupravnih organov krajevnega skupnosti Javornik - Koroška Bela.

Posebno smo bili veseli obiska Vencija Perka, saj v letošnjem letu praznuje svoj življenjski jubilej 80 - letnico rojstva. Veseli smo bili tudi Franca Konobla — Slovenka ki je pripomogel k uspešnejši prireditvi.

V lepo pripravljeni dvorani, ob bogatem programu in primerni pogostitvi so se naši najstarejši krajanke prijetno počutili, nazadnje pa še zaplesali.

Takšnih srečanj bi lahko bilo še več, saj si jih naši najstarejši krajanke tudi želijo.

Jaka Svetina

VPIS V OBLIKE IZOBRAŽEVANJA IN IZPOPOLNJEVANJA OB DELU ZA ŠOLSKO LETO 1986/87

VIZ — TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice (Trg Toneta Čufarja 1, ☎ 81-072) vpisuje v:

1. osnovno šolo za odrasle (od prvega do osmega razreda), izobraževanje je brezplačno.

2. USO (usposabljanje) programi za skladiščne delavce:

— vodenje skladišč,

— usposabljanje natakarskih pomočnikov.

Po dogovoru z OZD lahko delavska univerza izvaja tudi druge USO programe (verificirani in neverificirani).

3. programi srednjega usmerjenega izobraževanja:

— evidentiranje za vpis v vzgojnoizobraževalni program prometno transportni tehnik,

— evidentiranje za vpis v program administrator in upravni delavec (od 3. do 5. stopnje).

4. tečaji za usposabljanje za delo:

— varstvo pri delu,

— higienski minimum,

— dopolnilno usposabljanje delovodij in delovnih skupin,

— usposabljanje odgovornih oseb iz OZD po programu pravne ureditve požarne varnosti.

Po dogovoru z OZD lahko delavska univerza organizira tudi druge oblike izpopolnjevanja za delovne funkcije.

5. izpopolnjevanje za osebne potrebe in delo tečaji:

— nemščine, italijansčine, angleščine in francoščine za odrasle (začetni, nadaljevalni in konverzijski),

— nemščine in angleščine za predšolske otroke,

— jezikovni tečaji po dogovoru z OZD,

— strojepisja (začetni in nadaljevalni),

— šivanja in krojenja (začetni in nadaljevalni),

— strojno pletenje,

— avtogeni trening,

6. poleg tega opravlja delavska univerza tiskarske storitve za OZD in druge zainteresirane uporabnike.

Vse informacije dobite osebno ali po telefonu 81-072 vsak dan od 6. do 14. ure, razen sobote.

Osnutek prednostnega vrstnega reda za dodelitev

Osnutek prednostnega vrstnega reda bo v javni razpravi vklju-
no do 30. septembra 1986.

1. Družine in občani z nizkimi osebnimi lahodki

PRIMEK in ime naslov	Delovna organizacija	Št. druž. čla- nov	Števi- lo točk
JANEŽIČ Anton Zabreznica 28	ELAN Begunje	5	311
PIŠČANEC Mitja Prešernova 23	Železarna Jesenice	4	298
ČURMAN Rafko Bezje 2, Kr. gora	Železarna Jesenice	3	297
SABOLIČ Tatjana Aljaževa 14	VIZ — VVO Jesenice	2	294
HRIBAR Milan Tomšičeva 87	Železarna Jesenice	4	291
DRŽANIČ Zdravko Revolucije 2/a	Obrotnik REKAR J. VATROSTALNA Zenica	4	291
POTOKAR Boris Cankarjeva	TOZD Jesenice	3	289
TOMAŽIN Marjeta Titova 4/a	Frizerski salon KOS Tatjana	3	289
Hlede Mirjam Verdnikova 17	VIZ — TOZD OŠ Karavanških kurirjev	3	288
FLORJANČIČ Iztok Hrušica 31	VODOVOD Jesenice	3	288
NOČ Irena Revolucije 6	Kovin Jesenice	3	287
MLAKAR Dragica Titova 41	Železarna Jesenice	3	282
MOČNIK Viko Javorniško nab. 6	Železarna Jesenice	4	279
VIŠENJAK Milan Bokalova 18	Železarna Jesenice	3	276
PUKŠIČ Milan c. Talcev 7/b	Železarna Jesenice	3	270
MAKUC Marta Hrušica 63	Bolnica Jesenice	3	270
JANC Alojz Hrušica 31	Merkator — TOZD Klavnica	3	269
SKENDERVIČ Remzi c. 1. maja 25	Železarna Jesenice	3	268
MEMEČEK Srečko Triglavska 59, Moj.	Teh. voz.	3	268
LAKOTA Natalija Delavska 23	HTDO — TOZD Gorenjka	3	267
UDOVČ Jerneja c. Talcev 7/b	Bolnica Jesenice	3	267
HORVAT Gizeca Borovška 103, Kr. g.	HTDO — TOZD Gorenjka	3	266
MUTALIČ Melita Pionirska 3	VIZ	3	265
KIKELJ Danica C. Revolucije 8	TOZD OŠ	3	262
KOBAL Marjeta Tavčarjeva 11	2D — TOZD Radovljica	3	262
KOS Anita Tomšičeva 70	ISKRA — TOZD PTN Bl. D.	2	261
ČATAK Enes Kejžarjeva 8	SOZD — PETROL TOZD Trgovina Kranj	4	260
MEHINOVIČ Senka C. Revolucije 2/b	Železarna Jesenice	3	260
TORKAR-TAHIR Zdenka Titova 31	Železarna Jesenice	3+1	259
MALENŠEK Marino Hrušica 58	Železarna Jesenice	3	259
HOMEČ Marija Bokalova 15	GIP Gradis	3	259
NUMANOVIČ Zdenka Tavčarjeva 10	TO — TDO Zarja	2	257
ROZMAN Marta Otmarja Novaka 1	Sukno Zapuže	3	256
MOČNIK Branka c. 1. maja 105	SCT — TOZD ELIM Hrušica	3	253
GUTIČ Vidosava Log I. Krivca 2	SGP Gradbinec	3	252
KONIČ Lidija C. Revolucije 6	Almira Radovljica	3	251
SADIKOVIČ Sadika Benedičičeva 2	IPI Jesenice	3	250
LESKOVŠE Kleon Titova 98	SNG — TOZD Opera in balet	3	250
BEGOVIČ Dževad c. 1. maja 26	Železarna Jesenice	4	249
HALUPKA Marija Hrušica 58	Vatrostalna Zenica TOZD Jesenice	3	249
KRIŽELJ Kristina c. Železarjev 27	IPI Jesenice	2	248
MEGLIČ Tanja Industrijska 14	Carinarnica Jesenice	2	246
FATKIČ Esad c. Revolucije 1/a	Železarna Jesenice	3	246
DŽAHANOVIČ Suada c. 1. maja 27	Almira Radovljica	4	243
URGL Vlasta Bokalova 18	Bolnica Jesenice	3	243
GRILC Silva Podkoren 36	Železarna Jesenice	2	243
ADJERIC Jerkica Hrušica 55	TOZD Gostinstvo	3	241
NAŠIČ Senada c. Revolucije 9	CSUI Jesenice	2	241
MULALIČ Darja Tavčarjeva 9	ABC Pomurka TO — Golica	3	236
TOMIČ Dragoljub C. 1. maja 26	Železarna Jesenice	5	235
BENIČ Besim Titova 2	Železarna Jesenice	3	233

PRIMEK in ime Naslov	Delovna organizacija	Št. druž. čla- nov	Števi- lo točk	PRIMEK in ime Naslov	Delovna organizacija	Št. druž. čla- nov	Števi- lo točk
52. FINŽGAR Bogdan Breg 9	ELAN Begunje	3	232	104. DURMIŠEVIČ Ramiz c. 1. maja 28	Železarna Jesenice	4	197
53. RADMAN Josip Gozd Martuljek 45	Integral	3	231	105. LOVIČ Olga Selo 15, Zirovnica	Veriga Lesce	4	197
54. SAHULOVIC Elizabeta Svetinova 18	Almira Radovljica	3	231	106. KONDIČ Milka Borovška 95	HTDO Gorenjka	4	197
55. ALAGIČ Hatidža c. 1. maja 29	Kartonaža Cvetkovič	4	230	107. MUSIČ Teofik c. Železarjev 13	ŽG — TOZD promet Jesenice	4	196
56. DOLENC Marjeta Razgledna pot 23	Železarna Jesenice	3	230	108. PEJIČ Miroslav Stražisarjeva 28	GIP Gradis Jesenice	3	195
57. RIBAC Živko Kurilniška 15	ŽG — TOZD promet Jesenice	4	229	109. CRLJENKOVIČ Mina c. Železarjev 18	BPT Tržič	3	195
58. PAVŠIČ Nikola c. 1. maja 27	Železarna Jesenice	4	228	110. SEMANIČ Ibrahim Bokalova 1/a	Kovinar Jesenice	3	195
59. VUČKOVIČ Milka Titova 58	BPT Tržič	2	228	111. TUBIČ Mirsada c. v Rovte 1	HTP Bled — TOZD GRANDHOTEL Bled	4	195
60. STOJKOVIČ Tomislav Zirovnica 35	ŽG — TOZD promet Jesenice	3	227	112. VUKIČ Branislav Savska 13	ŽG-TTG Ljubljana TOZD Gostinstvo	3	192
61. PANIČ Stevan Prešernova 5	GIP Gradis	3	227	113. KICIN Asim c. v Rovte 5	Vatrostalna Zenica TOZD Jesenice	3	192
62. RŽEK Jelka Titova 76/a	Planika Breznica	1	227	114. TURČINOVIČ Vaso Titova 51	Železarna Jesenice	3	190
63. GABRIČ Slavko Bezje 2, Kr. gora	HTDO — Gorenjka	4	226	115. RADENOVIČ Dragan Vrška 77, Kr. gora	Merkator TOZD Klavnica	4	191
64. CVETANOVIČ Gordana Log I. Krivca 16	ŽG — TOZD promet Jesenice	3	226	116. SPASOV Kirčo c. v Rovte 6	Kovinar Jesenice	4	191
65. KORAČ Grozda Tavčarjeva 12	Dom Dr. F. Berglja Jes.	4	225	117. VUKOBRAD Danica Log I. Krivca 5	ELAN Begunje	4	190
66. ROZMAN Dušan c. Talcev 11	Železarna Jes.	4	224	118. OSMANČEVIČ Mirsad c. Železarjev 17	Železarna Jesenice	3	187
67. BEGIČ Minka Tavčarjeva 12	Integral	3	220	119. JEVIČEVIČ Branka Tomšičeva 101	Hotel Podvin	1	186
68. MUMINOVIČ Hakija Kejžarjeva 30	Železarna Jesenice	4	220	120. PEJIČ Dragoljub Murova 1	Izolirka Jesenice	4	185
69. SAVČIČ Jovo H. Verdника 36/a	SGP Gradbinec Jes.	4	219	121. ŠMITRAN Dragutin Hrušica 66	SGP Gradbinec Jesenice	3	184
70. KUKAVICA Sejfula c. Revolucije 1/a	Železarna Jesenice	3	219	122. SMAJIC Avdija Hrušica 54	Železarna Jesenice	3	184
71. HORVAT Marija Borovška 103, Kr. gora	HTDO Gorenjka	2	216	123. SADIČ Mustafa Dovje 51	Izolirka Jesenice	3	182
72. NAUNOVA Vera Savska 11	KOOP Mojstrana	3	215	124. FELIČ Kemo Gozdna pot 5	BPT Tržič	3+1	182
73. KUNSTELJ Irena Medvedova 2	Železarna Jesenice	2	215	125. KORICA Mirko Borovška 95	HTDO Gorenjka	3	181
74. HUSIČ Izet c. 1. maja 26	Železarna Jesenice	3	214	126. ČEHAJIC Nihad Prešernova 25	Izolirka Jesenice	3	180
75. HAJRIČ Fikreta Pod Kepo — Gostišče	Gostišče pod Kepo	2	214	127. HENDAR Refik Titova 53/a	Sukno Zapuže	4	179
76. KRSTEV Marionko c. Talcev 7/a	Železarna Jesenice	3	212	128. JURIC Dragica Moste 63	ELAN Begunje	3	180
77. CRNKIČ Nihad Hrušica 70	Železarna Jesenice	3	212	129. SUBOTIČ Mirko Log I. Krivca 16	ŽG — TOZD promet Jesenice	4	176
78. DAUTOVIČ Merzut c. Železarjev 17	Železarna Jesenice	3	210	130. ZUPAN Mojca Hrušica 119	PLANIKA Breznica ISKRA — PTN	4	175
79. MUSLIČ Suad Dobrovska ul. 14	Vatrostalna Jes.	3	210	131. STRUNA Darko Blejska Dobrava 66	Blejska Dobrava	3	175
80. MUJIČ Muhamed c. 1. maja 27	Železarna Jesenice	6	210	132. JAN Cveta Kejžarjeva 32/b	Bolnica Jesenice	3	172
81. SKENDERVIČ Kimeta Titova 76	Bolnica Jesenice Lesnogalanterijski obrat Jesenice	3	210	133. RIKANOVIČ Savo Janševa 5, Jes.	Kovinar Jesenice Vatrostalna Zenica	4	171
82. DŽAFIČ Sifa Tavčarjeva 10	Sukno Zapuže	3	210	134. RADIČ Branislav c. Železarjev 20	TOZD Jesenice	3	170
83. LUKIČ Cvija c. Talcev 7/a	ELAN Begunje	2	210	135. FELIČ Fadila Savska 2	HTDO Gorenjka	3	170
84. MAHALBAŠIČ Husein Benedičičeva 1	Železarna Jesenice	3	210	136. TODOROVIČ Džordžija Moste 63	SGP Gradbinec Jesenice	4	170
85. OMIČ Refik Titova 106	Železarna Jesenice	3	210	137. ILIČ Brane Podbreg 37, Kr. gora	Hotel LEK Kr. gora	3	168
86. VIKIČ Husein Savska 6	Vatrostalna Zenica TOZD Jesenice	2	210	138. SALKIČ Munira Kejžarjeva 32/b	Lesnogalanterijski obrat Jesenice	3	166
87. ŠPUK Fikreta Kejžarjeva 32 a	Vojna ustanova Partizan	2	210	139. VRUČINIČ Mile Mencingerjeva 6	Železarna Jesenice	3	164
88. HALIMOVIČ Jasmina c. Železarjev 25	Golfturnist — Hotel Park Bled	3	210	140. ZUKIČ Hava H. Verdника 50	VIZ — VVO Jesenice	4	161
89. VUKMANOVIČ Ljubica Tičarjeva 20, Kr. gora	HTDO Gorenjka	3	209	141. DOŠENOVIČ Rade c. Železarjev 23	Merkator — TOZD Klavnica Jes.	3	161
90. MAHIČ Džehva c. Železarjev 20	BPT Tržič	2	207	142. ČORKOVIČ Ivica Borovška 7, Kr. gora	SGP Gradbinec Jes.	4	157
91. OKIČ Mirsad c. 1. maja 107	SGP Gradbinec	3	207	143. GLUHIČ Naisa Titova 99	Bolnica Jesenice	3	154
92. TROHA Slavica Borovška 103, Kr. gora	HTDO Gorenjka	4	206	144. BAKONIČ Marica c. Železarjev 1	TVD Partizan Jes.	4	147
93. SINANOVIČ Ismet Titova 58	Izolirka Jesenice	4	205	145. TURKUŠIČ Nihad Benedičičeva 1	Železarna Jesenice	3	144
94. LEZIC Suljo Stranska pot 4	Vektor Medvode	4	205	146. HALILAGIČ Džehva Delavska 8	BPT Tržič	1	145
95. STOJANOVIČ Zoran Tomšičeva 75	ŽG — TOZD promet Jesenice	4	205	147. JERALA Marija Titova 22	Sob Jesenice	3	146
96. JERKOVIČ Stana Borovška 95, Kr. gora	HTDO Gorenjka	3	203	148. BREZOVAC Slavica Borovška 95, Kr. gora	HTDO Gorenjka	3	144
97. PAUNOV Rade Log I. Krivca 15	Vatrostalna Zenica TOZD Jesenice	4	203	149. BUČIČ Jozo Borovška 95, Kr. gora	HTDO Gorenjka	3	144
98. MUSIČ Izet Benedičičeva 1	Železarna Jesenice	4	202	150. SORN Nadja Titova 96	GOLFTURIST TOZD	3	142
99. GALIČ Nedeljko Borovška 103, Kr. gora	HTDO Gorenjka	4	201	151. HROVAT Pavel Belca 32	TDO Golica	1	142
100. DAFEROVIČ Fikret Bokalova 1/a	Kovinar Jesenice	4	201	152. MARJANOVIČ Smilja Titova 10	TOZD Psihiatrična bolnica Begunje	4	141
101. SILIČ Haseda c. 1. maja 106	Sob Jesenice	3+1	200	153. ČUTURIČ Josip c. Revolucije 2/a	ISKRA — TOZD PTN Bl. Dobrava	5	141
102. LUKEŽIČ Irena Kidričeva 35	ZD TOZD Jesenice	3	200	154. DELIČ Nustad Titova 58	Izolirka Jesenice	4	140
103. SEJDOVIČ Vehbija Stranska pot 4	Železarna Jesenice	3	200				

Št.	KLUB	1	2	3	4	5	6	7	8	9	točk	mes.
1	SKOPJE											
2	KR. GORA - GORENJKIJA											
3	CRVENA ZVEZDA											
4	VOJVODINA											
5	BOSNA											
6	JESENICE											
7	PARTIZAN											
8	MEDVEŠČAK											
9	KOMPAS OLIMPIJA											

JESENICE, 18. SEPTEMBRA 1986

ŠTEVILKA 1/V

Kako naprej

Pred pričetkom državnega prvenstva 1986/87 se HK Jesenice zaveda, da športni javnosti dolguje odgovor na vprašanja, ki ljubitelje hokeja še kako zanimajo. Pomanjkanje informacij si lahko le-ta tolmači kot nedelo uprave ali kot vodenje politike kluba za zaprtimi vrati, vendar so stvari dosti bolj zapletene, kot si številni privrženci tega našega športa predstavljajo.

Že vrsto let smo priče zakulisnim igram v organih Hokejske zveze Jugoslavije. V mislih imamo stalno spreminjanje tekmovalnega sistema, registracijskih pravilnikov, koledarja tekmovanja, delo z reprezentanco, vodenje reprezentance, neurejene finance. V predsedstvu Hokejske zveze Jugoslavije imamo svojega predstavnika, ki po svojih najboljših močeh skuša braniti naše interese, ki so tudi interesi hokeja, vendar smo nemočni v boju z interesi hokejsko manj razvitih okolij. Republiški ključ, konsenz v zvezi s sprejemanjem ključnih odločitev in ne nazadnje borba za »stolčke« vodi k temu, da se ogromno časa izgublja v obrobni stvareh, hokeju pa je namenjeno zelo malo pozornosti. Ključna vprašanja ostajajo nerešena kljub našim pobudam za postopno ureditev nevzdržnega stanja. Drag in za kvaliteten napredek hokeja neustrezen tekmovalni sistem, prosti prestopi igralcev brez odškodnine za vložena sredstva, zlasti pa vprašanje nastopanja tujcev so področja, ki najbolj zanimajo širšo javnost, hkrati pa odemogotajo dolgo-ročnejšo politiko kluba. Zato tudi do zadnjega trenutka ni bilo mogoče predstaviti javnosti programa dela za predstoječo sezono in ovrednotiti ciljev, saj nam pred pričetkom državnega prvenstva niti približno ni poznana moč naših nasprotnikov. Po obstoječem registracijskem pravilniku je možno registrirati igralce s tujim potnim listom še do prvega novembra, ko bo odigranih že 13 kol državnega prvenstva. Informacije, ki jih imamo na razpolago, pa so tako različne, da je nemogoče realno oceniti moč naših največjih nasprotnikov.

Pri svojem delu se s temi problemi nismo dosti obremenjevali, temveč smo se pripravljali po izdelanem planu in pričakujemo tekmovalne solidno pripravljene. Kadrovske spremembe so vplivale na strategijo igre, ne pa na naše cilje, ki so enaki kot v lanskem sezoni — uvrstitve v superfinale in boj za prvo mesto.

Vsi se zavedamo, da bo ta cilj veliko težje doseči kot kdajkoli doslej, zato pričakujemo izdatno podporo športne javnosti. V naših vrstah smo uspeli urediti nekaj problemov, ki so se pokazali v preteklih sezonah; materialno smo zaostriili naše zahteve do izpolnjevanja obveznosti igralcev, hkrati pa smo predvideli ustrezno nagrajevanje po načelu uspešnosti, prizadevnosti in tekmovalnih rezultatov. Če bomo to zmogli, ostaja odprto vprašanje, od tega, v katero smer se bo v bodoče razvijal jugoslovanski hokej, pa je odvisna politika kluba. Športna javnost, ki ji ne oporekamo poznavanja hokejske igre, pa bo morala doumeti, da kakovostni vrh tudi na Jesenicah ni tako širok, da bi omogočal stalen pritok novih, izdelanih igralcev. Predpostavka, da smo toliko boljši od nasprotnikov, da uspeh ne more biti vprašanje, če le hočemo, se je že pokazala kot zmotna, saj tudi v drugih hokejskih klubih ne držijo križem rok.

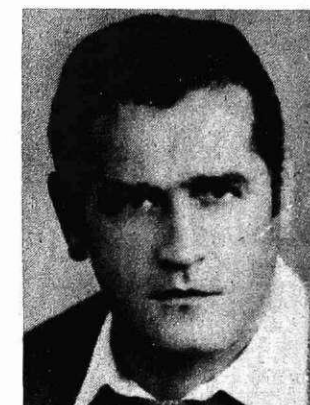
Resno smo razmišljali o okrepitvi moštva z dvema tujima igralcema, ki bi vnesla potrebno svežino v sistem naše igre, hkrati pa tudi pripomogla k vzgoji mladih, zlasti obrambnih igralcev. Kasneje smo se odločili, da zaradi organizacijskih in finančnih vzrokov, zlasti pa zaradi odziva javnosti, tega ne bomo uresničili in bomo skušali z lastnimi močmi vztrajati še naprej. Mlado moštvo Kranjske gore lahko pri boju za naslov veliko pomaga, hkrati pa ima športna javnost na Jesenicah od 17. septembra pa do konca prvenstva zagotovljeni dve tekmi na teden. Menimo, da je s tem obstoj dveh hokejskih moštev z vsemi mlajšimi selekcijami na Jesenicah upravičen.

HK Jesenice

TRENERJI HK JESENICE IN HK KRANJSKA GORA

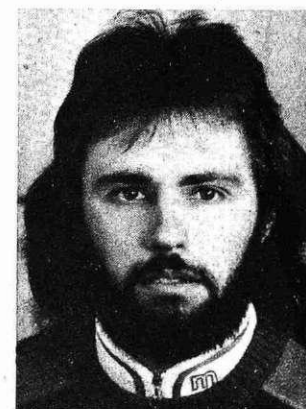
Roman Smolej — HK Jesenice

Ciril Klinar — HK Kranjska gora — Gorenjka

1 Matko Medja — HK Kranjska gora — Gorenjka (mladinci)

Ernest Medja — HK Kranjska gora — Gorenjka (mladinci)

Janez Mlakar — HK Jesenice (pionirji in mladinci)

Jože Trebušak — HK Kranjska gora — Gorenjka (pionirji in mladinci)

Športna hala Podmežakla je dobro pripravljena na novo sezono

Hokej je Jesenicam in Jese-
ničanom tako kot Železarna
sestavni del življenja in po teh
dveh dejavnostih nas najboljše
poznajo tudi zunaj naše obči-
ne. Na hokej so ponosni tudi
tisti občani, ki na tekme ne
hodi, da ne govorim o mno-
žicah Jeseničanov, ki se zgri-
njajo v športni park Podmeža-
kla, kadar so tam športne pri-
reditve. Za dober hokej pa ni-
so dovolj samo dobri hokejisti,
zanj je potrebno zagotoviti tu-
di celo vrsto drugih pogojev. O
hokejistih, o njihovih trenin-
gih in tekmah v javnosti veli-
kokrat spregovorimo. Ob za-
četku letošnje hokejske sezo-
ne pa bi športni delavci radi
povedali vsem ljubiteljem
športa, kaj je bilo v zadnjem
času narejenega za to, da bi se
obiskovalci (in seveda tekmo-
valci) čim boljše počutili na
tekmah in pri rekreaciji in da
bi športnikom omogočili čim
boljše pogoje za delo.

Celoten športni park Pod-
mežakla, posebno pa športna
hala, je zadnja štiri leta dele-
žen širše družbene skrbi, saj
je bil v prispevni stopnji za te-
lesnokulturno skupnost zago-

tovljen določen odstotek sred-
stev za načrtno urejanje in ob-
navljanje športnih objektov.
Tudi veliko delovnih organiza-
cij nam je z delom, z materia-
lom ali na kak drug način pri-
skočilo na pomoč.

Postopoma se na ta način
realizira že pred 15 leti načrto-
vano zapiranje športne hale.
Letos so ta prizadevanja še po-
sebnost vidna, saj je bila spred-
nja fasada hale obložena v alu-
minij in steklo, odkrita in štiri-
krat prebarvana je bila kon-
strukcija strehe, pod severno
tribuno je bila dokončana ma-
la dvorana za suhe treninge.
To dvorano lahko uporabljajo
rekreativci, omogoča pa tudi
igranje malega nogometa. Ob-
novljene in na novo urejene so
garderobe pod severno tribu-
no, obnovljeni so kompresorji,
zamenjana je bila centralna
kurjava, tako da bo toplo tudi
drugim uporabnikom teh pro-
storov — delavkam v obratu
Iskre, obiskovalcem restavracije
»Gorenjka«, varovancem
delavnic pod posebnimi pogoji
in še komu drugemu, ki bi se
lahko koristil poslovne prosto-
re, kar jih je še na voljo.

Bolje urejeni prostori bodo
omogočali prijetnejše treninge
tudi drsalcem drsalnega klu-
ba, številnim drsalcem — re-
kreativcem, kegljačem na ledu
in vsem drugim obiskovalcem
različnih prireditev v hali.

Športne objekte (športni
park Podmežakla, balinišče v
Bazi, kopališče v Ukovi) vzdr-
žujejo delavci delovne skupno-
sti športnih delavcev, ustano-
vitelji te skupnosti pa so
Športno društvo Jesenice, Zve-
za telesnokulturnih organiza-
cij in Občinska smučarska
zveza. Za športno življenje Je-
senic pa skrbi še cela vrsta
športnih delavcev amaterjev,
ki si prizadevamo, da bi bil
športni utrip Jesenic čim ži-
vahnejši in kvalitetnejši.

V imenu vseh se zahvaljuje-
mo občanom za prispevek in
za vsa prizadevanja za to, da
bi bilo na Jesenicah čim več
možnosti za zdrav in prijeten
način preživljanja prostega
časa.

Predsednik
športnega društva
Jesenice
Dani Klemenc

Predsedstvo HK Jesenice

Božidar Bartelj —
predsednik

Marijan Jelovečan —
podpredsednik HK Jese-
nice

Vladimir Klinar —
podpredsednik HK
Kranjska gora — Go-
renjka

Franc Smolej — pred-
sednik tehnične komi-
sije

Stefan Ščerbic —
predsednik komisije za
splošne in kadrovske
zadeve

Franc Košir — pred-
sednik propagandne ko-
misije

Stane Repovž — pra-
vne in disciplinske za-
deve

Polde Strajnar — bla-
gajnik

Roman Smolej — tren-
er HK Jesenice

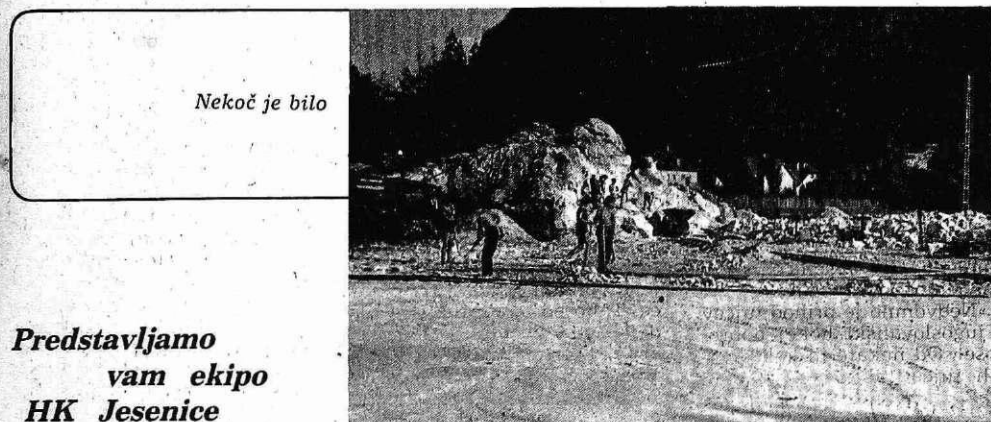
dr. Nebojša Stojako-
vič — klubski zdravnik

Aleksander Klinar —
sociologija in šolstvo

Stefan Nemec —
predsednik gospodarske
in finančne komisije

Bajan Svetlin — se-
kretar kluba

Maks Sterle — gospo-
dar kluba

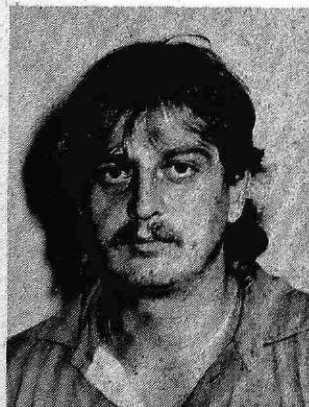
Nekoč je bilo

Predstavljamo vam ekipo HK Jesenice

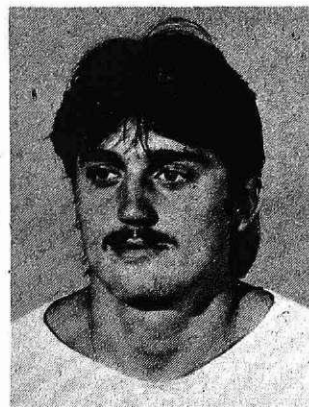
v sezoni 1986/87.

Vratarji:

Cveto PRETNAR, rojen
27. 1. 1957, v prvi ekipi Jesenic
nastopa od leta 1977. Zaposlen
v Železarni Jesenice, TOZD
Vzdrževanje kot obratni elek-
trikar v Jeklarni.
Številka dresa: 20

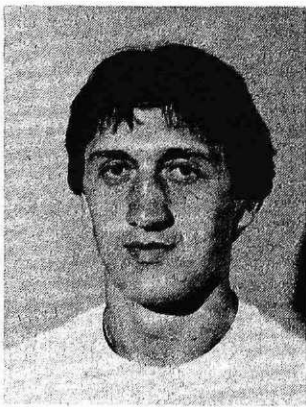
Aleksander CIGAN, rojen
13. 12. 1961, član HK Jesenice
od leta 1979. Zaposlen v Žele-
zarni Jesenice TOZD, Tran-
sport kot šofer tovornjaka.
Številka dresa: 5

Klemen TIČAR, rojen
12. 2. 1962, član HK Jesenice
od leta 1980 do 1983, nato dve
sezoni član Vojvodine, v sezo-
ni 85/86 se je vrnil v matični
klub. Zaposlen v Železarni v
TOZD Energetika kot elektri-
kar.
Številka dresa: 26

Branilci:
Drago MLINAREC, rojen
24. 8. 1960, član HK Jesenice
od leta 1978. Zaposlen v Va-
trostalni na Jesenicah, po po-
klicu strojni tehnik.
Številka dresa: 25

Razpored tekem 1. zvezne lige v hokeju na ledu za sezono 1986/87

I. KROG

1. kolo 17. 9., sredo
Kr. gora : Medveščak
Vojvodina : Jesenice
Skopje : Olimpija
Cr. zvezda : Partizan

2. kolo 20. 9., sobota
Jesenice : Bosna
Skopje : Kr. gora
Partizan : Vojvodina
Medveščak : Cr. zvezda

3. kolo 24. 9., sredo
Kr. gora : Olimpija
Cr. zvezda : Skopje
Vojvodina : Medveščak
Bosna : Partizan

4. kolo 27. 9., sobota
Kr. gora : Cr. zvezda
Olimpija : Jesenice
Medveščak : Bosna
Skopje : Vojvodina

5. kolo 1. 10., sredo
Jesenice : Partizan
Vojvodina : Kr. gora
Cr. zvezda : Olimpija
Bosna : Skopje

6. kolo 4. 10., sobota
Kr. gora : Bosna
Medveščak : Jesenice
Olimpija : Partizan
Cr. zvezda : Vojvodina

7. kolo 8. 10., sredo

Jesenice : Skopje
Vojvodina : Olimpija
Bosna : Cr. zvezda
Partizan : Medveščak

8. kolo 11. 10., sobota
Kr. gora : Jesenice
Olimpija : Medveščak
Skopje : Partizan
Vojvodina : Bosna

9. kolo 15. 10., sredo
Jesenice : Cr. zvezda
Partizan : Kr. gora
Bosna : Olimpija
Medveščak : Skopje

II. KROG

10. kolo 18. 10., sobota
Jesenice : Vojvodina
Medveščak : Kr. gora
Olimpija : Skopje
Partizan : Cr. zvezda

11. kolo 22. 10., sredo
Kr. gora : Skopje
Bosna : Jesenice
Vojvodina : Partizan
Cr. zvezda : Medveščak

12. kolo 25. 10., sobota
Olimpija : Kr. gora
Skopje : Cr. zvezda
Medveščak : Vojvodina
Partizan : Bosna

Zagon

13. kolo 28. 10., torek
Jesenice : Olimpija
Cr. zvezda : Kr. gora
Bosna : Medveščak
Vojvodina : Skopje

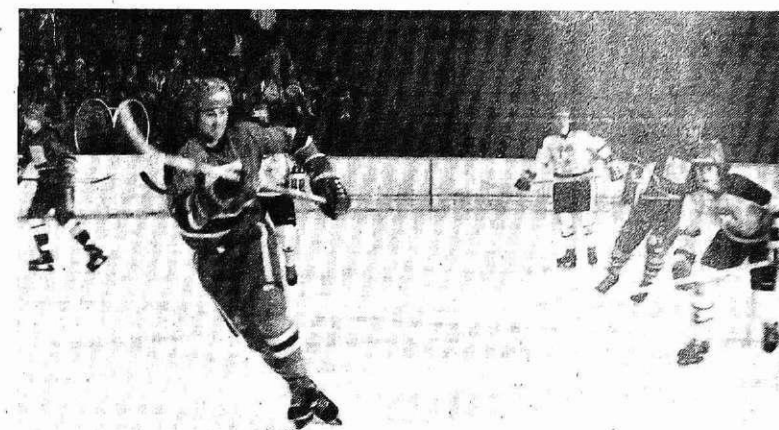
14. kolo 31. 10., petek
Kr. gora : Vojvodina
Partizan : Jesenice
Olimpija : Cr. zvezda
Skopje : Bosna

15. kolo 4. 11., torek
Jesenice : Medveščak
Bosna : Kr. gora
Partizan : Olimpija
Vojvodina : Cr. zvezda

16. kolo 12. 11., sredo
Skopje : Jesenice
Olimpija : Vojvodina
Cr. zvezda : Bosna
Medveščak : Partizan

17. kolo 15. 11., sobota
Jesenice : Kr. gora
Medveščak : Olimpija
Partizan : Skopje
Bosna : Vojvodina

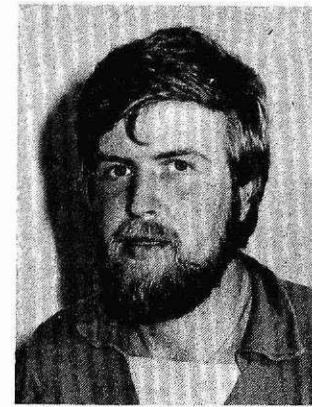
18. kolo 19. 11., sredo
Kr. gora : Partizan
Cr. zvezda : Jesenice
Olimpija : Bosna
Skopje : Medveščak

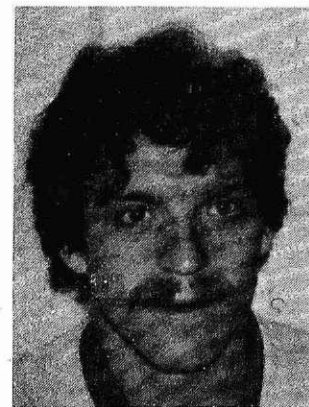
Zdravnik dr. Nebojša Stojak-
ović, rojen 16. 4. 1942, zapo-
slen v Bolnici Jesenice — ki-
rurg. Za zdravje igralcev skrbi
že sedmo sezono.

Zanimino je, da so vsi igral-
ci svojo športno pot pričeli na
Jesenicah. Nekatere je ži-
vljenjska pot zanesla za nekaj
let v Jesenice, vendar so se vsi
radi vrnili v svoj matični
klub. V sezono, ki se je že za-
čela, ekipa vstopa z veliko že-
ljo — vrniti hokejski primat
na JESENICE.

Trener ekipe Jesenic Roman
SMOLEJ, rojen 6. 9. 1946, za-
poslen v Železarni (delovna
skupnost KO-FI), po poklicu
ekonomist. Ekipno vodi tretjo
sezono.

Rudi HITI, rojen 4. 11. 1946,
hokejsko kariero začel na Je-
senicah, igral nato za lju-
bljansko Olimpijo, bil član
več italijanskih klubov, tre-
nutno pa je tehnični direktor
HC Bolzano.
Številka dresa: 1

HOKEJSKA PRILOGA

Koširjevi bodički

Lansko leto smo bili favo-riti, na koncu smo pa bili za Partizanom v r...

Ob kazni bratov Pajič predlagana, da če komu vzamejo poznitko knji-žico na Jesenicah, naj gre v Ljubljano, ker v Ljubljani jeseniške ka-zni ne veljajo.

Na turneji po Italiji sem vprašal enega jese-niških branilcev, zakaj igra tako slabo, pa mi je rekel: »Ali ne vidiš, da sem steber obrambe!«
»Vidim, da si steber, saj se dostikrat tudi pre-mukneš ne.«

Ob povratku hokeji-stov Kranjske gore iz Češkoslovaške je pri ca-rinskem pregledu cari-nik vprašal enega od igralcev, od kod mu sli-ka v okvirju. Odgovoril je: »Dobil sem jo za na-grado, kot najboljši stre-llec.« (zabili so samo dva gola)

Letos sem že zgodaj pričel hokejsko sezono. V Italiji sem ob napačni odločitvi sodnika poka-zal glavnemu sodniku očala, ta pa mi je doso-dil 2 minuti kazni. Bil sem bolj rdeč v obraz kot dresi naših igralcev; pa ne od jeze, ampak od strahu.

To je šele druga kazen v moji hokejski karieri.

Pa brez zamere: z željo za čimbolj uspešno se-zono!

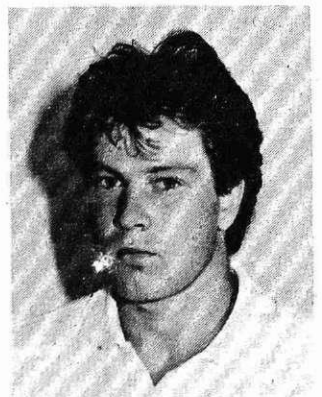

Skriti plošček —

TONI TIŠLER, rojen 9. 5. 1967, član HK Jesenice od 1985. Zaposlen v Železarni, TOZD Transport kot strojni ključavničar.
Številka dresa: 16

Andrej RAZINGER, roj. 8. 5. 1967, član HK Jesenice od 1985. Zaposlen v Železarni, TOZD Remontne delavnice kot strojni ključavničar.
Številka dresa: 3

Ko se led topi...

Fantastična predanost ho-keju, nabita s pogumom, kdaj pa kdaj z neverjetnimi ideja-mi (drugih pri njem ni bilo). Anatolij Vladimirovič nas je dobesedno okužil s svojo ogromno energijo in nas pri-pravil izvajati stvari, ki so dru-gače izgledale nemogoče. On nas je presenečal vsak dan, na primer: včeraj z novimi vaja-mi, danes z izvirno mislijo, ju-tri pa z osupljivo, čisto novo, a izredno kombinacijo v igri.

»Ali misliš, da je igranje ho-keja težko?« me je vprašal Ta-rasov na začetku najinega so-delovanja.

»Vsekakor«, sem odgovoril, »posebno, če igraš dobro.«

»Motiš se! Zapomni si: igrati je lahko. Trenirati je težko. Ali zmoreš 1350 ur na leto trenirati?«

Tedaj je zvišal glas:
»Ali zmoreš trenirati preko »ne morem«, pa čeprav bi se vlekel pod bremeni naporov? Le tako zmoreš nekaj doseči.«
»1350?« sem s strahom vprašal.

»Da«, je odsekano odgovoril Tarasov.

Na treningih je znal ustvari-ti tako vzdušje, da smo s šalo premagovali strašanske napo-re. O tem, kakšni so bili napo-ri, lahko sodite po naslednjih epizodah: v CSKA so prihajali na izpopolnjevanje hokejisti drugih klubov in po dveh, treh dneh so kar se da hitro pos-pravili kovčke in odšli domov.

Nekoč je v CSKA prišel na izpopolnjevanje znameniti švedski hokejist Svedberg. No, tudi on ni vzdržal dolgo. »Mi Švedi še nismo dorasli ta-kemu treniranju«, je v zadregi pojasnil svoj predčasni odhod. Nikoli ne bom pozabil učenja Tarasova. Zato, ker sem šele mnogo let kasneje jasno spo-znal: on nas ni učil le igrati, on nas je učil živeti.

Jože BORSE, roj. 23. 3. 1963, član HK Jesenice od 1981. Štu-dent računalništva.
Številka dresa: 22

»Valerka! je rad nenadoma zbehal Anatolij Vladimirovič kateregakoli mladega igralca sredi treninga, »povej mi pro-sim, ko imaš v posesti plošček, kdo je gospodar položaja?«
»No, ja« je odkritosrčno do-govoril hokejist, »jaz sem go-spodar.«

»Napačno«, je triumfiral Ta-rasov, »ti si sluga soigralcev. Ti igraš v sovjetskem kolekti-vu in živiš predvsem za intere-se sotovarišev. Svoj napuh vr-zi v jašek za smeti. Pametneje se je veseliti uspehov s tovari-ši. Bodi radodaren.«

On nas je učil stanovitosti in hvaležnosti. Trudil se je učiti nas, kot je znal to samo on. Pri Anatoliju Vladimiroviču je bi-lo to izraženo z: Gremo v špor-tni rudnik, kar je dejansko po-menilo trenirati po tarasov-sko.

prevod: Aleksander Klinar

HK Jesenice (pionirji)

MOHOR RAZINGER	
ANDREJ JAKELJ	1972
UROŠ ŠKOFIC	1974
SEBASTJAN OGRIS	1974
BORUT VUKČEVIČ	1973
DEJAN VARL	1973
BOŠTJAN OMERZEL	1973
KLEMEN BABIČ	1973
ALEŠ KEMPERLE	1973
JURE SMOLEJ	1974
MATEJ POLJANŠEK	1975
IVO JAN	1975
MIHA PIBER	1975
ANŽE SODJA	1974
ELVIS BEŠLAGIČ	1973
BORIS LOTRIČ	1976
GABER KLINAR	1975
JOVO PAVLOVIČ	1974
RENATO BERAUS	1974
MATJAŽ MAHKOVIC	1975
ALEŠ ŠKOFIC	1975

Bernard KLEMENC, roj. 27. 7. 1964, član HK Jesenice od leta 1984. Zaposlen v Žele-zarni, TOZD Strojne delavnice kot skladiščnik.
Številka dresa: 10

Kljub vsemu optimisti

Pred začetkom letošnjega državnega prvenstva, ki bo po številnih napovedih najbolj zanimivo, se je dogajalo mar-sikaj. Predvsem pa so v Pod-mežakli pozorno spremljali vesti o krepitvi nekaterih na-ših moštev, predvsem Partiza-na in Kompas Olimpije. Vse kaže, da bosta ta dva najhujša tekmeča 21-kratnim prvkom letos še kakovostnejša, kot sta bila lani.

Da bi pred začetkom sezone in državnega prvenstva jav-nost seznanili s sprememba-mi, pripravami in pričakova-nji, so pri HK Jesenice organi-zirali tiskovno konferenco, ka-tere se nekateri vabljeni (sodi-jo v sam vrh informativne de-javnosti na Slovenskem) niso udeležili. Pri HK Jesenice ne razumejo takšnega odnosa, saj spoznavajo, da so v prime-rih, ko gre za akcijo Kompas Olimpije, osrednji mediji zelo zavzeti.

Na tiskovni konferenci od-govorni niso skrivali spodrs-ljajev prvega moštva v prete-kli sezoni. Slišali smo, da so bili na začetku prvenstva pre-več neresni, kasneje pa je bilo nekaj podcenjevanja in lagod-nosti, čeprav so fantje (razen Pajiča) ob koncu prvenstva v dvobojih s Partizanom poka-zali precej zrelosti, požrtvoval-nosti in dobrega hokeja.

Mnenje Edija Hafnerja, predsednika sveta igralcev, ki so ga letos ustanovili, pa je: »Lani smo začeli preslabo. Nismo se zavedali, da imajo Beograščani res dobro moštvo. Ko pa smo spoznali, da bo po-trebno marsikaj spremeniti, je prišlo do nekaterih neljubih dogodkov. Treba je tudi pri-znati, da je Partizan povsem zaslužen osvojitvi naslov dr-žavnega prvaka. Izkušnje iz pretekle sezone so za nas zelo dragocene. Prepričan sem, da

sedaj ni igralca, ki ne bi vedel, da tako ne gre več. Naša reši-tev je pravi profesionalni od-nos; v igri, organizaciji, še po-sebej pa na treningih. Tak profesionalni odnos mora ve-ljati tudi za funkcionarje.«

Priprave so pokazale, da gre v Podmežakli na bolje. Trener Roman Smolej (v novi sezoni mu pomaga Ciril Klinar) je imel precej težav zaradi po-škodb igralcev iz pretekle se-zone. Toda 15. avgusta, ko so na Jesenicah dobili ledeno plo-skev, je začel veljati enak re-žim treningov tudi za bivše po-škodovance.

O pripravih trener Smolej meni:

»Resnično sem zadovoljen. Vnema, disciplina in delavnost so na višini, odnos igralcev je resnično dober. Tudi s prija-teljskimi tekmami, ki jih žal ni bilo veliko, smo povsem za-dovoljni. Tri zmage v Italiji, tesen poraz z enim najboljših moštev v Avstriji VSV Villa-som, posebej pa igra, me silijo k razmišljanju, da naše mož-nosti v letošnjem državnem prvenstvu niso majhne, če-prav bosta Kompas Olimpija in Partizan precej boljša kot lani. Napovedujeta namreč prihod nekaterih dobrih hoke-jistov iz tujine, toda zavzetost naših fantov je velika spodbu-da.«

V jeseniškem taboru so le-tos prvič razmišljali o pridobi-tvi dveh tujcev, vendar so to zaradi denarja in odklonilne-ga odnosa jeseniške javnosti opustili. O tem ima Franc Smolej, predsednik strokovne komisije HK Jesenice, svoje mišljenje:

»Nedvomno je prihod tujcev v jugoslovanski hokej dobro-došel. Od nekaterih kakovost-nih tujcev se naši hokejisti lahko veliko naučijo. To je do-kazalo tudi lansko državno pr-venstvo, saj se je kakovost na-

šega hokeja povečala. Tudi v reprezentanci, čeprav smo iz-padli iz B skupine, se je videl napredek. Čisto nekaj druge-ga pa je, kar smo se dogovorili o vstopu tujcev v naš hokej, in kar se sedaj dogaja. Na Jese-nicah smo se jasno opredelili, da zaenkrat tujih hokejistov ne potrebujemo. Toda do prve-ga novembra ne vemo, kaj bo z našimi tekmeči. Nekateri so namreč začeli poleg tujih dr-žavljanov pridobivati dobre hokejiste iz tujine, ki pa so na-šega porekla in lahko dobijo naš potni list.

Tako lahko pride do velikih kakovostnih sprememb. Mo-štvo, ki do sedaj ni pomenilo nič, lahko poleg nekaterih do-brih igralcev iz domačih klub-ov pridobi dva, tri odlične tuj-ce, poleg tega pa še pet, šest igralcev našega porekla, ki so se hokeja naučili zunaj in ga dobro obvladajo. Praktično to pomeni, da se lahko čez noč neko moštvo začne prelevi v resnega tekmeča, celo za prvo mesto. Tega se bojimo tu-di na Jesenicah. In če bo prišlo do takšnih velikih sprememb, bomo pač morali tudi mi zagri-sti v to kislno jabolko.«

V Podmežakli so pred leto-šnjo sezono ostali brez bratov Pajič, ki sta prestopila h Kom-pas Olimpiji, Kopitarja, ki je v JLA in Ivana Ščapa, ki je ne-hal aktivno igrati. Zato so k sodelovanju povabili tri vete-rane našega hokeja, Silva Pol-janška, Joža Razingerja in Rudi Hiti. Problem je, ker Hiti želi igrati na Jesenicah in pomagati moštvu, v katerem se je naučil vseh hokejskih skrivnosti, toda italijanski Bolzano ga je zaprosil, da bi bil njihov tehnični direktor, kar je velika čast. Prav ta zahtevna naloga pa Hiti omeju-je, da bi lahko igral za Jese-nice. Tako bo moral usklajevati dolžnosti v Italiji z željo poma-gati matičnemu moštvu. Vete-rani so se na zadnjem dvoboju v Beljaku zelo izkazali, Rudi Hiti pa je bil eden najboljših v jeseniškem moštvu.

Eno je res. Letošnje držav-no prvenstvo razburja javnost že precej pred začetkom. Vse kaže, da bomo gledali zelo za-nimive dvoboje, ki bodo priva-bljali še več ljubiteljev hokeja.

D.

Na tiskovni konferenci HK Jesenice je bilo precej govora tudi o »primeru bratov Pajič«. Vtis je, da je prestop teh dveh igralcev h Kompas Olimpiji bolj boleč zaradi čudnega od-nosa ljubljanskega kluba, ki je pred dvema letoma povabil Je-seničane k sodelovanju. O vseh stvareh, ki so pomembne za oba kluba, naj bi se prija-teljsko menili in dogovarjali. Toda primer Pajič je pokazal, da se ponavljajo dogodki iz preteklosti. Ko je HK Jesenice že pred nekaj meseci v pismu zaprosil HK Kompas Olimpijo za informacijo o tem, ali resni-čno želijo vključiti oba jese-niška hokejista, iz Ljubljane ni bilo odgovora.

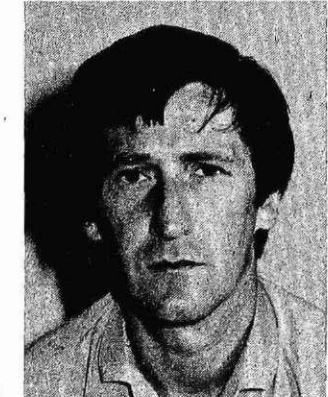
Pri HK Jesenice poudarjajo, da bi tak odnos še razumeli, če bi bili mi tisti, ki smo predla-gali sodelovanje, toda to so pred dvema letoma storili Lju-bljancani in že ob prvem pro-blemu pokazali, da namen ni bil iskren.

O Kranjski gori je pred za-četkom prvenstva težko go-voriti. V tem moštvu se vedno menja 50 do 80 odstotkov igralcev. Letos ne bo Poljan-ška, Jana, J. Razingerja in ne-katerih, ki so odšli v JLA. Vr-nili so se Noč, Alagič in Sefić, trener Klinar pa ima še pet, šest mladincev.

»S pripravami sem zado-vo-ljen,« je dejal Klinar. Obiski na treningih so bili v poletnih mesecih in potem, ko smo sto-pili na led, zelo dobri. Tudi fantje so zagnani, toda naš cilj, uvrstiti se po prvem delu med šest najboljših, je težko dosegljiv. Druga moštva, s ka-terimi se bomo borili za šesto mesto, to so Bosna, Medveščak in tudi Vardar, ki ima vr-sto hokejistov iz tujine, se kre-pijo. Mi pa imamo vsako leto težave s sestavo moštva.«

D.

Jože RAZINGER, rojen 30. 6. 1952, član HK Jesenice od leta 1973 (lansko sezono nastopal za Kranjsko goro). Zaposlen v Železarni, TOZD Valjarna bluming-štekel kot odpremnik.
Številka dresa: 15

Roman PRISTOV, rojen 19. 2. 1955, član HK Jesenice, od leta 1974, zaposlen v Žele-zarni (delovna skupnost E-TKR-N) kot metalurški tehnik na OTK.
Številka dresa: 19

MARJAN KOZAR, rojen 22. 5. 1962, član HK Jesenice, od 1983. Zaposlen v Železarni, TOZD Vzdrževanje — obratni električar.
Številka dresa: 6

Bojan MAGAZIN, rojen 7. 8. 1961, član HK Jesenice od 1979. Zaposlen v Železarni, TOZD Remontne delavnice. Po poklicu strojni tehnik.
Številka dresa: 23

Obetaven začetek sezone

Hokejisti prve ekipe Jesenic niso prekinili s treningom ob koncu lanske sezone. V aprilu in maju so se redno srečevali trikrat tedensko. Mali nogomet je priljubljena igra večine športnikov, tudi hokejistov. 20. maja pa so se pričele »ta zaresne« priprave. Žal je bilo kar šest igralcev poškodovanih še iz pretekle sezone, tako da je bil prvi del priprav malo okrnjen. Zato pa so fantje v Kranjski gori od 3. do 13. avgusta skupne priprave temeljito izkoristili. Pod vodstvom trenerjev Romana Smoleja in Cirila Klinarja ter tehničnega vodje Braneta Jeršina so vsi igralci vložili v delo kar največ. Tudi poškodovani igralci so že toliko okrevali, da so zdržali treninge. Delali so predvsem vaje za pridobivanje splošne kondicije, telesne moči, hitrosti. Posebej so trenirali vratarje; trening vratarjev je bil prava poslastica za številne radovedneže in je popestril turistično ponudbo Kranjske gore. Za boljše razumevanje, koliko truda je bilo vložene v trening na pripravah, naj napišemo, da so fantje dvakrat tekli od Kranjske Gore do Planice in nazaj, da je bil tek do hotela Erika (od Porentovega doma in nazaj) vsakodnevna poslastica, da se kilogrami, ki so jih fantje vzdignili, sploh niso šteli, skratka, na pripravah so igralci pridobili solidno osnovo za delo na ledu.

15. avgusta pa so naporne treninge nadaljevali na ledu. Intenzivnost treningov je bila velika, pa vendar je bilo vzdušje med igralci prijetno. Za še boljše sodelovanje igralcev z upravo in za reševanje morebitnih medsebojnih problemov je bil na pobudo igralcev ustanovljen tudi svet igralcev. Tako so igralci izvolili za kapetana ekipe Eda Hafnerja, za člane sveta pa še Joža Ra-

zingerja, Draga Mlinarca, Cveta Pretnarja in Bojana Raspeta. Za ilustracijo samo še podatek, da so fantje opravili v avgustu 42 treningov, ob tem pa bili še na turneji po Italiji, kjer so odigrali štiri tekme. Prvi nasprotnik Jesenic je bila ekipa Asiaga, lansko leto drugouvrščena ekipa italjanskega prvenstva. Izvrsten nasprotnik in želja po tekmah sta bila velik motiv za igralce Jesenic. Pred skoraj polnimi tribunami lepega drsališča so jeseniški hokejisti igrali izredno učinkovito. Rezultat tekme 5:12 nam pove vse. Po tekmi so igralci in vodstvo ekipe poželi kar precej pohval s strani domačih gledalcev.

Naslednji dan smo se preselili v Cavallese. Šesturna vožnja po izredno ozki in ovinkasti cesti v dežju ni bila nič kaj prijetno doživetje, čeprav je bila pokrajina zelo razgibana. Ob prihodu v Cavallese smo razočarani ugotovili, da je drsališče brez strehe in da je dež uničil markacijo na igrišču. Ob šestih zvečer smo bili vsi prepričani, da tekme z vojaško reprezentanco Italije ne bo. Toda ko je prenehalo deževati, so domačini pripravili ledeno ploskev in jo tudi zasilno markirali. Tekma se je pričela skorajda brez ogrevanja, tako da so bili naši hokejisti v velikem hendikepu. Sicer pa je bil nasprotnik izredno kakovostna ekipa, sestavljena iz igralcev italjanske prve lige, ki služijo vojni rok in okrepljena s tremi tujci. V prvi tretjini so domači uspeli visoko povesti 5:1, predvsem zaradi neučinkovitosti naših. Toda v naslednjih dveh tretjinah so Jeseničani zaigrali veliko bolje, vzpostavili ravnotežje in bili v zadnji tretjini tudi boljši nasprotnik, pa vendarle je domačim hokejistom uspelo zmagati z 10:7.

Napadalci:
Edo HAFNER, rojen 19. 1. 1955, član HK Jesenice, od 1972 (eno sezono v Italiji). Zaposlen v Železarni, TOZD Jeklarna, po poklicu metalurški tehnik. V letošnji sezoni kapetan ekipe.
Številka dresa: 8

Takoj po tekmi smo se preselili v Canaccej, kjer igra in živi Jeseničan Mustafa Bešić. Tu smo prav zaradi njegove priljubljenosti in popularnosti doživeli zelo prisrčen sprejem.

Tekma s Canazejem je bila v lepi novi dvorani, kjer bo marca prihodnje leto svetovno prvenstvo skupine B.

Tekma je bila zelo lepa in izenačena, žal pa se je v začetku druge tretjine težje poškodoval Marko Smolej, ki je bil na prvih dveh tekmah izredno razpoložen. Domači so sicer v prvih dveh tretjinah vodili 5:2, toda v tretji tretjini so Jeseničani, predvsem po zaslugi prve petorke, rezultat izenačili, na koncu pa tudi zmagali 5:7.

Zadnjo, četrto tekmo turneje smo odigrali v Auronzu z domačim prvoligašem. Tudi pred to tekmo smo se vse popoldne vozili z avtobusom. Preko visokih prelazov tik pod vrhovi italjanskih Dolomitov smo v Auronzo prišli v prijetnem razpoloženju, čeprav že precej utrujeni. Vendar so bili igralci trdno odločeni, da tudi v zadnji tekmi igrajo na zmago.

Tako so tudi igrali. Prvi dve tretjini so bili domači povsem nadigrani, v zadnji pa so se sicer približali našim, vendar zmaga ni bila ogrožena. Tako se je turneja končala s tretjo zmago jeseniških hokejistov (rezultat 7:11). Po tekmi smo se odpeljali proti Jesenicam, kamor smo prispeli jutraj, zvečer pa so fantje že trenirali na domačem ledu.

Turneja je bila zelo uspešna. Poznalo se je, da je ekipa odšla v Italijo po nekajdnevem treningu na ledu. Nasprotniki so bili zelo kakovostna moštva, ki so preko poletja igrala za pokal Dolomitov. To tekmovalje se je zaključilo prav s turnejo hokejistov Jesenic.

Ker je to šele začetek sezone, je težko govoriti o formi ekipe Jesenic. Pa vendar so igralci v vsako tekmo šli maksimalno angažirani. Celotna ekipa se je na vseh tekmah trudila in poizkušala izvajati zelo disciplinirano dogovorjene naloge. Pokazale so se seveda tudi nekatere slabosti, predvsem v obrambi, kot tudi v napadu. V igri je še precej napak, peterke še niso uigrane, toda za začetek sezone smo lahko zadovoljni. Ali z drugimi besedami: do začetka prvenstva je še dovolj časa za odpravljanje napak in za izboljšanje telesne pripravljenosti. Tega se fantje zavedajo, tako da tudi po vrnitvi zagnano in z vso močjo trenirajo.

Italijanska turneja je lep mednarodni uspeh, ki bo ekipi Jesenic lepa spodbuda pred začetkom državnega prvenstva, ki bo prav letos najbolj izenačeno in naporno, saj se bodo za naslov prvaka borile ekipe Partizana, Olimpije in Jesenic, ki pa bodo imele tudi nevarne tekmece v ekipah Bosne, Medveščaka, C. Zvezde, pa tudi Kranjske gore, Skopja in Vojvodine ne gre podcenjevati.

Letošnja zima bo na hokejskih igriščih vroča, mi pa si lahko želimo, da bodo fantje z železarskih Jesenic sezono nadaljevali tako, kot so jo začeli.

VLADISLAV TRETJAK Ko se led topi...

(Odlomek 1. poglavja: O tem, kdo me je naučil trdo držati hokejsko palico, iz knjige najboljšega sovjetskega vratarja, ki je izšla v Moskvi 1981 v založbi Sovjetskaja Rossija.)

Leta 1967 so bili v moštvu CSKA trije hokejski vratarji — Viktor Tolmačev, Nikolaj Tolstikov in Vladimir Pulupnov. Glavnemu trenerju Anatoliju Vladimiroviču Tarasovu so bili potrebni štirje — zato, da bi učinkoviteje izvajali treninge. Niti sanjati nisem smel, da bi lahko igral v moštvu Tarasova. V tem času so bili v ekipi veliki mojstri kot Konstantin Loktev, Aleksander Almetov, Venjamin Aleksandrov, Anatolij Firsov... Ali bi si 15-letni deček sploh lahko mislil, da bo z njimi treniral? Lahko si predstavljate, kako sem se počutil, ko je nekega lepega sončnega dne Tarasov nagovoril trenerja naše mladinske ekipe: »Pusti fanta, da bo hodil na treninge prvega moštva«, in pokazal na mene.

Sprva sem odrevenel od nepričakovosti. Kakšna sreča. Prišel sem trenirati v znamenitem moštvu, ki je bilo mnogokrat državni prvak, igralo za pokal SSSR in vselej dajalo večino igralcev za »zbornajo«. Kako sem se trudil! V času tekem sem se vrgel za vsakim ploščkom, pa četudi še tako brezupnim. Enako kakor vsi igralci sem drsal in izpolnjeval vaje. Novim soigralcem sem nosil jabolka iz našega sadovnjaka. Prišel sem namenoma zaostajati za Evgenijem

Mišakovim, da bi ga lažje posnemal. V razgovoru sem si prizadeval, da bi jim dajal priljubljene vzdevke mojih ljubljencev. Za njimi sem nosil hokejske palice. V celoti sem jim hotel biti podoben. Po 15 dneh je vse to postalo nesmiselno. V sredini julija je moštvo CSKA odšlo na jug v Kudepstu. Seveda brez mene. Treninge sem nadaljeval v svojem mladinskem moštvu. Postal sem prvi vratar Moskve. V Novosibirsku sem prvič dobil pokal kot najboljši vratar mladincev v Sovjetski zvezi. Na mladinskem prvenstvu Evrope, ki je bilo v Helsinkih, me je zbor trenerjev izbral za najboljšega vratarja. S strani našega vodstva je bil nastop naših na tem prvenstvu ocenjen kot neuspeh in to le zato, ker smo zasedli drugo mesto. Naslednje leto v Garmisch-Partenkirchnu smo osvojili prvo mesto.

Za tem prvenstvom sem prišel v Dvorec športov CSKA in tam srečal Tarasova. Hotel sem ga pozdraviti, on pa me je strogo pogledal in vprašal: »A vi, mladi človek, zakaj niste na ledu? No, živo...«

Od tega dne je moje življenje dobilo novo vsebino. Tarasov si je postavil cilj: narediti Tretjaka za najboljšega vratarja. »A za najboljšega v državi?« sem vprašal.

Anatolij Vladimirovič je nedvoumno pogledal na mene: »Na svetu! Zapomni si to sedaj in za vedno.«

Pričeli smo s treniranjem. Zdaj se mi kdaj pa kdaj ne zdi verjetno, da sem izdržal vse velike napore, ki so se nagrmadili na moja še neutrjena pleča. Trije treningi dnevno! Kakšne neverjetno nove, specialno za mene pripravljene vaje. In še MPK - maksimalna potrebnost kisika. Potem še »naše značilne vojaške nalo-

Silvo POLJANŠEK, rojen 25. 12. 1951, hokejsko kariero začel na Jesenicah, nekaj sezon je igral za Cinkarno Celje. Zaposlen je v Avtotehni Ljubljana, po poklicu dipl. ekonomist.
Številka dresa: 24

ge», divje drsanje po vsem igrišču. Moji novi soigralci so govorili s sočutjem: »No, Vladik, ti ne boš dočkal starosti. Prej te bodo dokončali treningi.«

Na treningih je istočasno letelo na gol po deset ploščkov in vse sem moral odbiti. Vse!

Tarasovu se moram zahvaliti za marsikaj. Bil mi je drugi oče, nenavaden človek, ki so ga kanadski profesionalci imenovali »patriarh sovjetskega hokeja«. Da ne pozabim, Kanadčani zdaj ne brez vzroka pospešeno študirajo hokejske učbenike, ki jih je napisal A. V. Tarasov. Profesionalci, ki so še do nedavnega imeli sebe in samo sebe za velike poznavalce hokejske igre, sedaj kot prizadevni šolarčki vsrkavajo misli sovjetskega trenerja.

(Nadaljevanje na 6. strani)

HK Kranjska gora-Gorenjka (pionirji)

GABER GLAVIČ
BRANKO POTOČNIK
SIMON KRAJZEL
ŽIGA JAN
UROŠ HROVAT
BOŠTJAN KRANJC
ROK BRUN
LORI POVIRK
MARKO JANDRIČ
ALEŠ VEHAR
RENATO SKRT
ALEŠ PLESNIČAR
MITJA BRGANT
KLEMEN RESMAN
PRIMOŽ MARKEŽ
MIHA PIRIH
EDVIN KARAHODŽIČ
ERVIN SKENDER
MIŠO HAFNER
GORAN HRISTOV
TILEN ZUGOWITZ
TILEN BERAVS
TOMI HAFNER

Za HK Kranjska gora-Gorenjka bodo v tej sezoni igrali:

JOŽE ČEŠNJAK	1954
MITJA GRABNAR	1967
VOJKO BERLISK	1956
ROK KOLBL	1964
BOJAN KELIH	1963
BOJAN BRUN	1957
MARJAN LAH	1958
MIHAEL LAH	1962
MARKO ŠTURM	1966
JOŽE ŠTURM	1964
ROBERT PAJK	1963
TONI KURBOS	1965
ROBERT BERČIČ	1963
ENES CRNOVIČ	1967
DIKO STEVIČ	1968
MARKO LAH	1968
JUGOSLAV GRBIČ	1968
JANEZ TUŠAR	1966
IGOR ĐREMELJ	1968
JANEZ EGART	1968
MIRAN BORŠTNAR	1957
MIRAN NOČ	1964
ADIL SEFIĆ	1965
HUSEIN ALAGIĆ	1962

HK Kranjska gora-Gorenjka (mladinci)

MARIO PAJKA	1969
BORUT BRGLEZ	1970
PRIMOŽ BOHINC	1971
TOM JUG	1970
MIHA BLAGNE	1970
ALEŠ KALAN	1972
DAMJAN JAN	1971
HERBERT MUSCHET	1971
KLEMEN URH	1971
STANKO JEKLIČ	1969
BOJAN JAN	1969
BORIS KUNČIČ	1970
SIMON SMOLEJ	1971
DAVID KAMŠEK	1971
ERNEST POŽENEL	1971
GORAŽD PODLESNIK	1970
BLAŽ MLAKAR	1970
ALEŠ SODJA	1971
ALEŠ DEBENJAK	1971
JOŽE ŠMID	1969
DEJAN HITI	1969

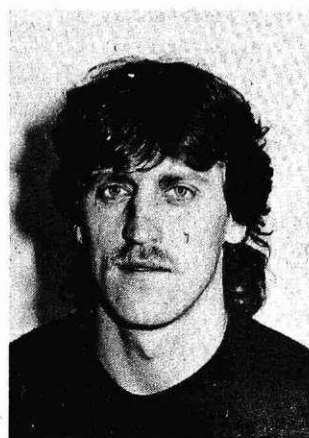
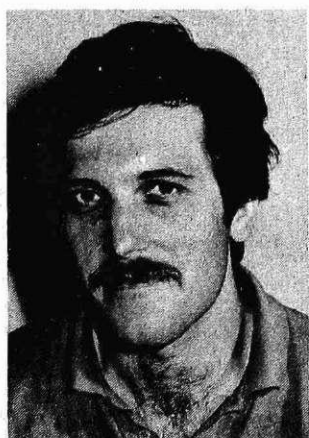
Štefan ŠČAP, rojen 4. 4. 1959, član HK Jesenice od 1976. Zaposlen v Železarni Jesenice, TOZD Vzdrževanje, strojni tehnik.
Številka dresa: 21

Bojan RASPET, rojen 22. 1. 1960, član HK Jesenice, od 1980. Zaposlen v Integralu Jesenice — avto električar.
Številka dresa: 4

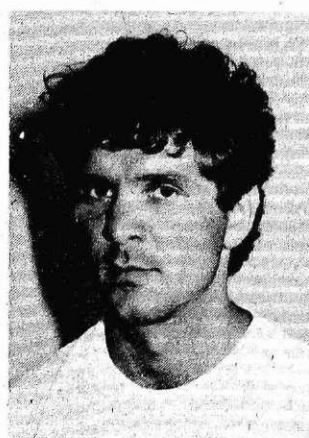
Drago HORVAT, rojen 9. 7. 1958, član HK Jesenice, od 1978. Zaposlen v Železarni, TOZD Vzdrževanje — obratni električar.
Številka dresa: 17

Zvone ŠUVAK, rojen 29. 8. 1958, član HK Jesenice, od 1978 (vmes v sezoni 84/85 Vojvodina). Po poklicu avtomehanič-šofer.
Številka dresa: 11

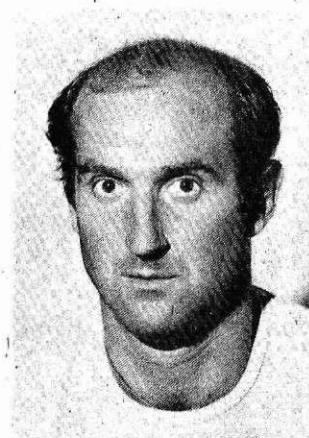
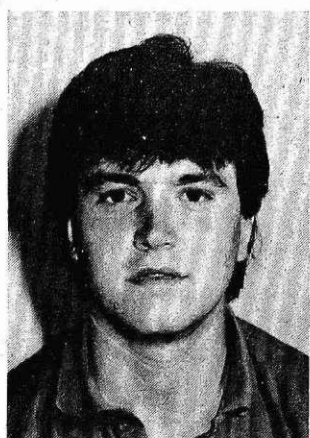
Miha HORVAT, rojen 14. 2. 1960, član HK Jesenice, od leta 1978 (vmes v sezoni 84/85 član Vojvodine). Zaposlen v Kleparstvu Ravnik; delavec.
Številka dresa: 18

4

5

6

stanovanj kupljenih iz sredstev solidarnosti

PRIIMEK in ime Naslov	Delovna organizacija	Št. druž. članov	Števil. točk	PRIIMEK in ime Naslov	Delovna organizacija	Št. druž. članov	Števil. točk	PRIIMEK in ime Naslov	Delovna organizacija	Št. druž. članov	Števil. točk
154. VUKADINOVIĆ Dušana c. Železarjev 19	GIP Gradis Jesenice	2	133	170. STOŠIĆ Smilja Kurilniška 15	ŽG — TOZD Promet Jesenice	4	105	B. Upokojenci			
155. FIŠIČ Namka Benedičičeva 1	BPT Tržič	1	131	171. BARUKČIČ Ilja Tičarjeva 9, Kr. gora	Železarna Jesenice	3	104	1. PRAPROTNIK Jožica	Kidričeva 28/a	3	294
156. HADŽIĆ Salih c. Železarjev 19	Železarna Jesenice	3	131	172. HADŽIĆ Fadil Cankarjeva 17	Železarna Jesenice	3	100	2. BEŠTER Cilka	Skladišna 5	1	262
157. OSMANČEVIĆ Atif c. v Rovte 6	Kovinar Jesenice	4	129	173. STEFANOV Arso Murova 1	Železarna Jesenice	4	97	3. LANGUS Nežka	Breg 110	1	251
158. BAČIĆ Vera c. Železarjev 19	Dom dr. Franceta Berglja	4	117	174. KLJUČANIN Abraham Hrušica 57/a	Izolirka Jesenice	4	93	4. BATUR Francka	Prešernova 36	1	233
159. KRUPIC Fatima Titova 58	GOLFTURIST — TOZD Park hotel Bled	3	117	175. ŠKRBIČ Janko Trg T. Čufarja 2	EM Hidromontaža	4	92	5. ROBIČ Ana	Bokalova 13	2	199
160. ČORALIĆ Hazim Titova 76	Integral Viator Ljubljana	4	117	176. REDIČ Bajrame Tavčarjeva 15	VIZ — OŠ Prežihov Voranc	4	91	6. KRISTAN Ida	Prosvetna 7	1	169
161. KALEBIČ Šefkija c. H. Verdnika 47	Železarna Jesenice	3	116	177. ŽERIČ Ifiga Hrušica 82	Bolnica Jesenice	4	84	7. JUSTIN Silvija	Železarjeva 25	1	143
162. BUNIĆ Edo Titova 41	Železarna Jesenice	5	116	178. JOVANOVIĆ Aco Hrušica 52	Železarna Jesenice	4	67	8. MÖLCH Marjeta	Železarjeva 33	1	139
163. RADIŠIĆ Milorad c. Železarjev 33	Izolirka Jesenice	3	115	179. STOIMENOV Blagoj Titova 96	Železarna Jesenice	4	63	9. KRŽIŠNIK Olga	C. v Rovte 7	1	135
164. ŠABIĆ Alija Kidričeva 24	Kovinar Jesenice	5	111	180. SIMIĆ Marija Kejžarjeva 37/a	Železarna Jesenice	4	63	10. ALEŠ Danica	Blejska Dobrava 50	1	129
165. LAZIČ Ljubica Blejska Dobrava 42	ŽG — TTG Ljubljana	3	111					11. MANDEKIĆ Ana	Kejžarjeva 7	1	105
166. BALIĆ Hasan Ilirska 9	Izolirka Jesenice	5	110								
167. KOUĐIĆ Dora Benedičičeva 2/b	VIZ — TOZD OŠ Polde Stražišar	3	109	181. JUSIĆ Djemila Sl. Černeta 5, Kr. gora	KOOP Mojstrana	3	zame-njava za Moj-stra-no				
168. STOJMILOV Ivan Bokalova 13	Železarna Jesenice	4	108								
169. NIKOLIĆ Dobrivoj Trg T. Čufarja 2	ŽG — TOZD Promet Jesenice	4	106		KOOP Mojstrana	4	zame-njava za nižjo etažo				

Pogojev in meril za dodelitev solidarnostnega stanovanja ne izpolnjujejo naslednji prosilci

PRIIMEK in ime Naslov	RAZLOG, ZAKAJ NE IZPOLNjuje POGOJA	ŠT. družin. članov	PRIIMEK in ime Naslov	RAZLOG, ZAKAJ NE IZPOLNjuje POGOJA	ŠT. družin. članov	PRIIMEK in ime Naslov	RAZLOG, ZAKAJ NE IZPOLNjuje POGOJA	ŠT. družin. članov
1. ALAGIĆ Ismet Sp. Plavž 14/a	presega cenzus osebnega dohodka	2	18. HAFIZOVIĆ Razim c. Železarjev 19	presega cenzus osebnega dohodka	3	41. POPOVIĆ Rada c. 1. maja 26	mož neupravičeno nezaposlen	4
2. ALEKSIĆ Snežana Titova 37	presega cenzus osebnega dohodka	1	19. IVANOVIĆ Miroslav Borovška 103	nima urejenega prebivališča	3	42. PLASIN Anica c. v Rovte 28	presega cenzus osebnega dohodka	2
3. AJDIŠEK Branko Breg 142	ni dopolnil vloge	4	20. JAKELIČ Željko Koroška 2	presega cenzus osebnega dohodka	2	43. PAVIČ Gavrilko Moste 52	ni dopolnil vloge	3
4. AJDERPAŠIĆ Muzafa c. 1. maja 10	presega cenzus osebnega dohodka	2	21. JUSTIN Simona Titova 45	presega cenzus osebnega dohodka	2	44. RŽEK Teodora Dovje 114	ni dopolnil vloge	3
5. ABDIJANOVIĆ Irfan c. Železarjev 20	neupravičeno nezaposlen	3	22. KONIĆ Semira Titova 80	nima urejenega prebivališča	3	45. RADIŠOVIĆ Jelica Hrušica 71	ima urejeno stanovanjsko vprašanje	3
6. BILAJBEGOVIĆ Nesima Hrušica 118	ima rešeno stanovanjsko vprašanje	3	23. KEJŽAR Zlata Delavska 11, Mojstrana	presega cenzus osebnega dohodka	3	46. RADOVIĆ Milka Borovška 94	presega cenzus OD presega cenzus osebnega dohodka	3
7. BEHLIĆ Ibrahim Vintgar 39	nima urejenega prebivališča	4	24. KONDIĆ Stanka Titova 47	presega cenzus osebnega dohodka	1	47. RAKOVIĆ Hajra Titova 2/a	presega cenzus osebnega dohodka	2
8. BEŠIĆ Tanja Prešernova 25	presega cenzus osebnega dohodka	4	25. KOLENC Nevenka Savska 4	ima rešeno stanovanjsko vprašanje	3	48. REBEC Irena Hrušica 62	presega cenzus osebnega dohodka	3
9. ČATIĆ Vahdeta Borovška 90	nima urejenega prebivališča	2	26. KUGIČ Nada Vrška 38	presega cenzus osebnega dohodka	2	49. RUČIGAJ Terezija c. Talcev 2	presega cenzus osebnega dohodka	2
10. ČISIĆ Petar Ruparjeva 5	ni dopolnil vloge	3	27. KOFOL Lada Revolucije 8	presega cenzus osebnega dohodka	2	50. RŽEK Branko Titova 76/a	presega cenzus osebnega dohodka	1
11. DEMŠAR Ivanka Lipce 89	presega cenzus osebnega dohodka	2	28. KARAKAŠ Nada Hrušica 47	ima rešeno stanovanjsko vprašanje	4	51. SMOLEJ Silvester Podkoren 2	presega cenzus osebnega dohodka	3
12. DOŠENOVIĆ Zorka Borovška 103	presega cenzus osebnega dohodka	1	29. KLJUČANIN Fahruda c. v Rovte 13	ni dopolnil vloge	3	52. SMILJKOVIĆ Elica Murova 1	presega cenzus osebnega dohodka	1
13. DRIVIĆ Vitomir Benedičičeva 1	presega cenzus osebnega dohodka	2	30. LINDIČ Cvetka Titova 73	presega cenzus osebnega dohodka	3	53. STANKO Štefka Kejžarjeva 8	presega cenzus osebnega dohodka	2
14. EGART Sonja Tavčarjeva 8	presega cenzus osebnega dohodka	1	31. LJUBOJEVIĆ Ilija Tavčarjeva 11	na lastno željo izstopil iz prednostnega vrstnega reda	3	54. ŠEČKANOVIĆ Mehmed c. 1. maja 28	ni dopolnil vloge	3
15. FILIŠOVIĆ Francka Industrijska 14	presega cenzus osebnega dohodka	2	32. MATARUGIĆ Branko Log I. Krivca 15	presega cenzus osebnega dohodka	4	55. ŠKRBLIN Danica Zirovnica 43	presega cenzus osebnega dohodka	1
16. GALIĆ Sakib Ilirska 12	presega cenzus osebnega dohodka	2	33. MAZALICA Savka Borovška 94	presega cenzus osebnega dohodka	4	56. TANEV Asen Verdnikova 38	neupravičeno nezaposlen	1
17. GORGIEV Blagan Verdnikova 40	presega cenzus osebnega dohodka	1	34. MIDŽAN Elmin Ilirska 17	presega cenzus osebnega dohodka	2	57. VARGAR Hamdija 1. maja 48	nima urejenega prebivališča	4
			35. MIDŽAN Jasmin c. Revolucije 7	ni dopolnil vloge	3	58. VADJUNEC Radosavka Tomšičeva 5	ima rešeno stanovanjsko vprašanje	3
			36. MUHARENOVIĆ Dženana c. Železarjev 18	mož neupravičeno nezaposlen	3	59. ZORMAN Ivanka Al. Rabiča 36	presega cenzus osebnega dohodka	2
			37. NIŠIĆ Esad Straža 11	ni dopolnil vloge	3	60. ZVONAREK Mirjam Borovška 96	presega cenzus OD nima urejenega prebivališča	2
			38. NUKIĆ Jusuf c. Železarjev 19	nima urejenega prebivališča	3	61. PAŠIĆ Halima c. Talcev 11	Skupna strokovna služba SIS SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE JESENICE — Odbor za solidarnost —	
			39. OSMANČEVIĆ Ešrefa Borovška 86	presega cenzus osebnega dohodka	1			
			40. OSMINČEVIĆ Dušica c. v Rovte 1	mož neupravičeno nezaposlen	4			

HM, HM...

Kardelj je v samoupravnem združevanju dela in sredstev videl možnost za učinkovito integracijo gospodarstva.

Za takšno integracijo naj bi bili delavci motivirani z udeležbo v skupnem dohodku.

Motivirani bi seveda bili, če bi rezultate skupnega vlaganja tudi videli in občutili v lastnem žepu.

Zato smo v Pravilniku o informiranju tudi določili, da je hujša kršitev delovne dolžnosti, če odgovorni delavci najmanj enkrat vsake šest mesecev ne obvestijo delavcev o rezultatih dela pri uporabi združenih sredstev, ali če te obveznosti ne izpolnijo v smislu 4. člena Pravilnika.

Če bi brskali po poslovnem poročilu, bi takšne podatke iskali zaman.

Zaradi tega tudi nihče ne bo nikogar zagražil.

Takoj pa bomo zagrabil delavca, ki bo za pet minut zamudil šiht.

Članek »Jeklarska kriza se zaostruje« (Delo, 16. 8.) omenja, da so tudi v jugoslovanski metalurgiji opazni procesi, ki so se v svetu začeli že pred 5 ali 6 leti. Metalurgi so zmanjšali porabo energije na tono železa z 48 na 26 giga joulov.

Pri tem pa ni mogoče prezreti opazke, da »v zeniški železarni ugotavljajo, da tudi z najsoodobnejšo tehnologijo ne dosega svetovnih rezultatov, kjer so ob koncu lanskega leta za enoto proizvoda potrebovali 26 minut, v Zenici pa 50 minut«.

Se potemtakem smemo čuditi, da Japonec zasluži na mesec 1872 dolarjev, Američan 1671 dolarjev (podatki: Delo, 16. 8.), Jugoslovani pa 182 dolarjev (Jana, 13. 8.)?

Orehnjk

TOVARIŠKO SREČANJE NA USKOVNICI

Skupnost borcev Jeseniško-bohinjskega odreda in Planinsko društvo Srednja vas v Bohinju sta priredila v nedeljo, 7. septembra, četrto že tradicionalno srečanje borcev, planincev in mladine na planini Uskovnica pri koči, ki je poimenovana po tem odredu.

V lepem nedeljskem dnevu se je pred kočjo zbralo okoli 300 udeležencev. V zelo pestrem kulturnem programu, ki ga je priredil KUD Srednja vas s pevci in folklorno skupino, so sodelovali tudi učenci osnovne šole Srednja vas. Vsem udeležencem sta o pomenu srečanja spregovorila Filip Stebily in nekdanji komendant odreda Ivan Leban.

Skrbnik koč in njegova žena sta z nadvse dobro voljo pripravila okusno malico ter pijačo.

B. Blenkuš

Sesalec — (foto: Borut Greč)

JULIJAN O

Seveda pa se zdrznem, kadar se mi pogled ustavi na kakšnem opominajočem predmetu. Nekaj svoje krame je pustila ležati po stanovanju: ampak to ne pomeni, da se bo še vrnila. Verjetno bom čez nekaj dni dobil pošto: kako in kam z vsem tem.

Recimo, da bi zdaj začel premišljati: kaj bo jutri, kaj bo z mano pojutrišnjem? Vsiljuje se mi nekakšna vizija neskončnega onaniranja ob misli na žensko (ležiš s predstavo ženske, ki jo sovražiš). Tako nekako. Zdi se, da sem oplen — oplen kot misleče bitje. Po svoje pa je moja misel spet čisto prozorna.

Zdaj sem torej pri stvari: pri stvari. Mislim na to minuto, na ta delček časa. In tu sem, se mi zdi, razmeroma varno spravljen. Pa kaj: saj ji ni bilo od tega, da bi me prizadela s svojim odhodom? Dogodki so se odvijali po nekakšnem tiemsporazumu (pa čeprav je na površju padlo nekaj hudih besed). Pričakoval sem, da se bo že čez nekaj minut vrnila, vedel sem, da je zamudila tisti vlak: ni pa zamudila naslednjega! V kolodvorski restavraciji ga je počakala. In kdo ji je pri tem delal družbo? Nihče drug kot Mateja.

Kasneje je namreč pri vratih plaho pozvonilo. Bila je Mateja, takoj me je vprašala, ali sem sposoben za šofiranje. Pričakovala je torej nekakšno iztirjenost, živčno razvrzanost ali kaj podobnega. (Sicer pa je bilo tudi stanovanje prava podoba razvrzanosti: vsa vrata nastežaj odprta, kup stvari po tleh.) Sicer pa je bila o vsem na tekočem. Bolj kot jaz. Kot rečeno, z Jasnjo sta imeli dolg posvet v kolodvorski restavraciji, in zdaj zvem o tem od nje. Trudila se je, da ne bi govorila preveč patetično (s tistim svojim sladkim glaskom). Vendar me je morala opozoriti, da je situacija blazno resna. Jasnine odločitve so nepreklicne.

Mateja mi je potem na grobo skicirala zgodovino mojega koruznega zakona. Kako sem vedno videl le samega sebe in svoje pisanje; kako je Jasna ob tem vedno potegnila ta kratko; kako ne more več prenašati mojega zapostavljanja. Očitno pa Jasna njej ni rekla tistega, kar je rekla meni, tistih besed: »Ob starih zjutraj si me budil, če si se hotel zadovoljevati z mano. Pogledala sem na uro.« To naj bi bil zadnji, neovrgljivi argument.

Mateji je govorila bolj abstraktno, o nekakšnem razkroju, ki ga širim okrog sebe. (Čakaj, čakaj: kaj pa ti, sto, kar se je dogajalo zadnjič med

nama v Waldorf - Astoriji? Tista čudežna vedrina, pa kako sva se posmehovala — ljubeč posmehovala — vsemu svetu? Kaj je bilo v tistem zlaganega? Nič, vse je bilo tako, kot je treba. In tudi potem doma.)

Mateja je seveda potihem uživala v tej katastrofi. Kasneje, ko je videla, da se me ob njenem pripovedovanju loteva nekakšna zamišljenost, je bila vidno razočarana. Bi bil moral takoj sprejeti njeno tolažbo (kakor v romanu)? Tu, v tem stanovanju, spričo vseh teh nemih prič, — kot so recimo Jasnine navijalke? Res je, spomnil sem se na to, roman je pripravljen na skrivno misel. V resnici pa ne bi mogel. Občutek imam, da je Jasno telo zdaj postalo nekakšna mistična hrana. Z njim se bom zdaj lahko mirno zadovoljeval — pa četudi ob starih zjutraj. Koliko nerazumljivega odpora je bilo v tem navajanju točnega časa! Svet se je zdaj razdelil na dve polovici, na resnično in na »astralno« polovico; astralna polovica je ostala tu.

Lahko bi se trafil s tem bedastim vprašanjem: se moški mojih let lahko samozadovoljuje ob spominu na žensko, s katero je toliko časa živel — in ki jo zdaj sovražim? Ampak to vprašanje ni resnično: ne vem, ali jo res sovražim. Sploh pa je to le predokus časa, ki prihaja. Zdaj je tu to razkopano stanovanje — in nekakšno olajšanje v duši: vse se je nekako premaknilo.

Prišlo je povsem drugače, kot pa sem si zamislil v romanu. Romani so bil slutnja in predpriprava. Otroci imajo pogosto grozne sanje, v njih se pripravljajo za strahote, ki jih čakajo v življenju. Ko je stala tam med vrati in pričakovala, da bom morda rekel: daj, ostani, sem mirno in zbrano »pripravljen na vse« čakal, da se odloči, kot se mora. Če bi bil rekel »ostani«, bi to pomenilo: da ne bom več pisal »svojih klamf«; ker to je tisto, česar ni mogla prenesti, ne pa zgodnja jutranja posilstva. Pokopalo naju je to, ker se ni znala odreči brskanju po mojih papirjih — in temu, da bi moje zapiske tolmačila po svoje. Videla se je v mojih pisarijah — in zdaj je ukrepala v skladu s svojim »videnjem«.

Kaj pa je v mojem (t.j. Julijanovem) romanu zares resnično? Nema samo to: strah pred nekakšno tajno policijo, ki bo zdaj zdaj prišla, zasledila moje papirje. In da bom moral »odgovarjati za vsako črko, ki sem jo zapisal: zakaj? kako? zares?«

V resnici pa je bila ta tajna policija že ves čas tu. Ženska, za katero sem ure in ure oprezoval ob medli nočni svetlobi, je v resnici potrebovala nadzor nad mojimi mislimi, nad mojimi čustvi — nad vsem, kar mi je rojilo po glavi. In če bi ji prej rekel »kar ostani«, bi sem nepreklicno privolil v to kontrolo: najino življenje bi se spremenilo v eno samo zasliševanje: si naš, nisi naš? Do tega trenutka pa sem bil šele na opazovanju. Bilo je samo nekaj kratkih rutinskih zaslišanj.

Prejle se mi je izmuznila neka misel, ki sem jo, tako se mi je zdelo, trdno držal za rep. Ah, bilo je tisto o sanjah, ki da pripravljajo otroka na kruto resničnost. In da je bil tudi Julijanov roman taka predpriprava.

Če bom še kaj fabuliral, to ne bo več priprava. Dopustimo eno tako poskusno sanjarjenje, pogledimo, kaj se nam bo pritaknilo. Gotovo kaj mladostniško — masohističnega! Recimo: fant in punca v snežnem metežu, za vedno bosta zaspala od podhlajenosti. Prej pa jo on ovije s svojim plaščem in jo s tem reši. Kasneje ji reševalci povejo, da se je on žrtvoval zanjo. Ona gleda po strani tisto trdo truplo, in kaj občuti? Vsi tam okrog si mislijo: kakšno neskončno hvaležnost čuti. Ali pa ji mogoče pripisujejo kaj drugega? Je mogoče, da mislijo to, kar mislim jaz: da čuti punca samo gnus in odpor do negibnega trupla, ki trmasto leži tam poleg in se noče razbliniti v nič? Nekaj takega — gnus in odpor — sem zaznal v Jasninem pogledu: vsakokrat, kadar sem ji omenil svojo pisarijo.

Kaj se tu dogaja? Prejle sem sedel v naslanjaču (še zdaj sedim tu) in se naslajal nad resničnostjo predmetov okrog sebe.

Vse tisto, kar sem posejal v romanske osnutke, bo zdaj postalo življenjska metoda. Tako bomo zdaj živeli. »Nadomestnih let je zdaj konec, če se ne motim, jih je bilo trikrat toliko kot »zgubljenih« let.

NADOMESTNA leta, zgubljena leta: to je očitno Julijanov privatni žargon. O pravem pomenu teh izrazov lahko samo ugibamo. Z nadomestnimi leti — to so leta, ki jih je preživel z Jasnjo — naj bi se Julijan nekako poplačal za nekaj, kar je bilo v preteklosti, in o čemer molči. Mogoče mu prija, da ostane vse skupaj kot nekakšen namig. Pronicljivi bralec naj bi iz teh zapiskov sklepal, da je Julijan nekoč preživel nekaj let v arestu. Zakaj? Ker je ubil s ključem vežnih vrat lesenonogega Jakoba Humkova? Zares ali samo v domišljiji?

Ko se je v tej stiski Peter premaknil, je za srajco videla sledove udarcev. Pogledala je proti stražarju in potem z očmi pokazala, kako se ji smili.

— Je hudo? se je tedaj vendarle ojunčila, a ji je bilo takoj žal.

Peter je stisnil ustnice in je raje molčal.

Angela je razumela tudi tak odgovor, zato je skušala popraviti, kar je zagrešila tako neprevidno. Hotela je biti bolj zbrana. Dopovedovala si je, da bo, če je že prišla tako daleč in tako nepričakovano, Petra le spodbujala, da mu z vedenjem ne sme škodovati, če mu že pomagati ne more. Obenem pa se je že kesala. Zmotila se je! Zdaj bo živela še bolj težko. Prehudo so ga zdelali. Iz Petrovega vedenja, ki je kazal vzorno potrpežljivost, je razbrala, da je z njim dosti huje, kakor je bilo videti. Tedaj jo je spet zgrabilo, da bi mu začela prigovarjati, naj vsaj malo popusti, če ga bodo preveč mučili in v njej so zazvene opominajoče besede gestapovskega oficirja. Že je odprla usta, pa jo je v zadnjem trenutku zadržalo prav gestapovčevo prigovarjanje.

Če jim ne verjame Peter, jim tudi jaz ne smem nasesti. Sem mar prišla zato, da bi pomagala gestapovcem, ali zato, da bi Petra samo videla in se mu pokazala? V njej sta se oglasila uporniška kri in ponos, ki ni poznal nobenih pleteničenj.

Tedaj mu je molče v roke potisnila majhen zavitek hrane, kolikor so pač dovolili prinesiti.

Peter se je nasmehnil njeni skrbi in se ji hvaležno zahvalil z očmi. Potem jo je vendarle premagalo, da mu je previdno svetovala:

— Če moreš, delaj tako, da nam bo morda še kdaj lepo! A brez sramote!

Besede so bile preproste, tako preproste, kakor je bila Angela sama, vendar je bilo v njih toliko želja, da je Petra presunilo. V tej preprostosti je bila tudi vsa simbolika trenutka in časa. Kako naj vpliva, da bi bilo lepo? Naj se ukloni? Sanje! V čem bi bilo potem še lepo?

Stražar je že pogledoval na uro, kot bi res šlo tako tesno s časom. Še sta govorila. Tudi o Alešu! Ogibala pa sta se besed »talci« in »streljanje«. Poljubovala in božala sta se z očmi, s pogledi sta vpraševala po novicah, ki jih nista, predvsem pa ne hotela povedati na glas. Misli obeh so prhutale okrog, obenem pa so se shajale pri talcih, med partizani, pri njunem otroku, ki morda nikoli ne bo videl očeta in se bo rodil vsem navkljub.

IVAN JAN

82

MRTVI NE LAŽEJO

povest

Potem ga je le pobožala po raztepenem hrbtu, čeravno pod obleko ni videla črnice. Pogladi ga je še po rokah, ki so jo vedno tako zlahka vzdigovale k sebi in potem nehote vzdihnili. Pred stražarjem pa ni hotela kazati občutkov; da se Petra pred odhodom ne bi dotaknila, pa ni mogla zdržati. Pol bolečin bi prevzela nase, ko bi mogla.

— Zelo so te, je zaječala.

— Ne rečem, da ni nič, kaj posebnega pa tudi ni. Če ne bo hujšega, tudi umreti ne bo treba. Morala bi videti Filipa! je zašepetal.

Angela se je stresla, da jo je Peter začudeno pogledal. Pričakoval je, da jo bodo te besede nekako potolažile, pa ga je prestrašeno vprašala:

— Zakaj? Katerega Filipa?

S težavo se je zadrževala, da ni vprašala na glas.

Zdaj se je vznemiril tudi Peter.

— Saj veš, koga mislim. Filip je samo eden!

To je Angelo premagalo. Naslonila se je na steno, da Peter ni vedel, ali ji je hudo zaradi njega, ali je morda prav ta hip prišel njen čas. Čudno ne bi bilo.

Angela ga je pustila dolgo čakati. Ženske hitro pokažejo, kaj se godi z njimi. Tudi strah včasih poživljuje človeka. Zbrala se je in skozi oživiljeno zavest hitro vprašala:

— Kje si ga videl? Kdaj?

Peter je poznal Angelo, zato je v hipu odgnal misel na porod in iskal zvezo z vprašanjem, ki je moralo imeti neki pomen. Čisto tiho ji je pojasnil.

(se nadaljuje)

Mihael CENC

URA

Veliko nas je. Vedno ob tem času. Bolje je priti malo prej. Ne pričakuj točnega odhoda. Voznik si pozkuša pridobiti nekaj več minut za bife na enem od postajališč.

Gneča. Električna ura, čeprav visoko nad nami, obvladuje prostor. Vedno ponovno preverjamo čas. Kot da bi posnemali drug drugega. Nekako počasi premika kazalce. Tudi mimoidoči dvigajo pogled k njej. Pravkar ga je ena dvignila celo dvakrat. Vmes nekam dolgočasno še v mene. Te situacije me vedno ponovno postavijo v nek dogodek iz mladosti. Koliko je od tega, najmanj trideset? Ne, štirintrideset let. Da, imel sem jih devetnajst. Bilo je v prestolnici, v velikem, tujem mestu.

Sestanek. Ob osmih, zvečer, pod uro. Ob osmih pod uro, jutri. Točno? Točno. Čvrst stisk rok, zadržkom, dolg obetajoč pogled. Prvi, že dalj pričakovani sestanek, kot ljubezniv sprejem, dobrodošlica brezbriznega mesta požeželanu.

Naslednji dan je bil dolg. Krtačenje, likanje, loščenje, izbira najbolj kričeče med pisanimi ameriški kravatami (ki so prihajale, kaj veš kako, skozi sivo zaveso zaprtosti). Čevlji, črni, z debelim belim gumijastim podplatom. Novi, skoraj eksces v povojni pošvedranosti.

Pod uro sem bil že pol ure prej. Nisem mogel dočakati. Vleklo se je. Vedno znova sem jo odkrival v množici. Pa so bile le želje. Po osmi se je začel prostor prazniti, kot da bi čas odplaval ljudi. Ob osmih in deset se je zdelo, kot da sva le še ura in jaz. Korakal sem gor in dol. Z vsako minuto sem skrajševal pot za kakšen korak, dokler se nisem popolnoma umiril skoraj pod uro.

Nato, skozi mračni, slabo osvetljen povojni večer gibljiv deklški korak. Končno, naravnost proti me-

ni. Ona, to bo ona. Dvignil sem pogled. Veliki kazalec je visel navzdol, grda zamuda. Tudi ona je pogledala navzgor, nato radovedno mene, pa zopet uro, pa mene, pa uro. Nehote sem premikal glavo istočasno z njo.

Bilo je neznano dekle. Šla je mimo. Usta so se ji komaj vidno razlela v porogljiv nasmeh. V trenutku je dojela položaj. Ihtavo sem zginitil v nasprotno smer. Naenkrat se mi je mudilo. Razočaranje, bes, sramota so hodili z menoj.

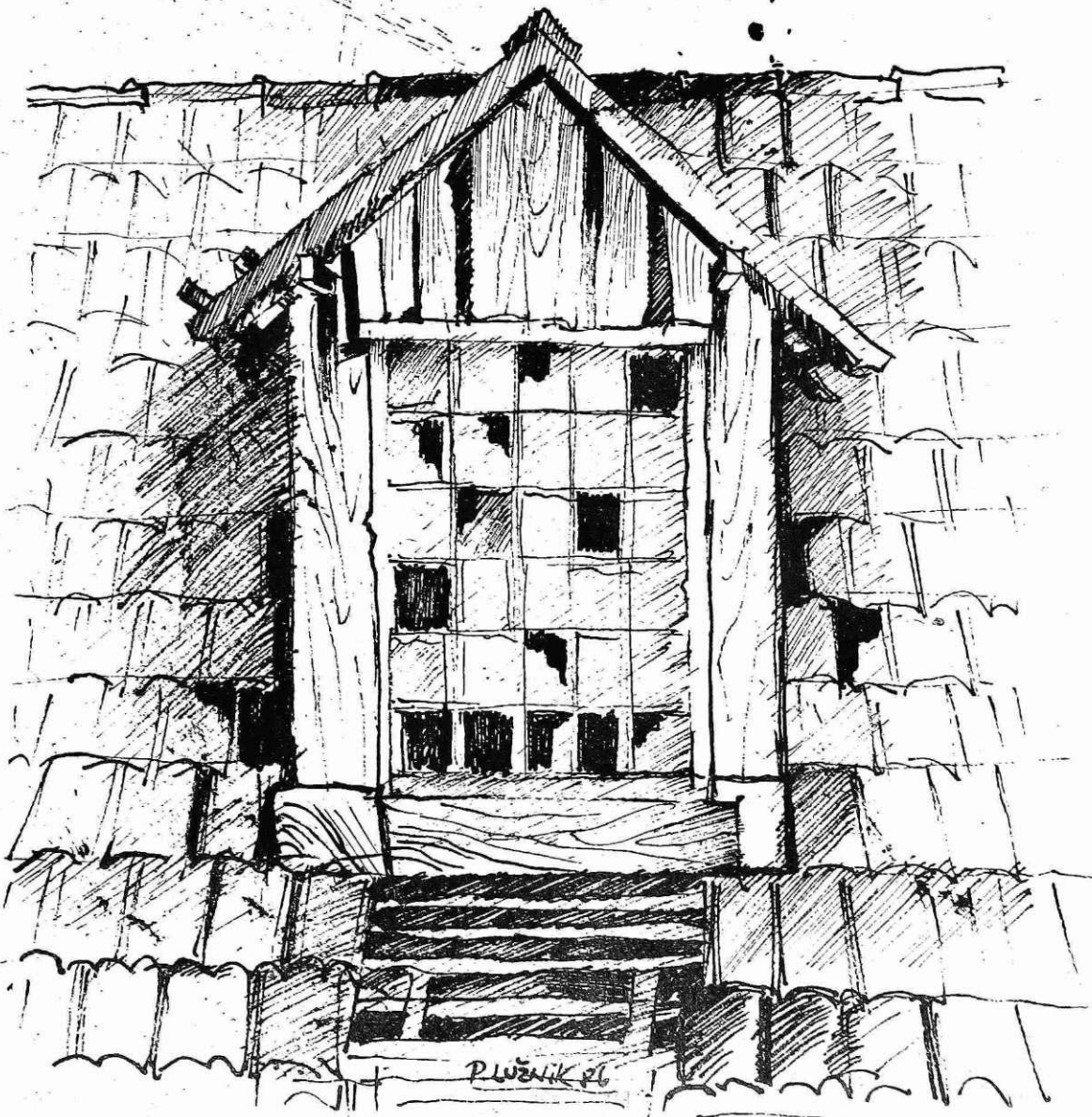
Korzo je bil natrpan. V slalomu sem si utiral pot in se pri tem spotaknil ob neko dekle. Zamrmal sem nekakšno opravičilo. Ni bilo dovolj prepričljivo. Samozavestnica je za svojo okolico to glasno pokomentirala: »Ima bles čevljev pa misli, da lahko hodi po drugih!«

To je bil zadnji udarec-ta večer. Bil sem dotolčen, kar za nekaj časa. Bil sem čevljev, nedovoljeno bahaški čevljev. Čevlji so bili darilo očeta ob slovesu. Prvi, morda prototip, ki je najavljala neko novo dobo socialističnega blagostanja, ki se »hitro izvija iz kraljestva pomanjkanja in nuje«. Za mojo garderobo je skrbela mama.

Oče, ki se ni nikoli spomnil, da kaj rabim, se je ob mojem odhodu z njimi poskušal odkupiti za tovrstno brezbriznost, sebi v uteho in meni v veselje. Štirintrideset let. Koliko je le moglo trajati tisto peklensko srečanje pod uro. Nekaj sekund. Štiri, pet?

Imela je plašč, stisnjen v pasu, na vrat dvignjen koničast ovratnik. Precejšnje materino znamenje na polni ustnici, levo. Na takih madežih navadno raste dlaka. No, tega verjetno nisem videl. Le kakšno dekle je to bilo! Ne navadno, ena mala, inteligentna, vražja, skromna pošast.

Tistega dekleta, ki me je nadrla na ulici, nisem videl, nisem se upal ozreti.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet skupščine občine Radovljica je na 11. seji 9. septembra obravnaval osnutek odloka o določitvi matičnih območij v občini Radovljica, predlog odloka o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za stanovanjsko gradnjo na območju zazidalnega načrta Brezovica, osnutek odloka o pogojih za oddajo nezazidalnega stavbnega zemljišča. Na seji so usklajevali predpise občinske skupščine s spremembami zakona o prekrških in sprejeli osnutek statuta občine. Proučili so izvajanje resolucijskih usmeritev o razporejanju sredstev za osebne dohodke in zakona o začasnih prepovedih razpolaganja z delom družbenih sredstev za osebne dohodke. V obravnavi je bil tudi samoupravni sporazum o namenski združitvi sredstev za dokončanje kirurškega bloka Splošne bolnice v Murski Soboti in Medicinske fakultete v Ljubljani. Člani izvršnega sveta so se seznanili z dejavnostjo občinskega štaba civilne zaštite ob zadnjem neurju konec avgusta in opravili nekatera kadrovska imenovanja.

Koordinacijski odbor za proslave pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je razčlenil dosedanje delopriložnosti dejavnikov v zvezi s pobudo krajevnih skupnosti Brezje za odkup in ureditev statusa Linhartove rojstne hiše v Radovljici. Ocenili so tudi dosedanje potek proslav in prireditve ter se dogovorili o programu proslav do konca leta 1986.

3. septembra se je sestal tudi **koordinacijski odbor za družbenopolitično izobraževanje pri predsedstvu OK SZDL Radovljica**. Povod za sejo je bil letošnji program usposabljanja novoizvoljenih delegatov v skupščinah občine in SIS, ki ga je pripravila Delavska univerza Radovljica.

Koordinacijski odbor za urejanje odnosov med samoupravnimi družbo in verskimi skupnostmi pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je 11. septembra v Radovljici presojal dosedanje dejavnosti in izvajanje sklepov majske seje. Spregovorili so o sodelovanju v posameznih krajevnih skupnostih in ugotovili, da so prizadevanja odbora uspešna in da ni bistvenih navzkrižij, ki bi zavirala nadaljnje sodelovanje.

Vzgojnovarstvena organizacija Radovljica je polletno poslovanje zaključila brez izgube, vendar pa je bil ostanek dohodka tako majhen, da ni bilo mogoče oblikovati obveznih skladov. Zato sta odbor za razvoj in svobodno menjavo dela ter predsedstvo skupnosti otroškega varstva sklenila, da skliče izjemno predčasno sejo SIS otroškega varstva že 11. septembra in ne v oktobru, ko bodo zasedale vse druge skupščine SIS. Na seji so delegati sprejeli novo ekonomsko ceno oskrbnine z veljavnostjo 1. septembra.

Dotok sredstva za splošno skupno porabo v občinskem proračunu v prvem polletju 1986 je bil za 135,3 odstotka višji kot v istem obdobju lani. Ob lanskem polletju je bilo zbranih 162.560.885 din, letos pa 403.599.580 din proračunskih prihodkov.

Ko so na avgustovski seji izvršnega sveta skupščine občine Radovljica analizirali oskrbo s pitno vodo (glede na zahteve krajanov desnega brega Save), so ugotovili, da tudi v drugih krajih radovljiške občine v poletnih mesecih primanjkuje pitne vode. Pomanjkanje čutijo predvsem na Bledu, v Lazah pri Gorjah in na Gorjušah.

Izvršni svet skupščine Radovljica se je strinjal s predlagano razporeditvijo vzgojnoizobraževalnega dela Srednje šole za gostinstvo in turizem na Bledu. Šolsko leto 1986/87 se je pričelo 1. septembra, zimske počitnice pa bodo od 12. januarja do 23. februarja 1987, pouka prost dan je 31. december 1986 in od 28. do 30. aprila 1987. Zadnji dan pouka bo za 4. letnike 19. junija, zadnji šolski dan pa 25. junija 1987.

Pobudo sveta krajevnih skupnosti Bled za spremembo družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1986 — 1990, je izvršni svet zavrnil. Gre za spremembo lokacije in razširitev avtoservisne dejavnosti Alpetour na Bledu. Svet krajevnih skupnosti predlaga izgradnjo novega objekta ob cestni bazi pri blejskem mostu v Lescah. Mnenja so močno nasprotujoča, tako v delovni organizaciji Alpetour, kot pri Turistični poslovni skupnosti in HTP Bled. Kljub temu bo avtoservisna delavnica na starem mestu na Ribenski cesti, torej v središču Bleda.

Turistične kraje v radovljiški občini je v prvem polletju 1986 obiskalo 126.851 gostov, od teh je bilo 76.219 domačin. Skupaj je bilo vseh gostov za 8,6 odstotka več kot v istem obdobju lani. Letos so našli za 11,6 odstotka več domačin in 4,4 odstotka tujih gostov. To je sicer manj, kot so prvotno predvidevali, vendar se je stanje bistveno popravilo že v juliju in avgustu; tako bo najbrž število gostov letos večje od predvidevanj.

Število hotelskih nočitev v radovljiški občini se je v prvih šestih mesecih 1986 v primerjavi z lanskim letom povečalo za 8,6 odstotka. Tujih gostov je bilo več za 6,6, domačin pa za 10,4 odstotka. Skromnejši porast so zaznali pri prenočitvah v zasebnih sobah, kjer je število poraslo le za 3 odstotke. Tudi pri zasebnikih je prenočevalo več gostov v juliju in avgustu.

S 1. septembrom so tudi na Bledu znižali **pensionske cene**, vendar manj kot ob morju, kjer so cene nižje za 30 do 50 odstotkov. Na Bledu je dnevna oskrbnina v hotelih A kategorije znižana od sedanjih 10 na 8.000 din, hotelih B kategorije je znižana cena s 6,8 tisoč na 5,9 tisoč din. Pri zasebnikih pa je cena prenočnin znižana v prvi kategoriji od 1.600 na 1.500 din, v drugi kategoriji pa od 1.400 na 1.200 din.

V kampu Šobec pri Lescah so delavci jeseniškega Gradisa že konec avgusta na severnem delu taborišča ob glavni dohodni cesti začeli graditi novo poslovno upravno poslopje. V njem bodo sodobni poslovni prostori turističnega društva Lesce, uprava in recepcija kampa ter ambulanta in priročno skladišče za športnorekreacijsko opremo za goste. Poslopje bodo po zagotovitvi investitorja Turističnega društva Lesce dokončali do 26. aprila prihodnje leto, torej še v predsezoni.

rovanje za kmeta, ki ni zavarovan v združenem delu. Če vemo, da se ogromno površin na visokogorskih kmetijah pokosi ročno ali z mostnimi kosilniki, potem je jasno, kako veliki so stroški pridelave in omejena možnost pridobivanja dohodka. Ne smemo pa pozabiti, da je za nadaljnji obstoj teh kmetij še kako po-

ni tudi učinki delovanja intervencijskega sklada za pospeševanje kmetijstva. Kljub temu pa bo za skladen razvoj visokogorskih kmetij treba še bolj tenkočutno prisluhniti njihovim potrebam, kajti v modernizaciji se niti ena teh kmetij ne more meriti z modernimi kmetijami v dolini. In vendar vemo, da uporabnik negovalnega kmetijskega prostora ni samo kmet, ampak številni turisti in rekreativci, ki ne samo, da preko travnikov delajo steze, trgajo cvetje in nabirajo zdravilne rastline, ampak puščajo odpadke, ki jih čistijo kmetje. Zato ne bi bilo prav, da bi tem kmetom dajali družbena sredstva kot socialno pomoč, ampak je družba dolžna enakovredno vrednotiti njihovo delo pri pridelovanju hrane in pri ohranjanju ter negovanju kultivirane krajine, v jeseniški občini pa še kot obrambno pripravljenost v obmejnem območju.

Pavel RAZINGER

Visokogorski kmetje zaslužijo družbeno pomoč

Hribovsko oziroma višinsko kmetijstvo je opredeljeno s težimi pridelovalnimi razmerami, ki jih pogojuje nadmorska višina nad 600 m in nagibi terena nad 25 odstotkov. V jeseniški občini so poleg višinskih opredeljene še visokogorske kmetije, za katere je poleg visoke nadmorske višine in strmih nagibov značilna težja dostopnost, oddaljenost kmetije od infrastrukturnih objektov ter objektov družbenega standarda (kar pride do izraza še zlasti v zimskih mesecih) in omejena možnost prodaje pridelkov.

Kot visokogorske so v občini opredeljene kmetije v Srednjem Vrhu, Plavškem Rovtu, Planini pod Golico, Prihodih, Javorniškem Rovtu, v Zg. Radovni ter samotne kmetije v Dovjem in Mojstrani (Malnek, Sedučnik, Kvadnik).

Resolucije vseh razvojnih dokumentov v občini in republiki se zavzemajo za ohranitev in skladen razvoj teh kmetij, ker je večina njih v ožjem obmejnem območju, kjer predstavljajo najzanesljivejši obrambni člen domovine. Da bo ta želja in težnja družbe uresničena, bi morali tem kmetijam poleg možnosti za izboljšanje pridelovalnih in življenjskih pogojev priznati višje pridelovalne stroške.

Po republiških kriterijih se v Sloveniji vsem višinskim kmetijam prizna 30 do 40 odstotkov višje pridelovalne stroške kot v ravnini. Ta opredelitev pa je izredno široka, saj se pridelovalni pogoji med posameznimi kmetijami izredno razlikujejo, predvsem glede možnosti strojne ob-

delave kmetijskih površin in prodaje pridelkov. Obstaja bojazen, da bodo v povprečju priznavanja višjih pridelovalnih stroškov zastopljene kmetije z najslabšimi pogoji in kot take podvržene opuščanju, tem bolj, ker za te kmetije predstavlja prispevek za pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje velik izdatok.

Poglejmo, kako stroške gorskih kmetij opredeljujejo v drugih alpskih deželah. V Švici poleg pridelave krme na višinskih kmetijah dajejo izredni poudarek vlogi kmeta pri ohranjanju kultivirane krajine. Zato priznavajo tudi stroške za ročno obdelavo kmetijskih površin, kakršnih je tudi v jeseniški občini še mnogo. Strošek pridelovanja krme z ročno košnjo pa je celo za 300 odstotkov višji v primerjavi z mehaniziranim spravilom krme v dolini. Stroške pridelave glede na nagnjenost terena opredeljujejo takole (Schlechtner: Produktionstechnische Voraussetzungen für Bergbauern 1978)

vrsta stroja	stroški				skupaj
	nagnjenost v %	plača oseb	(živo delo)	izdatki za stroj	
traktor normalni	0—20	100	100	100	
traktor pogon na 4 kolesa	20—40	121	147	142	
transporter	40—60	154	229	214	
ročni stroj	60—80	529	204	268	
delo z ročnim orodjem	nad 80	1084	112	303	

Če torej hočemo, da bodo obdržali tudi tiste kmetije, ki imajo najslabše pogoje, bo verjetno in prihodnje treba tudi pri nas narediti diferenciacijo v priznavanju pridelovalnih stroškov. Poleg tega bomo morali spoznati, da visokogorski kmet ni pomemben le kot pridelovalec hrane, ampak morda še bolj kot negovalec oziroma vzdrževalec kultivirane krajine.

Pospeševalna služba si vsa leta prizadeva vključiti čim več visokogorskih kmetij v intenzivnejšo pridelavo in povečanje pridelka. Da ji to v dokajšnji meri uspeva, dokazuje povečani pridelki teh kmetij. Podatki prikazujejo povečevanje osnovnih pridelkov po letu 1978.

Oddani pridelki se v posameznih letih sicer spreminjajo pri mleku zaradi prekinjenj oddaje mleka v

oddani pridelki z visokogorskih kmetij

pridelki	mleko	mlado pit. govedo	ostalo govedo	ovce	volna
leto					
1978	17.542	14.036	4628		
1979	16.773	19.806	9238	1146	
1980	12.369	18.921	7758	1100	
1981	7.990	18.200	2830	1210	1250
1982	4.988	23.711	4148	6045	909
1983	16.033	27.696	4005	5636	629
1984	33.712	29.053	6553	6629	242
1985	36.747	26.201	7845	919	1136
Index					
1978 = 100	203	186	163		

Srednjem Vrhu, pri klavnem govedu v veliki meri prihaja do nihanj v prodaji zaradi pomanjkanja krme v posameznih letih. V takih letih je prodaja govedi prekomerna, kar pa se odraža v podpovprečni prodaji v naslednjem letu. Tako šele v petih ali več letih vidimo pravi porast prireje in prodaje.

Svojestveno sliko v obravnavanih letih ima prodaja ovc, saj kaže tipično konjunkturo za prodajo od leta 1982 do 1984, nakar se je omejila le na odkup ovc s strani Klavnice Jesenice. Prav zaradi omejene prodaje in slabega povpraševanja kaže, da se število ovc v prihodnje ne bo bistveno povečevalo. Z odkupom volne je zadržega pričela 1981. leta in od tedaj dalje se volna bolj ali manj redno vsako leto odkupuje.

V letu 1982 je tudi v jeseniški občini pričel delovati Samoupravni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane. Od tega leta dobivajo visokogorski kmetje dodatne stimulacije za prodano mleko in pitano govedo (ne pa tudi za prodane krave in volno). Na žalost kmetije iz vasi Plavški Rovt, Prihodi, Planina pod Golico in Javorniški Rovt nimajo možnosti organizirane prodaje viškov mleka, zato tudi ne morejo prejeti družbenih stimulacij. Zaradi omejene možnosti pridobivanja dohodka od kmetijstva se v teh vaseh zmanjšuje število čistih kmetij in nekoč trdne čiste kmetije postajajo mešane kmetije. Naj ponovno poudarim, da velik izdatek predstavlja prispevek za zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zava-

trebna modernizacija, ki vključuje obnovo gospodarskih poslopij z vključevanjem sodobnejše tehnologije pri reji živine, kakor tudi konzerviranju krme. Na teh kmetijah bo potrebno storiti še veliko za izboljšanje delovnih pogojev s tem, da se izboljšajo dovodne traktorске poti, usposobi zemljišča za strojno obdelavo in tako vsaj tam, kjer je to možno, zamenja ročno delo s strojnimi.

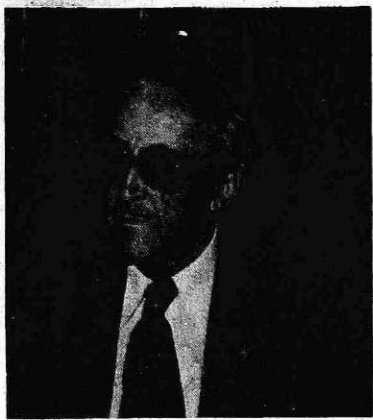
Iz tabele o oddanih pridelkih so poleg pospeševalnega dela jasno vid-

Dovje (foto I. Kučina)

Čestitke Vencelju Perku ob življenjskem jubileju

V nedeljo, 21. septembra, bo praznoval 80 - letni življenjski jubilej predvojni komunistični župan Koroške Bele, delegat na ustanovnem kongresu Komunistične partije Slovenije in glavni zaupnik delavcev Kranjske industrijske družbe Vencelj Perko. Rodil se je 21. septembra 1906 na Koroški Beli očetu Simonu in materi Neži, rojeni Bertoncely.

Že teh nekaj podatkov nam pove, da se srečujemo z veliko osebnostjo, ki je najtesneje povezana z zgodovinskimi dogodki na Jesenicah, Gorenjski in v Sloveniji, še zlasti na predvečer druge svetovne vojne, v letih 1930 - 1941. Zgodovinska dejstva nam dokazujejo, da ima revolucionar in komunist Vencelj Perko izredne zasluge pri utrjevanju akcijske enotnosti delavstva v takratni Kranjski industrijski družbi in na Jesenicah, ki je bila še kako pomembna v boju delavskega razreda in še posebno na predvečer druge svetovne vojne in ob vstaji proti okupatorju leta 1941, ki se ji je jeseniško delavstvo tako spontano odzvalo. Do konca leta 1941 je odšlo v gozdove 231 železarjev in je njihov delež med slovenskimi partizani znašal kar 12 odstotkov. To je prav gotovo rezultat uspešne stavke kovinarjev leta 1935 in vzgojno političnega delovanja komunistov v takratni Svobodi in Enakosti, ki sta bili kovačnici naprednih delavcev. Po nepopolnih podatkih je v narodnoosvobodilnem gibanju sodelovalo 219 članov Enotnosti, med katerimi je bilo 33 prvoborcev in med njimi dva proglašena za narodnega heroja. Z vsem tem gibanjem pa je najtesneje povezano ime jubilara.

Ob tem častitljivem življenjskem jubileju Vencelja Perka je prav, da obnovimo nekaj najpomembnejših podatkov iz njegovega bogatega življenja, ki bi ga sicer lahko zajeli v obsežno knjigo. V stari kartoteki KID, ki je tiskana še v nemškem jeziku, o njem najdemo le nekaj skopih podatkov: »Vencelj Perko, rojen 1906, vstop v KID 13.12.1921, izstop 9.4.1937 (odpuščen, nastopanje proti podjetju - komunist), zaposlen v valjarni žice.«

Jubilant je najbolj vidno stopil na sceno jeseniškega delavskega gibanja leta 1934, ko je bil izvoljen za glavnega zaupnika za jeseniške obrate v takratni Kranjski industrijski družbi in bil hkrati predsednik SMRJ (Savez metalnih radnika Jugoslavije). Leto dni za tem je bil glavni voditelj stavke jeseniških kovinarjev, ki je pomenila veliko delavsko zmago in zmago organizacije komunistične partije na Jesenicah. S to stavko bi bila ustvarjena akcijska enotnost delavstva v Železarni, ki se

je kasneje manifestirala v medstrokovnem akcijskem odboru, leta 1936 pa pri občinskih volitvah in volitvah v narodno skupščino. V občinah Jesenice in Koroška Bela sta bili postavljeni »listi slovenskega delovnega ljudstva«, katerih nosilca sta bila na Jesenicah krščanski socialist in simpatizer komunistov dr. Aleš Stanovnik, na Koroški Beli pa komunist Vencelj Perko. Na Koroški Beli je lista zmagala, na Jesenicah pa je manjkalo le nekaj glasov. V občini Koroška Bela je s te liste prišlo v občinski odbor 16 kandidatov, Vencelj Perko kot prvi kandidat pa je bil kot član Komunistične partije Jugoslavije izvoljen za župana.

Že naslednje leto 1937 je bil izvoljen za delegata jeseniške partijske organizacije na ustanovnem kongresu Komunistične partije Slovenije, ki je bil 17. in 18. aprila na Čebinah in postal član centralnega komiteja KPS. V tem obdobju se je policijski teror stopnjeval in Vencelj Perko je bil pod stalno policijsko kontrolo, hišne preiskave in policijske kazni pa so se kar vrstile. Po kongresu je bil kar trikrat aretiran, in sicer leta 1937, 1939 in februarja 1940, ko je bil z drugimi tovariši odpeljan v konfinacijo v Bilečo, kjer je bil devet mesecev. Tik pred napadom Nemčije na našo državo so organizirali na Jesenicah prostovoljce za odhod v vojsko in med nekaj nad štiridesetimi prostovoljci je bil tudi on. Po okupaciji je bil v ilegali in medtistimi, kiso pripravljali teren za oborožen odpor proti okupatorju in zbirali orožje. Med tem je padel v roke gestapu, ki ga je z drugimi vred zaprl v Begunje in kasneje v taborišče Kraut na Koroškem, od koder je na njegovo pobudo pobegnili pet zapornikov in se 1. avgusta 1941 priključilo na Mežaki partizanom. Po poškodbi noge je ilegalno odšel v Ljubljano, kjer je ilegalno deloval kot aktivist Osvobodilne fronte, kasneje pa tudi na območju Dolenjske. Aprila 1945 je bil v Črnomlju imenovan za predsednika pripravljalnega odbora za organizacijo Enotnih sindikatov Slovenije. Od maja do septembra 1945 pa je v vodstvu kot predsednik Enotnih sindikatov Slovenije zamenjal Franca Leskoviča - Luka. Je nosilec partizanske spomenice 1941.

V obdobju 1932 - 1941 je Vencelj Perko sodeloval na številnih partijskih posvetih in pokrajinskih konferencah komunistične partije. Njegovo ime je povezano tudi s stavkovnim gibanjem v Verigi Lesce, ki je dobilo svoj vrh v stavki od 15. maja do 5. junija 1935. Prav tako je bil soorganizator stavke gradbenih delavcev na Jesenicah leta 1936. Njegovo aktivno delo v Rdečem sindikatu in delavskem kulturnem društvu Svoboda Jesenice se je začelo že prej. Tako je kronist že leta 1932 zapisal: »V Rdečem sindikatu, Svobodi in Enakosti se je oblikovala opozicijska mladih aglinih tovarišev, med njimi Vencelj Perko, Edi Giorgioni, Polde Stražišar in drugi.« Deloval je kot organizator v takratnem delavskem kulturnem marksistično usmerje-

nem društvu Svoboda Jesenice in kasneje v Enakosti in njunih upravnih odborih, kot šahist, recitator in igralec v številnih karakternih vlogah, med katerimi so mu bile najboljše tiste iz Cankarjevih, Moškričevih in Čufarjevih del. Bil je med komunisti, ki so pod delavskim odrom na Jesenicah spoznavali marksizem in snovali svoje akcijske programe za delovanje med delavci. Zavedali so se, da potrebujejo veliko marksističnega in splošnega znanja za uspešno delo med delavci in vodenje borbe delavskega razreda. Vztrajno je tudi sam segal po znanju in pozno v noč po delu v železarni, društvu in organizacijah, predsedel pri knjigah. Vedel je, da bo kos vsem zaupnim nalogam le, če bo oborožen z znanjem, če bo poznal družbenoekonomske zakonitosti razvoja in takratno zakonodajo, da bo lahko upravičeval zaupanje delavstva, ki ga je izbralo za svojega glavnega zaupnika. In to je s svojimi jasnimi, nekompromisnimi stališči v številnih akcijah in pogajanjih s takratnimi lastniki KID in oblastniki tudi dokazoval. Tako je, na primer, takratni generalni direktor KID Noot, po končanih pogajanjih ob stavki leta 1935 pred mladimi inženirji dejal: »Srečen bi bil, če bi bila vsaj polovica mojih nameščencev tako inteligentnih kot Perko.« Kljub temu, da se je Vencelj Perko po osvoboditvi zaradi delovnih dolžnosti nastanil v Ljubljani in je na Jesenice oziroma Javornik prihajal le ob vikendih, je ostal zvest svojim železarskim Jesenicam. Od leta 1964, ko je izšel prvi jeseniški zbornik Jeklo in ljudje, deluje v uredniškem odboru zbornika in je prispeval velik delež k vsebini vseh petih zbornikov, kolikor jih je izšlo do lanskega leta. Delež, ko je z idejami k njegovi vsebinski zasnovi in s svojimi lastnimi prispevki neizmerno veliko prispeval, da imamo zelo dobro obdelano zgodovino delavskega in naprednega kulturnega gibanja na Jesenicah in širšem območju med obema vojnama. Ohranil je tudi dragocene dokumente in med vojno zakopan arhiv na osnovi katerega so zgodovinarji dopolnjevali zgodovino naprednega delavskega gibanja in strankarskih razmerij med prvo in drugo svetovno vojno na Jesenicah. Odziva se vsem vabilom na sestanke in razgovore, pa naj se nanašajo na našo zgodovino ali sedanje naloge in s svojo revolucionarno prakso in bogatim znanjem pomaga pri reševanju problemov in težav v sedanjem razvoju.

Veliko bi lahko še napisali o jubilaru Vencelju Perku, vendar pa že teh nekaj najpomembnejših odlomkov iz njegovega življenja potrjuje njegovo veliko osebnost, ki se je razvila v boju delavskega razreda. Osebnost, ki je sooblikovala našo zgodovino, posebno v obdobju, ko je bila enotnost delavskega razreda še kako potrebna pred velikimi zgodovinskimi dogodki - narodnoosvobodilno borbo in socialistično revolucijo. Ob visokem jubileju Vencelju Perku iskreno čestitamo in mu želimo predvsem veliko zdravja in zadovoljstva. (Po raznih virih zapisal Joža Varl)

Slovenija

TURISTIČNA POSLOVNA SKUPNOST

V teh dneh v slovenskem prostoru oblikujemo in sprejemamo kriterije za določanje telesnokulturnih centrov republiškega pomena. V sprejetih planskih dokumentih Slovenije je namreč opredeljeno, da bomo v tem srednjeročnem obdobju izbrali te centre, ki bodo tako opremljeni, da bodo omogočali najodobnejše priprave športnikov. Z visoko usposobljenimi in dobro organiziranimi športnimi centri pa bomo hkrati povečevali turistično ponudbo in tako vplivali tudi na boljšo ekonomsko situacijo. Z ozirom na celovite zahteve centrov in trenutno gospodarsko situacijo je pričakovati, da v tem srednjeročnem obdobju takih centrov ne bomo imeli veliko.

Ob prebiranju pogojev za pridobitev funkcije navedenega centra republiškega pomena vidimo, da gre za ostre pogoje, ki jih Kranjska gora skupaj s Planico v precejšnji meri že izpolnjuje za vse vrste smučanja. Seveda pa so pri tem pomembne še tiste naloge, ki jih je potrebno opraviti, da kraj lahko pridobi naslov takega centra v republiki. Te naloge pa so predvsem tiste, o katerih v Kranjski gori že precej časa govorimo; to so večnamenska prireditvena dvorana s kabintom za meritve in spremljanje treniranosti športnikov, modernizacija obstoječih žičniških naprav in izgradnja novih kvalitetnih smučišč, primerna organizacija zdravstvenih uslug, predvsem pa del tistih uslug, ki jih nudi zdraviliški turizem ter objekte za letne športe.

Za izvedbo teh nalog mora turistično gospodarstvo, predvsem tisti del, ki upravlja s turistično infrastrukturo, nenehno iskati nove poti in ustrezno povezanost. Za turistično gospodarstvo Kranjske gore so pomembne še nekatere spremembe zadnjih let. Alpsko tekmovalno smučanje je v Sloveniji doseglo izjemne stroko-

vne in organizacijske uspehe, ki so se pokazali v rezultatih naših smučarjev in smučark na največjih mednarodnih tekmovanjih. Ta športna zvrst je postala najbolj odmevna in priljubljena v slovenskem telesnokulturnem prostoru, s tem pa tudi Kranjska gora kot prireditelj velikih tekmovanj. Olimpijske igre v Sarajevu so poleg tega, da so zaokrožile eno najbolj pestrih in plodnih obdobja razvoja alpskega tekmovalnega smučanja v svetu in pri nas, pokazale tudi izredne možnosti v povezovanju najrazličnejših dejavnosti gospodarstva. Tako kot se je ob razvoju športa razvila jugoslovanska zimska športna industrija, se je razvil tudi turistično gospodarstvo. Kranjska gora še ni kompletirano zimskošportno središče, zato glede na naravne danosti in ugodne družbene razmere ne smemo zanemarjati take oblike povezovanja, kot jih določa zakon, ker nudijo neposredno sodelovanje z ostalim gospodarstvom. V konkuriranju za pridobitev naslova telesnokulturnega centra republiškega pomena je to tudi eden od pomembnih načinov za skupno nastopanje.

TURISTIČNI RAZVOJ JESENIC

Jesenice imajo dva stara, predvojni zgrajena hotela s 106 posteljami. Obe poslopji sta že precej dotrajani in ključa po temeljiti obnovi. Posebno to velja za hotel Pošta, ki naj bi ga obnovili in posodobili.

Ker se bo v tem času dogradil Karavanški cestni predor, predvidevamo, da se bo na ustrezni lokaciji na Jesenicah zgradil nov hotel s 150 posteljami. Razen hotela bodo zgradili ustrezne trgovske zmožljivosti in druga poslopja za opravljanje špediterskih in carinskih formalnosti. Dogradil se bo odsek nove ceste proti Kranjski gori, od Bolnišnice do železniškega nakladišča na Hrušici.

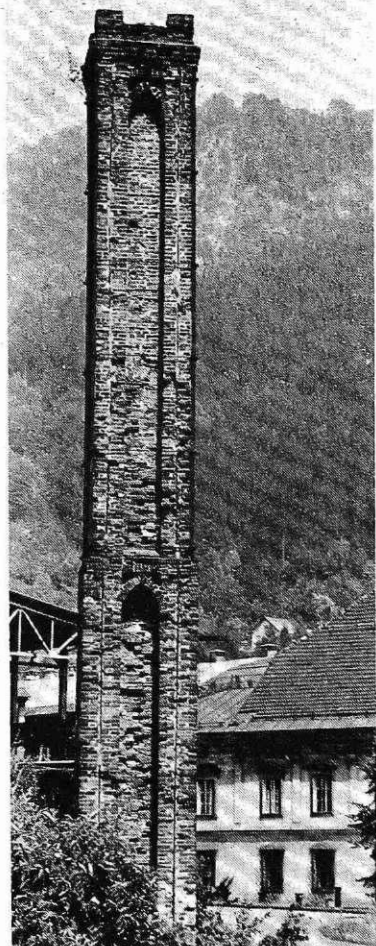
Z dograditvijo elektrojeklarne in ukinitvijo martinarne v Železarni se bo izboljšalo ozračje Jesenic, kar bo ugodno vplivalo, da se bo na Jesenicah poleg prehodnega razvijal tudi stacionarni turizem. Zato bomo pristopili h kvalitetni izboljšavi in manjšemu povečanju autocampa na Gornjem Plavžu. Obnovili bomo tudi trim steze in zgradili dve brvi čez potok Jesenica.

V Planini pod Golico bodo vzdrževali obnovljen hotel in zasebne tujske sobe, katerih število se bo še povečalo, ter pospeševali kmečki turizem. Upravljalca TOZD Žičnica Kranjska gora bo skrbel za redno vzdrževanje žičnice na Črni vrh.

Nadaljevali bodo z vzdrževanjem turistično zanimivih in privlačnih objektov kot so grevano letno kopališče, Kosova graščina, Tehnični muzej, Športni park in dvorana, razstavni salon DOLIK.

Prebivalci in Komunalno podjetje bodo poskrbeli za večjo čistočo in lepši izgled mesta. Predvsem bomo nadaljevali z obnovo fasad v starem delu mesta, trgovske delovne organizacije in obrtniki pa bodo poskrbeli za boljšo in pestrejšo ponudbo živil, pijač in drugega potrošnega blaga.

B.B.

Pred 80-letni je pripihal vlak skozi Karavanški predor

KAKO SO OTVARJALI TURSKO ŽELEZNICO

Turska železnica je bila izreden tehnični podvig takratne propadajoče anarhije. Da je to velikansko delo, so priznavali tudi naši kranjski poslanci ob otvoritvi njenih posameznih delov.

V letu 1905 so ob navzočnosti cesarja Franca Jožefa odprli prvi del od Schwarzacha do Gasteinskih toplic, leta 1906 od Badgasteina do Podrožca in Celovca in leta 1906 mimo Bleda in Bohinja do Trsta.

Od slovenskih poslancev sta se slovesnosti ob otvoritvi udeležila dr. Fran Šuklje in dr. Ivan Šušteršič, oba poznana slovenska politika stare monarhije in člana železniškega odseka. Na prvo vožnjo sta z dunajskega južnega kolodvora odpeljala dvorni vlak s cesarjem in drugi z ostalim spremstvom; združila sta se v Schwarzachu.

Slavnostno kosilo naj bi bilo v Badgasteinu, vendar se je tu zataknilo. V hotelu Straubinger niso imeli dosti prostorne dvorane za vse slavnostne goste, zato so bili v hotelu le cesar in nadškof s spremstvom, osta-

li pa so se nagneli v depandansi. Najbolj so skritizirali kosilo, saj je bilo običajno gostilniško kosilo brez boljših vin ali celo cigar ob koncu.

Otvoritev drugega dela proge ni bila tako slovesna, zato pa bolj vesela in sproščena. Ko se je vlak približeval Podrožju, se je začelo viti vse več slovenskih zastav; tu so bili slovenski pevci, gasilci in zastopniki slovenskih občin, manjkali pa so voditelji koroških Slovencev. Slovesnost je bila nato v Celovcu, kjer se je zbrala vsa tamkajšnja gospoda. Izjemoma so tudi Slovencem nazdravili s šampanjcem.

Ob otvoritvi zadnjega dela te gradnje pa se je slovesnost začela na jeseniškem kolodvoru. Tu je bil prestolonaslednik Franc Ferdinand. Sledila je izredno prikupna vožnja mimo Vintgarja, Bleda, Bohinja, Bače - Soče. Povsod izredno topli sprejemi, povsod vse v narodnih trobojnicah, v narodnem vzdušju. Ta slovesnost se je

končala v Trstu z vožnjo po tržaškem zalivu. Ob otvoritvi te proge so mnogi menili, da je to zgrešena investicija. Tudi dr. Šuklje je zagovarjal progo Celovec - Kranj - Škofja Loka, ker bi imeli Slovenci več koristi, saj bi tekla skozi osrednje predele Kranjske. Vendar je zmagal dr. Josip Schwegel, ki naj bi ščitil koristi Kranjske industrijske družbe, nekateri pa so menili, da tudi svoje. Priznati je treba, da je opravil pomembno delo, saj je povezal mnoge industrijske in turistične kraje današnje Slovenije.

»Vsaka gorska železnica je velikega pomena za turistiko«, so pisali ob otvoritvi, »v koliko pa je v prid turizmu, nam najbolj pokaže čas, ki je potreben po novi železnici našemu človeku, našemu turistu, da pripotuje v naše gore.«

Povezovala je tudi pomembno morsko pristanišče Trst, osrednjo morsko luko vse srednje Evrope, s svojim zaledjem, med obema vojnama pa so gosti z zahoda po njej prihajali na Bled in v Bohinj. Ta proga je bila tehnično zelo zahtevna. Skopi podatki povedo, da je proga od Ce-

lovca do Gorice dolga 132 km, na njej je 29 predorov in dolžini 23.949 km ali okoli 18 odstotkov vse proge in 49 mostov v dolžini 3.565 km. Prava posebnost je most v Solkanu, dolg 85 m. To je edini železniški most iz kamna v takšni dolžini. Ocenjevali so, da je to bila najzahtevnejša gorska železnica v tistem času v Evropi, vsekakor pa tudi zadnji izredni podvig stare monarhije.

Božo Benedik

Hm, Hm...

»Presežek«

Po podatkih, ki jih je Narodna banka Jugoslavije blagohotno sporočila javnosti s skoraj polletno zamudo, je imela Jugoslavija v prvem četrtletju letošnjega leta za 348 milijonov dolarjev deviznega presežka v zunanjetrgovinski bilanci. Presežek so kajpak takoj razporedili.

Da bi bil presežek bržčas nekoliko drugačen (če ne celo

z nasprotnim predznakom), če bi NBJ pravočasno poravnala obveznosti uvoznikov do tujih partnerjev, o tem seveda niti besede.

Še dobro, da bomo informacije o dejanski zunanjetrgovinski bilanci Jugoslavije v letu 1986 dobili po vsej verjetnosti šele sredi prihodnjega leta, ko se že ne bo več vredno razburjati.

Boter

Abonmajska ponudba

Uprava jeseniškega gledališča je v teh dneh v posebni brošuri objavila svoj program za prihodnjo sezono, v katerem ponuja abonentom kar deset prireditev: šest gledaliških predstav in štiri celovečerne koncerte.

Domača igralska skupina bo pripravi:

— doslej še neuprizorjeno dramo Toneta Čufarja *Ljubezen v kleti*, igrano, ki posega v družinske in socialne probleme delavstva med obema vojnama;

— tragikomedijo Jeana Anouilha *Škrjanček*, zgodbo o Ivani Arški, francoski narodni junakinji iz poznega srednjega veka;

— dramatisacijo satire Ephraima Kishona *Rodil se je oče*, uprizorjeno pripoved o mladnem možu, ki bo prvič postal očka.

Ob treh domačih uprizoritvah so za abonente pripravili še tri gostovanja:

— Prešernovo gledališče iz Kranja bo gostovalo z dramatisacijo Hofmannovega romana *Noč do jutra*;

— Slovensko ljudsko gledališče iz Celja z vodvilom G. Feydeauja *Bolha v ušesu*;

— za tretje gostovanje pa imajo v načrtu komorno igrano eksperimentalnega žanra (Gledališče Ane Monro ali Mala drama).

Novost v abonmaju predstavljajo letos koncertni spored, ki zajema:

— Koncert plesnega orkestra RTV Ljubljana s solistko Ditko Haberl;

— Opero Gorenjski slavček;

— Koncert Akademskoga koroškega okteta in

— koncert narodno zabavne glasbe.

Gledališče Tone Čufar torej ponuja v abonma šest gledaliških predstav in štiri celovečerne koncerte s tem, da se pozameznik ali kolektiv lahko priglasi bodisi v koncertni ali le v gledališki abonma, lahko pa se vpiše seveda tudi v abonma v celoti.

Vpisovanje bo prihodnji teden. V ta namen bo gledališka pisarna od 22. do 26. septembra odprta vsak dan od 8. do 12. in od 16. do 18. ure.

Vse informacije dobite tudi po 81-260.

Skupinska razstava Dolikovcev na Bledu

V petek, 12. septembra, so v Festivalni dvorani na Bledu odprli skupinsko razstavo likovnih del članov likovnega kluba DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki sta jo organizirala likovna sekcija KUD Bled in Kulturna skupnost Radovljica. Za razstavo je 19 avtorjev predložilo 47 del, iz katerih je za razstavo na Bledu žirant dr. Cene Avguštin izbral 25 del šestnajstih avtorjev.

S svojimi deli se na Bledu predstavljajo: Rudolf Arh, Franc Berce, Vinko Bogataj, Branko Čušin, Franc Dolinšek, Zvone Jovanović, Janko Korošec, Franc Kreuzer, Pavel Lužnik, Tine Markež, Slavimir Mihajlovič, Rudi Reichman, Draga Soklič, Tone Tomazin, Franc Vandot in Marjan Židaneč.

Likovna dela dolikovcev bodo na Bledu na ogled do 26. septembra, razstava pa je odprta vsak dan, razen ponedeljkov, od 14. do 18. ure.

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA

V Prešernovi hiši v Kranju je odprta razstava Kolaž v risbi akad. slikarja Franca Vozla.

V Mali galeriji Mestne hiše se predstavlja Rafaela Potokar s pregledno razstavo slikarskih del — dar slikarke Gorenjskemu muzeju.

V galeriji Mestne hiše je na ogled najnovejši ciklus risb akad. slikarja Janeza Ravnika.

Pred začetkom nove kulturne sezone

V preteklih poletnih dneh na Jesenicah ni bilo pomembnih kulturnih dogodkov. Nekaj naših kulturnih skupin je nastopilo na proslavah krajevnih in občinskega praznika. Vsi ti nastopi so bili »polovični«, ker skupine niso bile popolne, niti dovolj pripravljene. Čas dopustov in počitnic na Jesenicah naredi predolgo kulturno »mrtvilo«. Le prizadevni Dolikovci so tudi v počitniškem obdobju pridno izpolnjevali njihove zastavljene načrte. V juniju, juliju in avgustu so priredili kar osem razstav (že 18 v tem letu). To pa je na Jesenicah v glavnem bilo vse. Če smo si zaželeli kakšen »kulturni približek«, smo se morali podati na pot izven Jesenic.

Z osemnajsto letošnjo razstavo, v razstavnem salonu DOLIK DPD Svobode Tone Čufar Jesenice, na kateri so razstavili na ogled slike Franca Klemenčiča (1880 — 1961) in Franca Zupana (1887 — 1975), lahko rečemo, da je zaželen kulturna dejavnost na Jesenicah zopet zaživela. Razstavnici DOLIK so tokrat napolnili znani kulturni delavci in ljubitelji kulturne dejavnosti. Jeseničane so privabila na razstavo umetniška dela znanih slovenskih slikarjev in otvoritveni pevski program, ki ga je izvedel vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica pod vodstvom Marjana Jemca. Zapeli so: Zdravljico S. Premrla, Kam J. Kocijančiča, Zapuščena E. Adamiča, Strunam D. Jenka in Zdravljico U. Vrabca. Vse pesmi so po vsebini, umetniškem pomenu in imenih skladateljev in pisateljev popolnoma primerne času, v katerem sta živela in ustvarjala naša dva velika mojstra čopiča Fran Klemenčič in Fran Zupan. Da sta bila resnično velika umetnika in da je njuna zapuščina velikega umetniškega in vzgojnega pomena, je prisotnim na podlagi razstavljenih slik prikazal kustos Narodne galerije Ljubljana Ferdo Šerbelj.

Da smo na pragu pestre gledališke sezone je v petek, 12. septembra, na radiu Triglav Jesenice povedal ume-

tniški vodja gledališča Tone Čufar Jesenice, Miran Kenda. Govoril je o gledališkem programu v novi sezoni, v kateri se bo na jeseniškem odru premijerna zavesa dvignila trikrat. Jeseniški gledališčniki bodo svoj program dopolnili z gostovanji drugih slovenskih gledališč. Razglasil je tudi vpisovanje gledaliških in koncertnih abonmajev. Letos v gledališču uvajajo novost — koncertni abonma. Tudi matinejskih predstav ne bo manjkalo. Predvidene so lutkovne predstave, folklorni nastopi in drugo. Druge kulturne skupine svojih načrtov še niso razgrnile. Toda so-deč po objavah o začetku vaj pevskih zborov in vabilih k sodelovanju novih pevcev in pevke je razvidno, da se tudi pevske skupine resno pripravljajo na novo sezono.

Da se je na novo sezono potrebno resno pripraviti, nas je opozorila RTV Ljubljana, ki je 11. septembra na drugem programu ob 18.45 v oddaji Naša pesem v Mariboru predstavila jeseniške pevke. Ženski pevski zbor Milko Škobrne Jesenice je za prepričljivost v izvedbi tekmovalnega programa slovenskih ljudskih in sodobnih zborovskih skladb prejel srebrno plaketo, za najboljšo izvedbo obvezne pesmi pa posebno priznanje. Taka pozornost RTV Ljubljana in ugled našega ženskega

zboru znova obvezujeta na trdo delo...

Prav o zborovski dejavnosti je komisija za glasbeno dejavnost Zveze kulturnih organizacij Jesenice v sredo, 17. septembra, v sodelovanju s pevskimi zbori, šolami in zborovodji, sprejela delovni program starejših in mladinskih pevskih zborov za občinske pevske revije.

Kulturna prireditev v organizaciji krajevnih skupnosti Mirka Roglja-

Petka, ki je bila v soboto, 13. septembra, ob 18. uri na platou Centra 2 na Jesenicah, na kateri so nastopili folklorna skupina osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica in člani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice z gledališko predstavo Toneta Partljiča »Tolmun in kamen«, tudi potrjuje, da se popolna kulturna dejavnost na Jesenicah lahko začne.

Franjo Ropret

Ljudska glasbila slovenskega alpskega ozemlja

V soboto, 13. septembra, so v Liznjekovi hiši v Kranjski gori odprli zanimivo etnološko muzikološko razstavo »Ljudska glasbila na slovenskem alpskem ozemlju«. Razstavo je strokovno pripravila Mira Omerzel - Terlep, svobodni etnomuzikolog iz Ljubljane. Pri predstavitvi razstave so sodelovali še Gorenjski muzej iz Kranja, Zavod za spomeniško varstvo Kranj ter tehnični sodelavec — restavrador Vlado Knific ter številni zbiratelji starih glasbil in fotografij. Razstavo je podprlo gledališče Tone Čufar - sekcija za galerijsko in muzejsko dejavnost Jesenice.

Na razstavi so prikazana glasbila, ki jih vidimo bolj poredko ali pa so že zdavnaj zatonila v pozabo. Tako je »drumlica«, »brnica« ali »tintina« iz rabe že v prvi svetovni vojni, koroški fantje pa naj bi jo uporabljali do leta 1910. Drumlica je bila glasbilo vasovalcev. Zanimiv je tudi

»oprekelj«, na Gorenjskem so mu pravili tudi »prekl« ali »brane« in so ga uporabljali zlasti »Kranjska muzika«, »Ziljska muzika« in »Trentarji«. »Kitara« domače izdelave in ne navadnih oblik je iz Studorja v Bohinju in je izdelana v prvi polovici tega stoletja. Citre iz Ljubnega na Gorenjskem so že izpopolnjene, imajo že 13 spremljajočih strun in 4 melodične strune. Piskanje na hruskov ali brljanov list ali pero je star način zvočne zabave in se ga danes sliši bolj poredko. V skrinjah v Liznjekovi hiši pa so razstavljeni še leseni rog iz Potokov pri Jesenicah, okarine, lajne, vse vrste citer, tamburaški brač, harmonike na gumbe, imenovane tudi »fajtonarica«... &3 Zvoke nekaterih glasbil so lahko obiskovalci na otvoritvi razstave poslušali v »živo« v enournem koncertu. Stara glasbila so predstavili Mira Omerzel - Terlep, Matija Terlep in pevka Beti Jenko. Etnološko muzikološka razstava »Ljudska glasbila slovenskega alpskega ozemlja« bo v Liznjekovi hiši v Kranjski gori odprta do konca septembra.

A. Kerštan

STAR...

Sovražim nedelje! Nedelja je namreč dan, ko imam največ časa za razmišljanje. Pa še brez pijače sem. Spati ne morem. V cerkev ne hodim. Prijateljev nimam. Tisti kar sem jih imel, so se odselili ali pa umrli. Ostal sem čisto sam. Žena mi je umrla že pred petnajstimi leti. Ravno takrat, ko se je mlajši sin izučil za varilca in se odpravil za bratom v tujino. Odšla je tako nenadoma in tiho. Po pogrebu sta sinova odšla s trebuhom za kruhom, jaz pa sem se iz našega sončnega in prostornega stanovanja preselil v majhno garsonjero. Iz nje sem hodil še štiri leta na študij, odkar so me upokojili, pa ne grem nikamor. Samo v trgovino in kdaj pa kdaj v gostilno.

Kaj mi je ostalo od življenja? Srednje velik penzion, nekaj starih, obdelanih in že stokrat pregledanih fotografij, potrpežljiv maček, ki se sam ne ve, od kod je; kdaj pa kdaj se v mojem poštnem nabiralniku znajde kartica s pozdravi starejšega sina, njegove druge žene in vnuka Karleheinz. Zadnjič sem jo dobil pred tremi meseci. Mlajši pa se mi ni oglasil že dobre tri leta. Zadnje njegovo pismo je prispelo z neke ladje, na kateri je delal. Upam, da je še živ.

Koliko časa mi še ostane? Koliko časa bom že zdržal? Kako čudna je človekova pot. Najprej raste, se uči in razvija, potem dela zase in za otroke, se muči in marsičemu odreče in to zato, da v starosti sam in pozabljen od vseh čaka na smrt. Ostanjejo mu le še spomini na srečne trenutke njegovega življenja. Samo to.

Star biti — nič vas ne zavezuje, živite kot ptiček na veji (iz Sanjskih bukvic).

Fon B.

Ob kongresu IUFRÖ:

Gozdovi šumijo — Doklej še?

Kako prazen in pust bi bil svet brez gozdov!

V šoli so nas učili: gozd preprečuje erozijo, gozd proizvaja kisik, v gozdu domujejo gozdne živali, gozd je dajal zavetje partizanom...

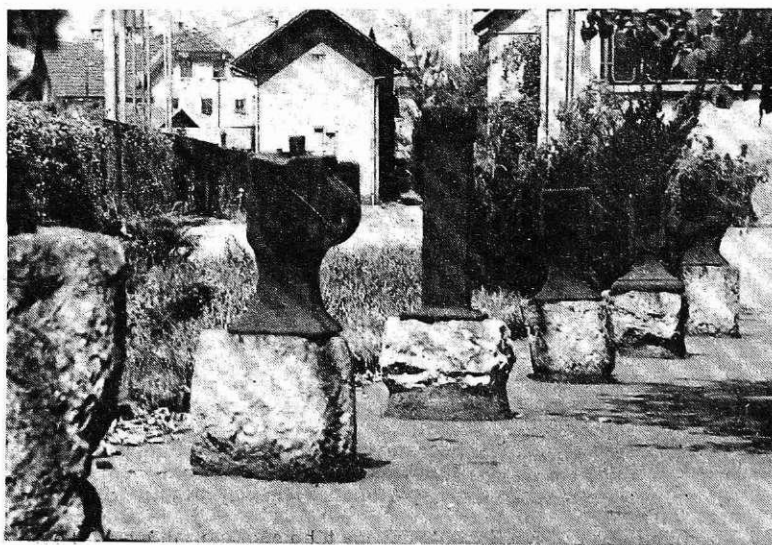
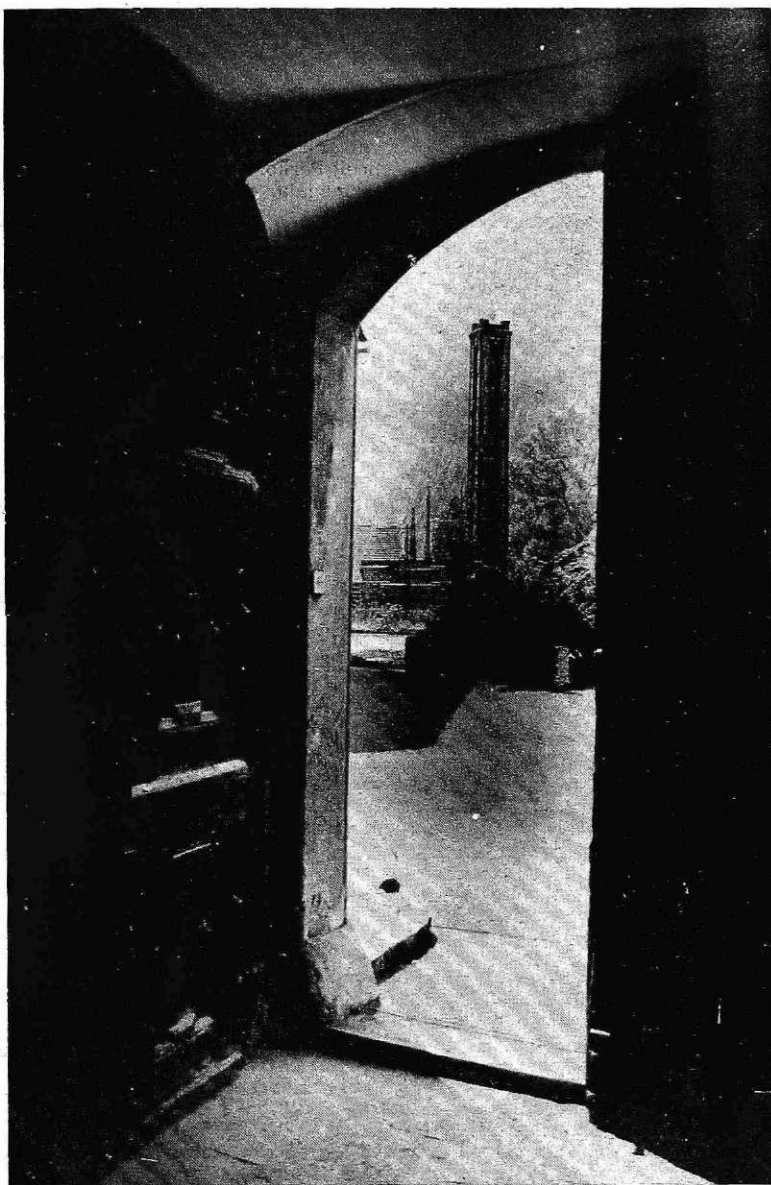
Gozd je meja in hkrati vez med obljudenimi ravninami in samotnimi planinami. Ko stopimo v gozd, stopimo iz svetlobe v mrak, s prepriha v zavetje, iz posvetnega hrupa v posvečeno tišino, iz znanega in razvidnega v neznano in skrivnostno. Medtem ko nas gorski vrhovi prevetrijo in nasičijo z daljavami in širjavami, nas gozdovi navdajo s krotko spokojnostjo, učijo nas prisluškovati sebi in malenkostim okoli nas: šelestenju listja, pokljanju suhljadi, oddaljenemu žuborenju potočkov v grapah.

Nesteto ur sem prebil v gozdu in niti za eno samo mi ni žal! Stikal sem za jagodami in gobami, opazoval mravljišča, plašil ptiče in veverice, srečeval jelene, volkove in medvede. Velikokrat sem zablodil, velikokrat sem izgubil pot, velikokrat sem se zapeljal v krušljivih pobočjih in strmih grapah, veliko noči sem prespal na mahu pod drevesi. Poznam Pokljuko in Jelovico, podolgem in počez sem prekrizal Kravkovski gozd na Dolenjskem, tudi v Raminem koritu na liški strani Velebita sem se že izgubil, na Snežniku sem tri dni do kolen gazil sneg, pol drugi teden sem samotaril v drvarski kolibi na Zelengori, obiskal sem še nedotaknjeno Peručico pod Magličem — in nikoli ne bom pozabil tistih košatih smrek, ki so se upogibale in ječale pod sunki burje nad našo hišo v Baški grapi, ko sem bil še otrok.

Konstantin Pustovski je v svoji »Povesti o gozdovih« pisal o skladatelju Čajkovskem, ki je izgubil ustvarjalni navdih, ko so začeli izsekavati gozd okoli njegove lesene hišice na deželi. Vse lansko poletje smo brali o gozdnih požarih na naši obali in otokih. Če pogori hiša ali tovarna, jo lahko v enem letu postavijo nazaj, za obnovo pogorelega gozda pa so potrebna dolga desetletja. Slovenski Kras si še zdaj ni docela opomogel od ran, ki mu jih je prizadejalo izsekavanje lesa za gradnjo Benekt. Strašijo nas poročila o gozdni kugi, ki jo seje kisela dež nad industrijskimi predeli srednje Evrope. Gozdom v severni Italiji, Zahodni Nemčiji, Švici, Avstriji, Češkoslovaški skorajda ni več pomoči. Tudi amazonski pragozdovi, zelena pljuča sveta, so nevarno načeti zaradi brezobzirnega izsekavanja.

Gozdovi umirajo. In tudi za naš so izkopani grobovi.

Edo Torkar

F. S. Finžgar o svoji domačiji

V Finžgarjevi rojstni hiši v Doslovčah, je bila ob 24. obletnici pisateljeve smrti spominska proslava.

Finžgarjeva rojstna hiša kot muzej slovenskega naroda že poldrugo desetletje privablja mnoge ljubitelje lepe slovenske besede, da si tam ogledujejo našo preprosto starodavnost in se še posebej spominjajo na življenje in delo našega popularnega pisatelja.

Ko razmišljamo o Finžgarjevih zgodnjih letih, ki jih je preživel v tej hiši, moramo reči, da je bilo njegovo otroštvo srečno. Rasel je v urejeni družini, kjer so domovale medsebojna ljubezen, pridnost in ganljiva skrb za oba otroke. V Finžgarjevi hiši v Doslovčah — po domače se je reklo pri Dolenčevih — so tedaj živeli stari oče Jože Ažman (1795—1885), ki je kot mladenič doživel Napoleona in veliko lakoto leta 1817, o čemer je njegov vnuk France tudi pisal, nadalje njegova hči Neža Ažman (1826—1905), ki je neporočena ostala pri hiši, druga hči in pisateljeva mati Terezija (1831—1918), ki je leta 1868 na svoj dom pripeljala moža Francea Finžgarja iz Žirovnice (1830—1918) in se je poslej seveda tudi tako pisala, ter otroka Janez (1868—1943) in poznejši pisatelj France (1871—1962).

Četudi je bila Finžgarjeva domačija samo kajža, njeni prebivalci niso živeli slabo. Pisatelj v spominih piše, da »jim res nikoli ni manjkalo kruha«. Kajti oče France je bil skrben, delaven in varčen gospodar. Ko mu je bilo šestnajst let je, kot poroča pisatelj na več mestih v svojih delih, z očetovim prijateljem odšel na zgornje Štajersko, se tam izučil za imenitnega krojača in tkalca, ostal gori do tridesetega leta svoje starosti; ko pa se je vrnil v svojo ljubo domačo vas pod Karavanke, je tu imel vedno dosti šivanja. Že skoraj štirideset let mu je bilo, ko se je priženil k Dolenču v Doslovče, poplačal dolgove, ki so viseli nad kajžo, in celo dokupil nekaj njiv.

Te domače razmere, borna kajža v bregu nad vasio in Doslovče z značilnim koritom na sredini, so v pisatelju živele kot prelep spomin do konca življenja. V mnogih delih to opisuje, zlasti v začetku, ko se še ni dobro zivil v tujem svetu in ko so ga na domači vrt vezale še zelo sveže korenine. S pisateljevanjem je začel že v gimnazijskem času in marsikatero od teh prvih del se dogaja prav v njegovem rojstnem kraju. Tedaj je marljivo sodeloval v alobjeviskem rokopišnem listu Domače vaje in kot sedmošolec tam objavil tudi pripoved z naslovom pri Brencetu za pečjo. Piše, kako se je na zimski večer podiril po strmi stezi do Brenceta, kjer so se zbirali doslovski možje, da bi v gosti izbi pokramljali o vsem mogočem. Francelj je zlezel za peč in poslušal: napeto zgodbo o strastnem divjem lovcu Bukeljnu, o nekdanjem imenitnem doslovskem rojaku Luki Knaflju, ki »so umrli tam nekje za Dunajem« in ki je ustanovil študentski sklad, iz katerega so potem mnogi gorenjski dijaki dobivali stipendije, pa še o dobrem in poštenem Ribčevem dohtarju iz Vrbe, ki je bil »pesnik in nenavadno hudo učen človek«. In o vsem tem govorijo sami bližnji pisateljevi znanci, katerih domača imena v Doslovčah še danes živijo: Brenc, Rožič, Koren,

Knafelj, Kralj in kot veljaven in modri kajzar seveda tudi Dolenčev France.

Tudi prva daljša Finžgarjeva povest z naslovom Gozdarjev sin se godi v domači vasi, ki jo pisatelj nekoliko spremenjeno imenuje Doselje. In tudi tu nastopajo sami domačini: Novin, Kralj, Brenc, Kokrcan, Knafelj, Mihelj, Rožič, glavna oseba Gozdarjev Janez pa je doma prav v Dolenčevi hiši, ki jo pisatelj v tem delu tako označuje: »Gozdarjeva hiša je stala toliko v bregu nad Doseljem, da se je iz nje videlo prijazno čez ostale hiše tja v skalnati Klek in strmi Babji zob.« Ta Janez je hodil po zgornjem Štajerskem, kakor je hodil tudi Finžgarjev oče, tam je spoznal dekle Reziko, tako se je imenovala tudi pisateljova mati, dolga leta se je skrival pred birci, da mu ne bi bilo treba v vojak; tudi pisatelj ded po očetovi strani, kot beremo v spominih Leta mojega popotovanja, se je dvajset let »odtezal bircem, ki so lovili gostaške in bajtarske sinove, da jih vtaknejo v vojaške suknje«. A tega nesrečnega Janeza končno vendarle ujamejo. Z vojsko mora v severno Italijo, kjer se nemirnega leta 1848 bori pod slavnim avstrijskim vojskovodjem Radetzkyem. Tam je tudi ranjen, a končno se vsa zadeva srečno konča: Janez se poroči s štajersko Reziko, ki pa je slovenskega rodu, in ta na koncu povesti že peštuje ljubkega sinčka. Prav tako kot Franica v Jurčičevi povesti Sosedov sin.

Leta 1900 je Koledar Mohorjeve družbe prinesel Finžgarjevo povest Stara in nova hiša. Zgodba se dogaja v domačem okolju in je še posebej točno posneta po resničnih razmerah Dolenčeve hiše, le Doslovče so tu spet spremenjene v Doselje, ime domače hiše pa v »pri Gorenjcu«. V Povesti se Ravnikov France priženi v Doselje h Gorenjcu, njegova žena se spet imenuje Reza, stari oče, ki ima na začetku povesti sedemdeset let in je še »trden kot jeklo«, pa je od starih hčera že prej dve »primožili k poštenim hišam«. Novi gospodar France je dober krojač in seveda delaven ter varčen mož, pri njem se mnogokrat zbirajo vaški možje in tu spet tako kot prej pri Brencetu obravnavajo različne vaške zadeve. Vas samo in domačo hišo pa Finžgar v tej povesti opisuje takole:

»Doselje je majhna vasica; menda ima kakih dvajset številk. Stoji lepo v zatišju pod goro. Sredi vasi je veliko korito. Zelo dober in močan studenec ga polni. Iz korita se oteka voda po vrteh, ki obkrožajo vas na južni strani. Gorenčeva hiša stoji nekoliko v bregu nad koritom. Na koritu ni zlepa brez ljudi: hlapci, dekle, gospodarji z živino, čez dan perice in ko drugega ni, delajo otroci mline ali brodi po vodi za raki.«

Ta prizadevni Gorenčev France si potem v Podbrezju zgradi novo hišo; njegov mladostni prijatelj Skočirjev

Matevž pa se je slabo poročil, skušal s trgovino na hitro obogateti, živel na veliki nogi, a še posebej zapravljiva je bila njegova žena, zato na koncu vse izgubi. Na Breznici — to je namreč Zabržje iz povesti — še danes stoji spomin na to Finžgarjevo zgodbo. Novo hišo so Dolenčevi zares postavili leta 1892, po drugi vojni so jo novi lastniki podrli in na tem mestu postavili bolj sodobno, a stari podboj so ponovno vzdali, tako da je zarisana letnica 1892 ostala. Pa tudi sebi je pisatelj v tej povesti postavil določen spomin: France in Reza iz povesti imata dva otroke, Francka in Tončka, ki sta »skrb in veselje Gorenčeve hiše; in ni težko uganiti, da mladi Francek ni nihče drug kot poznejši pisatelj.

To pa še daleč niso vsa dela, s katerimi se je Finžgar v svojem prvem pisateljskem obdobju vračal s svojo rojstno hišo in v domače Doslovče; preveč jih je, da bi v tem zapisu vsako od njih moglo najti svoje mesto. Treba pa je povedati, da se je pisatelj vsaj od Stare in nove hiše dalje loteval še mnogih drugih snovi: pisal je osebnopovedno obarvane novele in črtice, leta 1904 je nastal njegov socialni roman Iz modernega sveta, kmalu zatem je že snoval znameniti roman Pod svobodnim soncem, ki je v letih 1906 in 1907 izhajal v reviji Dom in svet; snov za svoja dela je sicer še vedno zajemal tudi iz kmečkega življenja, vendar jo je dobival še drugod, kamor ga je pač zanašala življenjska pot, in ne samo v Doslovčah. Predvsem v Sori, kjer je celih deset let služboval kot župnik. Toda čimbolj se je bližal življenjskemu in pisateljskemu zatonu, tembolj so pred njegovimi očmi spet oživljale podobe iz nekdanjih dni. Tako se je po drugi svetovni vojni (leta 1951 je praznoval osemdesetletnico) s svojimi deli spet pogosteje vračal v domačo vas.

Eno najbolj tipičnih takšnih del je povest Gostač Matevž, ki je kot Slovenske večernice Mohorjeve družbe izšla leta 1954. Dogaja se v drugi polovici 19. stoletja. Z vrhano mero nostalgije Finžgar tu prikazuje nekdanje idilično življenje pod Karavanami. Tu zdaj spet srečamo njegove stare sovaščane Ještina, Rožica, Triplata, Knaflja, Španca, Reva, Zaboršnika, Grosa in seveda tudi kajžarja Dolenca. Glavni junak povesti je revni goštač Matevž, delaven in bister goštaški sin, ki si po nekaterih pripetljajih pridobi za ženo bogatejšo Novakovo Vido (domače ime Novak si je pisatelj sposodil iz sosednjega Smokučja). Domačo vas, ki jo to pot imenuje Vidoslavci, pa v tej povesti opisuje tudi z zgodovinskega vidika. Tako piše:

»Vidoslavci se je pred sedmimi stoletji imenovala vas, spravljena v zatišju med gorami, ki jim králjuje gospodar Karavank, zajetni Stol. Krog stalnega živega studenca, ki vre izpod skale pod strmim bregom, so se naselili davni pradedje ob svojem starešini Vidoslavu. (...) Vas je odmaknjena od ceste po gorenjski dolini in že oddavna ni velika. Pred sto leti je imela krog devet trdnih kmetij, ki so bile njih hiše in mogočna gospodarska poslopja sezidana

vsu na ravnem v bližini studenca. V bregu za vasio, proti Rebru, so pa zrasle na srenjskem svetu revne kočice in bajte priseljencev, ki so se tja naleteli od vseh vetrov. Kmetje jim niso branili, da so si stavili hišice na srenjskem svetu. Preveč so potrebovali delavcev za pomoč pri poljskem in gozdnem delu in tudi raznih rokodelcev. Mnogi od teh so se tudi kot goštači stisnili po revnih izbicah. Taka je bila vas nekdanjih Vidoslavčev in še do danes ni prida narasla.«

Spominov na to vas Vidoslavčev, katere ime se je v teku stoletij obrusilo v Doslovče, je polno tudi v dveh Finžgarjevih zadnjih knjižicah: v zgodbah o živilih z naslovom Iz mladih dni, izšlo so pri Mohorjevi družbi leta 1953, in zlasti v zbirki spominskih črtic Iveri, ki jo je leta 1959, torej tri leta pred pisateljevo smrtjo, izdala Mladinska knjiga. Iz slednje naj omenimo samo zgodbo z naslovom Lipa vabi, v kateri pisatelj spet takole opisuje svojo domačijo:

»Za našo kajžo je bil s plotom ograjen vrt, potegnjen od hiše v dokaj strm breg. Tik ob plotu je rasla visoka, stara lipa. Njena spodnja veja je molela vodoravno od debla. Čisto gladka je bila.« Nadalje pisatelj piše o tem, kako so se otroci gugal na tej veji; mladi Francelj je skočil na tla in si pri tem zlomil levo roko. Odpeljali so ga v Lesce k stari Prežlji. Dva hlapca sta mu roko naravnala, Prežlja mu jo je povila in obložila z deščicami, a Francelj kljub hudim bolečinam ni zajokal. Prežlja pa je preroško napovedala: »Če zavije na pravo pot, ga boste lahko veselili vi, oče, in še drugi ljudje.«

Še posebej zanimiva je v tem pogledu črtica Na dopustu, eno zadnjih Finžgarjevih del. Objavljena je bila v Koledarju Mohorjeve družbe za leto 1959. Svojo osebo je pisatelj tu skril v osebo višjega davčnega svetnika Luka Kotarja; in ta ostareli svetnik v času svojega dopusta potuje po Gorenjskem, obišče Bohinj in Bled, končno pa se nastani pri Kralju v Vrbi. Odtod se potem razgleduje po bližnjih vaseh, govori z ljudmi, obuja spomine in razmišlja. Ko se na primer v Žirovnici pogovarja s

starim Poharjem, ta tu spet pokaže na izjemno posebnost vasi od Žirovnice do Rodin (o čemer je Finžgar sicer že pisal v svoji spominski knjigi Leta mojega popotovanja); da je namreč Novakov gospod (Tomo Zupan) nekoč s prižnice naštel sto dvajset študiranih ljudi iz brezniške fare od leta Prešernovega rojstva 1800 do leta 1900. Zatem se možaka pogovarjata še o Janezu Krstniku Prešernu iz Hraša, ki je v 17. stoletju ustanovil prvo slovensko akademijo znanosti in umetnosti, o čebelarjih in slikarjih Janših z Breznice ter o učenjaku Matiji Čopu in o Muhovčevem gospodu Ivanu Svetini iz Žirovnice. Kotar si seveda natančno ogleda tudi Prešernovo rojstno hišo in je ves ponosen na slovensko mladino, ki je zbrala denar za njen odkup in ureditev; napoti se na Breznico, opisuje cerkev in pri tem ne pozabi povedati, kako so na začetku 19. stoletja vasičani z verigami merili, kje naj bi stala nova farna cerkev, da bi bila ravno na sredi (seždež župnije so z Rodin prenesli na Breznico leta 1821). Skratka, ves ta spis je poln Finžgarjeve ljubezni do domačega kraja in podoba je, kot da bi se bil ravno v osebi Luke Kotarja za vedno poslavljaj od njega. Stari Pohar iz Žirovnice Kotarju med drugim izreče pomenljive besede, češ »Breznica je le ena; in zares: Breznica je bila pisatelju samo ena, ne le zaradi tega, ker je od tod prišlo toliko učenih mož, ampak tudi zato, ker je tam pred mnogimi leti preživel najšrečnejšo dobo svojega življenja.

Še več je takšnih del, napisanih po vojni, kjer Finžgar opisuje svojo domačijo in domače ljudi ter ožje in širše okolje, a vsega tu pač ni mogoče navajati. Zlasti pogosto opisuje Karavanke, na katere pašnikovih je preživel dobršen del svoje mladosti in kamor se je spet vrnil na stare dni; leta 1934 si je namreč na Zabrški planini zgradil kočjo Murko, tam odtlej mnogo prebival in ponovno doživljal lepote domačih gora. Toda opisovanje tega širšega gorenjskega okolja že pomeni poseben del Finžgarjevega literarnega opusa.

Jože Sifrer

ZDENKA TORKAR-TAHIR

28

Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

Najstarejša hči Ljudmila ni imela kaj dosti časa za igranje. Že ko je malo zrasla, je morala šivat za mlajše sestre in brate. In če je imela le kaj prostega časa, ji je mama prinesla strganih »štumfkov« (nogavičk), ki jih je bilo treba »poštrikati« (poplesti).

Za Miklavža sta z mamo iz cunj sešile punčke in medvedke — edine igranje, ki so jih imeli otroci. »Punce smo se šle risantanc, fantke pa ravbarje in žandarje. Ob nedeljah smo otroci morali k maši. In če nismo šli, je bila mama tako žalostna, da si je pokvarila vse nedeljsko razpoloženje. Ko so savski, podmežaklarski otroci prišli skozi tunel (pod železnico) na Jesenice, so jih jeseniški pretepal. Dekleta smo se pa bala, ko smo jih gledala.«

»Ko sem bila dekle, smo se punce in fantje iz naših štirih barak skupaj vzeli. Eden je šel po harmonikarja. Potem pa smo na prostoru med barako in drvarnico zaplesali. Da ne bi strgale dragocenih čevljev, smo dekleta kar bosa plesala. Večkrat pa smo se tudi zbrali, da smo šli peš skozi Vintgar in nazaj.«

Dokler niso otroci že zaslužili, je šel tudi 1. maj bežno mimo njih. Pozneje pa so delavski praznik bolj praznovali, šli na Poljane, kamor so hodili tudi ob nedeljah. Nazaj grede so se moški ustavljali v gostilni »Pri Kalan« in popili pol litra vina.

Pozneje, ko je bila informatorka že poročena, je hodila na veselice Jelenove godbe, kjer je njen mož igral. Ko Ljudmilin spomin spet poseže v zgodnejše obdobje, čas njenega otroštva, pravi:

»Za branje ni bilo nikoli časa. Mama je bila naročena le na knjige Mohorjeve družbe, pozneje pa na časopis Jutro.«

Noči, nešteto sem v življenju mojem jaz prebedela in tako nešteto noč, sem vse življenje moje, v mislih preletela.

Pač, misli moje, začele so hoditi bolj s počasnimi koraki, od takrat, ko vsa srečna sem postala za zakonska mati. Za prvim otročičem še sedem sem jih povila. Med njimi se je duša enega, že v prvih mesecih življenja v večnost preselila.

Nato pa nam je neizprosna smrt, neko noč, moža, očeta ugrabila.

O nekaj težkega se je takrat na srce moje prevladilo, o, da nisem umrla jaz, predno se nam prvo dete je rodilo.

Toda kaj hočeš, če vržen si v vrtnec tok življenja, plavaj, plavaj, ne plaši se največjega trpljenja.

Ta misel me v teh težkih časih je bodrila, in tako vsak dan, mi novih je moči nalila.

Od jutra do večera, sem po njivah, po kolènih se plazila in tako otrokom svojim, skromni kruhek zaslužila.

Klub težkim časom, mi pa tista leta hitro so minila, in jaz sem iz teh malih otročičev, vse dobre, poštene člane človeške družbe naredila.

Ko potem večkrat skrivaj, s pogledi sem jih oplazila, natihem sem tako si govorila. »O kako vesel bi jih bil zdaj oče, če ne bi ga tako prezgodaj črna prst pokrila.«

Prav kratek čas, nam res je, iz za gorje sonce sreče zasijalo,

toda v srcu mojem, natihem, nekaj je dejalo: Srečna si, ko še čez družino celo, peroti svoje zdaj držiš,

toda kak' dolgo, o tem pa kruta usoda, ti molčiš.

Ko mi prav srečno tako en čas živimo, pa že nadloga druga vrine se v družino.

Prišla so leta, da fantje drug za drugim so služiti šli vojake.

Oh, kako sem že v naprej se bala jaz ločitve vsake, In ker v družini moji fantov pet je bilo, to tudi petkrat se je ponovilo.

Potem tista leta, so zopet mi tako minila, in teh mojih pet vojakov, drugega za drugim so zopet mi nazaj vrnila.

Zdaj pa že ne več kot otroci, prišla jih je druga muha. Kakor da māmā nič več prav ne kuha, oprijeli so se misli ene, in začeli so si zbirati može, in žene.

Pa kaj bi se zato jezila, saj v mladih letih sem tako tudi jaz storila.

Vsi prav blizu okrog rodne hiše, postavili so si drug za drugim svoj ognišče.

Tako, da mi pogled njihov, nobeden ni ušel, kedaj bil je žalosten, kedaj vesel.

Zdaj, ko vse tako lepo sem preskrbela, na večer življenja,

še par mirmih tihih uric sem si zaželela.

Toda življenska pot, nam bila je začrtana drugače, že zla usoda, začela nad nami vihteti je gorjače.

Kdor bral takrat je časopis, da v njih dogodke zasleduje, iz teh spoznal je, da Hitlerju življenski prostor primanjkuje.

In sedaj, ta nenasišneš, tako kot druge, tud' deželo našo, izbral si je fašist, za svojo pašo.

Že od ust do ust, je šla beseda, da okupator zemljo našo, nam zaseda.

Vse svobodoljubno ljudstvo, takrat je zaječalo, ker fašizem,

pot v izgnanstvo mu je pokazalo.

Kjer se prej sreča, mir, veselje je delilo, zdaj sama tuga težka žalost se je naselila.

Nešteto ljudstva, iz svoje rodne zemlje so izselili, in takrat

tud' del družine moje so po svetu razkropili.

Zdaj nič več nisem mlada, da bi kos bila vsem težavam, zdaj sama še kakor senca, okrog po vasi tavam.

Jeseniška razglednica (foto I. Kučina)

Izlet v Celje

Društvo upokojencev Jesenice vabi člane na izlet z avtobusom v Celje in njegovo okolico v četrtek, 25. septembra, z odhodom z Jesenic ob 6. uri izpred Zdravstvenega doma na Plavžu.

V Šempetru v Savinjski dolini si bomo ogledali Antični park, v Celju muzej revolucije, »Stari pisker«, tovarno EMO in obiskali njeno trgovino. Nato se bomo odpeljali na Svetino, kjer bo kosilo.

Vsak udeleženec izleta prispeva 2.500 din. Razliko v ceni krije društvo.

Prijave z vplačilom sprejema Jurij Dolenc v prostoru doma društva na Jesenicah, Pod gozdom 13 v petek, 19. septembra, in ponedeljek, 22. septembra, od 16. do 18. ure.

Člani, ki se za izlet zanimajo, prijavite se že prvi dan. Izlet bo organiziran le, če bo dovolj prijavljenih.

Izvršni odbor Društva upokojencev Jesenice

ZAHVALE

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitke ob mojem življenjskem prazniku.

Upravnemu odboru želim mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Lojze Grohar

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem TOZD Plavž, dnini Bohek zahvaljujem za obisk na domu in za dragoceno darilo, ki mi bo drag spomin. Hkrati jim želim še veliko delovnih uspehov in osebne sreče.

Janko Mlakar

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za prijetno srečanje in pogostitev ter darilo ob moji 80. letnici.

Želim jim še veliko uspeha pri delu in osebne sreče.

Angela Rižnar

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se lepo zahvaljujem za čestitko ob mojem življenjskem jubileju in jim želim mnogo delovnih uspehov.

Franc Primožič

Ob upokojitvi se vsem sodelavcem in obratovodstvu PIV enoglasno iskreno zahvaljujem za lepa in praktična darila, za prelepo sliko, ki me bo včasih za hip preselila na jeseniško Staro Savo, kjer sem preživel večino svojih mladih let. Obratovodji se lepo zahvaljujem za izbrane tople besede.

Naj bi vam bilo vsem, ki boste stopali na moje mesto, enako prijetno in toplo ob slovesu. Še enkrat vsem iskrena hvala za pozornost, ki ste mi jo izkazali.

Želim vam še veliko medsebojnega razumevanja in uspehov pri nadaljnjem delu.

Ivan Beljan

Ob vrnitvi z daljšega zdravljenja v Kliničnem centru in okrevanju v zdravilišču Laško se zahvaljujem predsedniku društva upokojencev Javornik-Koroška Bela Jaku Svetinu ter blaginiku Lovru Bercetu za hitro pomoč ob moji nesreči.

Mara Treven

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob mojem rojstnem dnevu.

Minka Tušar

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 20. septembra, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:

DELIKATESA, poslovalnica 7, Titova 7 in
DELIKATESA Kašta 4 na Plavžu, Tavčarjeva 6.

DEŽURNA LEKARNA

V septembru je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

Rešitev križanke iz 36. številke:

Kontrast, operater, terakota, okop, Nep, okra, norec, Alexis, Amin, zarast, half, kulak, Marko, Avdo, antraks, Brnik, tiara, gat, makro, dinamit, prigoda, Ale, Marina, Ind, kos, Dinamo, Ratec, grudi, eksces, arena, Ensör.

OBVESTILO UPOKOJENCEM

Vse upokojence na območju občine Jesenice obveščamo, da so cene letovanja v počitniškem domu DU Slovenije v septembru, oktobru, novembru in decembru 4.000 dinarjev na dan. Desetdnevno letovanje torej stane 40.000 din (vplačilo na blagajni). Na to ceno pa dobi dom od Skupnosti invalidsko pokojninskega zavarovanja za vsak dan še 900 din, kar pa se ne odbije od dnevne cene. Do povišanja dnevne cene je prišlo zaradi povišanja cene elektrike in ostalih potrebščin.

Ker so odpadli izleti v Crkvenico, organizira Koordinacijski odbor DU Jesenice v tretji dekadi petdnevni oddih v Izoli, seveda če bo dovolj prijav. Cena s prevozom, takso in petdnevnim bivanjem v domu je 22.000 din. Prijavite se v svojih društvih upokojencev.

KODU Jesenice—

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

19. septembra, amer. avstral. barv. akcij. film POBESNELI MAKSI III., ob 17. in 19. uri, ob 21. uri amer. barv. akcij. film POKLIC : KOMANDOS.

20. septembra, amer. avstral. barv. akcij. film POBESNELI MAKSI III., ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. barv. fant. komedije ŠKR-LATNA ROŽA KAIRA.

21. septembra, amer. barv. film ROCKY II., ob 15. uri, ob 17. in 19. uri amer. avstral. barv. akcij. film POBESNELI MAKSI III.

22. septembra, amer. barv. komedija ŠKR-LATNA ROŽA KAIRA ob 17. in 19. uri.

23. septembra, amer. barv. film NI MALIH LJUBEZNI ob 17. in 19. uri.

24. septembra, amer. barv. film NI MALIH LJUBEZNI ob 17. in 19. uri.

RAZPIS ZA FOTORAZSTAVO

V okviru razstave inovacij Društva izumiteljev in avtorjev tehniških izboljšav Jesenice prirejamo tudi fotorazstavo, ki bo v razstavnem salonu Dolik na Jesenicah.

Pogoji sodelovanja: Razstave se lahko udeležijo vsak občan, ki dela v eni izmed delovnih organizacij v jeseniški občini.

Fotografije naj predstavljajo motive iz železarstva, gradbeništva in drugih panog industrije.

Velikosti fotografij naj bodo od 18 x 24 cm do 30 x 40 cm v barvni ali črnbeli tehniki.

Vsak avtor lahko sodeluje s šestimi fotografijami.

Fotografije pošljite na naslov: Foto klub »Andrej Prešern«, Jesenice, poštni predal 68, do 29. septembra.

Otvoritev razstave bo 10. oktobra.

25. septembra, amer. barv. komedija POLJUBI ME V SLOVO ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

19. septembra, amer. barv. akcij. film OAZA — DOLINA SMRTI ob 18. in 20. uri.

20. septembra, amer. barv. film ROCKY II., ob 18. in 20. uri.

21. septembra, ital. barv. pust. film HČERKA DŽUNGLE ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. fant. komedija ŠKR-LATNA ROŽA KAIRA.

22. septembra, amer. avstral. barv. akcij. film POBESNELI MAKSI III., ob 18. in 20. uri.

23. septembra, hongkon. barv. karate film GROMOVITI TIGER ob 18. in 20. uri.

24. septembra, ZAPRTO!

25. septembra, amer. barv. akcij. film POKLIC : KOMANDOS ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

21. septembra, amer. barv. film NI MALIH LJUBEZNI ob 20. uri.

25. septembra, amer. avstral. barv. akcij. film POBESNELI MAKSI III., ob 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

19. septembra, hongkon. barv. akcij. film V VOHUNOVH KREMLJIH ob 18. uri.

RAZSTAVNI SALON DOLIK

V razstavnem salonu DOLIK Jesenice je od 13. do 24. septembra na ogled razstava slik Frana Klemenčiča (1880 — 1961) in Frana Zupana (1887 — 1975), ki jo je omogočila Narodna galerija Ljubljana.

Salon je odprt vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure, razen nedelj in sobot popoldan.

PARTIZAN JESENICE

DRUŠTVO ZA TELESNO VZGOJO ZAČETEK VADBE IN ŠPORTNO REKREACIJO 8. SEPTEMBRA 1986

80 LET

URNIK VADBE

V DOMU STANETA BOKALA

URA	17-18	18-19	19-20	20-21 ³⁰
DAN				
PONEDELJEK		gimnastika		rekreacija člani
TOREK	cicibanke	pionirke	mladinke	rekreacija članice
SREDA	cicibani	pionirji	mladinci	člani ŽJ
ČETRTEK	cicibanke	pionirke	mladinke	članice ŽJ
PETEK	cicibani	pionirji	mladinci	judo
GINASTIKA			vsak dan v COŠ TČUFAR	
JUDO			vsak dan v judo sobi TVD	

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, tasta in brata

LADISLAVA SENICE

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancom za darovano cvetje in izrečena sozolja.

Hvala pevcem iz Žirovnice za zapete žalostinke in vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob prezgodnji izgubi našega dragega moža, brata in strica

JANEZA VIDICA

se svojci zahvaljujemo gasilcem gasilskega društva Koroška Bela za častno stražo in spremstvo, predsedniku za poslovljni govor, pa tudi članom ostalih gasilskih društev za udeležbo pri pogrebu. Zahvala velja tudi pevcem DU Jesenice za zapete žalostinke. Posebno se zahvaljujemo bivšim Janezovim sodelavcem in prijateljem ter kolektivu Osnovne šole Koroška Bela za cvetje. Zahvaljujemo se tudi župniku za pogrebni obred in govor. Hvala zdravniškim dr. Teranovi, ki ga je skušala ohraniti pri življenju in sosedom za pomoč v težkih trenutkih. Hvala vsem, ki ste darovali vence in cvetje in Janeza v tako velikem številu spremlili na zadnji poti. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: žena Marija, sestra Marica in Anica z družino in sorodniki.

VINSKA TRATA

POSLEDNJA PREDLOG. SONČENJA

ŽIVAHEN ŠPANSKI PLES

GOROVJE V BURMI

OZNAKA ZA NEZNANCA

POSKOČEN IRSKI PLES

LJUBIMEC NIMFE GALATEJE

ZELEZAR

DRŽAVICA V PIRENEJH

NEVADNA IDEJA

CHAPLINOVA VDOVA

OPORNA DESKA GL. MESTO TIBETA

IRSKI BRINJEVEC

8

KRAT PRI DOBOJU S PRSTI

STANE DOJLANC BAZNAVA

ŽUŽELKA KI BOLEČE PIČI

OPICA Z BORNEA SEKLENO SIVA KOVINA

3

PISEC HERCEG

5

NERED

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

LETOPIS

ŠKOTSKI EGOJNOVI (ARCHI-BALDI) NEMŠKA PEVKA

VRHUNSKI ŠPORTNIK

CONJA Ž. OSEBA IZ DON CARLOSA

MUSLIMAN. PRAZNIK ZAČIMBA

ŽE LIRICI SL. PUBLICIST (LOSTRE)

JUD

SESTAVIL: VEDEBA GOETHE MATERE

12

ČRKE Z OŠTEVILČENIH POLJ V KRIŽANKI PRENESITE V GORNJI LOK, KTER DOBITE BRANO VODORAVNO MISEL ANGLEŠKEGA DRAMATIKA SHAKESPEARA.

Hokej na ledu

V petek, 19. septembra ob 18. uri:

SKOPJE : KRANJSKA GORA GORENJKA

V soboto, 20. septembra ob 18. uri:

JESENICE : BOSNA

V sredo, 24. septembra, ob 18. uri:

KRANJSKA GORA GORENJKA : KOMPAS OLIMPIJA

Vabljeni

Hokej na ledu

ŠE ZADNJI PREIZKUSI PRED PRIČETKOM PRVENSTVA

Hokejisti Jesenic in Kranjske gore - Gorenjke so odprli letošnjo hokejsko sezono z dvobojem, ki so ga dobili hokejisti Jesenic z 11:5. Nato pa sta se obe jeseniški moštvi prvič resno preizkusili na domačem letu v srečanju z italijanskim prvotlačem Fasso, v katerem dve sezoni igra tudi Jeseničan Mustafa Bešić ter Američan Norwich, član zlatega ameriškega olimpijskega moštva iz Lake Placida.

Gostje so začeli igrati zelo dobro in kljub mnogim zamujenim priložnostim dobili prvo tretjino z 1:0. V nadaljevanju so se domačini raz-
grali in dosegli visoko zmago z 9:1 (0:1, 3:0, 6:0).

Jesenjani so v tem dvoboju igrali solidno le v drugi in tretji tretjini, vendar slabše kot pred dnevi v Beljaku. Več kot tisoč gledalcev so pričali, da so lahko resen in nevaren nasprotnik čeprav v obrambi ni vse kot bi moralo biti.

Strelci za Jesenice so bili: Poljanšek, A. Razingar, D. Horvat in Hafner po 2 ter Raspet 1.

Hokejisti Kranjske gore - Gorenjske so dvoboj proti Fassi izgubili s 3:6 (0:3, 0:1, 3:2), vendar niso razočarali. Pokazali so veliko borbenosti, vendar bo moštvo potrebovalo še nekaj časa, da bo dobro uigrano. Ekipa se je zelo pomladila, zato pričakujemo, da bo občinstvo bolj strpno, obljublja pa, da bodo na vsaki tekmi igrali tako kot v prejšnji sezoni.

Strelci so bili: Berčič, Lah in Keilih.

D.

DRUGI SVETOVNI POKAL V GORSKIH TEKIH

Pred nedavnim se je zbral mednarodni organizacijski komite za gorske teke in se odločil, da bo drugi svetovni pokal v gorskih tekih ponovno v Italiji, v Valtellini. Prvi svetovni pokal v gorskih tekih je bil lani v St. Vigili v Italiji.

Svetovni pokal bo od 2. do 5. oktobra letos v krajih Morbegno in Sandrio, razdeljen pa je na več kategorij. Tako tekmujejo člani na 10 km in višinsko razliko 800 m in člani na 15 km in višinsko razliko 1100 m ter mladinci letnik 67 in 68 na 6 km in 500 m višinske razlike. Članice letnik 67 in starejše pa tečejo na progi dolgi 6 km in s 500 m višinske razlike. Na tem tekmovalstvu veliko pomeni uspeh celotne ekipe zaradi točkovanja, kajti iz vsake kategorije štirih tekmovalcev se štejejo rezultati treh najboljših tekmo-

valcev za najboljšo uvrstitev reprezentance.

Svetovnega pokala v gorskih tekih VALTELLINA '86 pa se bo udeležila tudi številna jugoslovanska ekipa. Tekmovalci so zbrani iz vseh koncev Slovenije; v Italijo potujejo Franci Teraž, Tone Djurič, brata Ivan in Lado Urh, Marjan Krempel, Jaka Škorjanc, Borut Podgoršek, Darko Milenc, Pavle Drobne, Mitja Uršič, Tomaž Fabijan, Niko Smole, Marija Trobec, Minka Bajrektarevič, Tatjana Smolnikar in Ksenja Smolnikar. S tekmovalci pa potujejo še trener Lojze Pungert, zdravnik dr. Janko Kokalj, prevajalka Jelka Železnikar ter avtomehanik Janez Trobec. Jugoslovanska ekipa pa si želi, da bi se na tem svetovnem pokalu v gorskih tekih v Italiji dobro uvrstila.

A. Kerštan

SREČANJE NA RAVNAH

Izvršni odbor Konference osnovnih organizacij sindikata Železarne je organiziral izlet na srečanje delavcev Slovenske železarne v Ravnah na Koroškem.

Srečanja se je udeležilo petdeset delavcev naše železarne. V prijetnem razpoloženju smo se pripeljali do Ivarčkega jezera, kjer smo prisostvovali uradnemu delu tega srečanja, katerega so pripravili delavci iz Raven.

Da bi prijeten dan preživeli še lepše, je organizator poskrbel tudi za tekmovalstvo v različnih športih. Udeleženci iz TOZD Valjarna debele pločevine so se pomerili

v mini golfu. Uspelo nam je, saj smo dosegli naslednje rezultate:

Ženske posamezno:

1. Marjana Mali
2. Brigita Erzar
3. Majda Lumpert

Moški posamezno:

1. Janez Erzar
3. Ahmed Telalović — TOZD Remontne delavnice.

Preostali del dneva smo preživeli ob zvokih prijetne glasbe in plesu. Pozno popoldan smo se zadovoljni vračali domov z željo, da bi bilo takih srečanj na tako urejenih in lepih krajih kot so Ravnice, še več.

Jože Zidar

(foto: Silvo Kokalj)

SMUČARSKI KLUB BLEJSKA DOBRAVA PRIREJA VELIKO JAVNO TOMBOLO

v nedeljo, 21. septembra s pričetkom ob 14. uri na Poljanah nad Jesenicami.

Pripravljenih je 20 glavnih dobitkov (tombola), med njimi: avto Zastava 101 GTL 55, avto Zastava 101 GT 55, moped Tomos, pralni stroj, hladilnik, smuči Elan RC, betonsko železo 1 t, cevi za centralno ogrevanje, premog 2 t, cement 3 t, motorna kosilnica.

Poleg tega pa še: 40 dobitkov petork, 80 dobitkov četvork, 100 dobitkov trojk.

Skupna vrednost dobitkov bo čez 5.000.000 din. Cena tombolske kartice na dan prireditve bo 500 din, v predprodaji bodo tombolske kartice z 20 odstotnim popustom po 400 din in jih bo mogoče kupiti v kioskih tobaka.

Na prireditve bodo vsako uro od 12. ure dalje vozili avtobusi s Hrušice, Koroške Bele, železniške postaje Javornik in Bleda. Zagotovljen bo parkirni prostor za osebnih vozila.

V primeru slabega vremena bo tombola prestavljena na nedeljo, 28. septembra.

BOGDAN JUG SVETOVNI MLADINSKI PRVAK

Jugoslovanska padalska reprezentanca, ki jo sestavljajo samo padalci Alpskega letalskega centra iz Lesc Bogdan JUG, Roman BOŽIČ, Darko SVETINA, Dušan INTIHAR in Branko MIRT, se je vrnila iz Ankare, prizorišča svetovnega prvenstva v klasičnih padalskih disciplinah, z zlato kolajno. Osvajalci ali bolje rečeno prigarali so jo letošnji državni prvaki med člani in mladinci Radovljčan Bogdan Jug. V skokih na cilj z višine 800 metrov je bil v mladinski konkurenci najboljši. Kako težko je bilo osvojiti naslov svetovnega prvaka, kaže zaključni obračun med Jugom in Avstrijcem Berhardom Naglom. Po zaključni osmi seriji skokov sta oba imela enak rezultat. Po pravilniku se v primerih, ko gre za kolajno in imata dva ali več tekmovalcev enak dosežek, določa dodatno skakanje. Avstrijec in naš reprezentant sta morala odločiti o zlati in srebrni kolajni kar s štirimi dodatnimi skoki. Oba sta ob izjemnih psiholoških obremenitvah kar tri skoke zapored skočila v ničlo. Pri četrtem skoku pa je Nagli koncentracija popustila bolj kot Jugu in je doskočil na šest centimetrov, naš reprezentant pa na en centimeter. Navdušenje je bilo nepopisno.

Tako je Jugova zlata kolajna kar dober obliž za slabši dosežek reprezentance v disciplini skupinskih skokov na cilj, kjer so zasedli skromno 10. mesto. V četrti odlični seriji je športna sreča obrnila hrbet Mirtu, ki je doskočil 20 centimetrov od strogega centra — ničle. Tako so naši imeli skupni rezultat 41 centimetrov, Sovjeti, ki so imeli najboljši dosežek, pa so imeli skupni dosežek 21 centimetrov. Razlika med prvim in desetim mestom je bila samo za nesrečni Mirtov skok. Res smola.

Vremenske razmere so bile za tekmovalce izredno težke. Ob veliki vročini in močnem vetru je bilo potrebno zares vrhunsko obvladovanje padala in še nekaj športne sreče, da ni zapihal nepričakovani veter, ko se je tekmovalec približeval

NAMIZNI TENIS

JESENIŠKI PIONIRJI NA KVALIFIKACIJAH

Razvrščanje pionirjev in pionirk Slovenije v kvalitativne skupine poteka vsako leto na osnovi rezultatov kvalifikacijskega turnirja. Tokrat je bil tak turnir za pionirje v Mengšu, za pionirke v Ljubljani, kjer je nastopilo preko 100 pionirjev in 70 pionirk iz številnih krajev Slovenije.

Med pionirji je na tem tekmovalstvu uspel le Matej Križnar od sedmih nastopajočih Jeseničanov. Uvrstil se je v tretjo jakostno skupino, to je od 21. do 30. mesta, medtem ko je bil Zmago Pem na osnovi lanskega rezultata uvrščen v prvo jakostno skupino, to je od 1. do 10. mesta.

Od štirih nastopajočih jeseniških pionirk sta uspeli Urška Samar in Vanja Klemenc, ki sta se uvrstili v drugo jakostno skupino, to je od 11. do 20. mesta, Zdravka Soklič pa se je uvrstila v tretjo jakostno skupino, to je od 21. do 30. mesta. Za ostale pionirje in pionirke, ki se niso uvrstili, je bilo to tekmovaljevo pretežko in bodo morali še trdo delati, da bodo prihodnjič uspeli.

/S/

cilju. Tako nesrečo je imela naša reprezentantka Svetlana Simić, ki je po sedmem skoku imela tretje mesto in možnosti za osvojitve kolajne. Žal jo je v zadnjem osmem skoku veter povsem zbegal in pristala je več kot pet metrov od ničle.

Fantje in obe dekleti, tudi 18-letna Zadržanka Mira Grčić, so pokazali, da v tem športu sodimo med svetovno elito v skokih na cilj in da so nam kolajne blizu tako kot tistim, ki so na tem svetovnem prvenstvu imeli največ sreče in uspeha. Našim reprezentantom je sreča obrnila hrbet že na domačih tleh tik pred odhodom v Turčijo. Na desetdnevni pripravi so skakali in opravili od 100 do 120 skokov s svojimi starimi padali, ki so jih

dobro poznali in obvladovali pri vodenju na cilj. Bila pa so že močno izrabljena, zato je bilo dogovorjeno, da morajo od Letalske zveze Jugoslavije še pred zaključkom priprav dobiti nova padala. Žal so jih iz KLUZA prinesli, ko je bilo priprav konec in je letalo za metanje padalcev že odletelo na svoje bazno letališče vojnega letalstva. Tako so izvedli le nekaj poskusnih skokov iz domače leške Cesne, da so padala vsaj malo preskusili.

Zato velja vsem čestitka za dobro predstavitve našega padalstva, ki naj bi doživelo svoj mednarodni vrhunec leta 1990 na 20. jubilejnem svetovnem prvenstvu, ki bo na letališču v Lescah.

Leon Mesarič

Na podlagi sklepa skupščine Telesnokulturne skupnosti dne 11. 9. 1982 o podelitvi Gregorčičevih plaket Telesnokulturna skupnost Jesenice

RAZPISUJE

Gregorčičeve plakete za leto 1986

Za podelitev Gregorčičeve plakete so lahko predlagane organizacije ali posamezniki za:

- aktivnost in uspehe pri razvijanju množičnosti na področju telesne kulture,
- dosežke na področju telesne vzgoje, strokovnega, organizacijskega in znanstvenega dela,
- dolgoletno uspešno delo na področju telesne kulture,
- tekmovalne dosežke na pomembnejših tekmovanjih,
- uspehe, ki pospešujejo telesno kulturo na področju propagande in publicistike.

Predloge za podelitev lahko dajo vsi občani, telesnokulturne in druge organizacije.

Predlogi morajo biti predloženi pismeno do prvega novembra 1986 na naslov:

Telesnokulturna skupnost Jesenice, Titova 65, Jesenice, p. p. 21

LOKOSTRELSTVO

JAKOPIČ PONOVO ODLIČEN

Nogometno igrišče v Bujah je bilo dva dni prizorišče lokostrelskega turnirja v disciplini FITA. Nastopilo je okrog 40 tekmovalcev iz večine jugoslovanskih klubov. Od članov lokostrelske sekcije pri TVD Partizan Javornik - Koroška Bela sta nastopila Jakopič in Crnjanski. Jakopič je na koncu zasedel odlično tretje

mesto. Zmagovalec pa je postal Zoran Matković iz Varaždina.

Pohvaliti velja organizatorja turnirja za brežibno organizacijo, ki je lahko vzor vsem ostalim klubom, ki so večji in predvsem finančno močnejši kot pa lokostrelski klub Buje.

JEKLARSKI MARATON '86

Koordinacijski svet Zveze socialistične mladine Slovenije Železarne Jesenice organizira v soboto, 27. septembra, Jeklarski maraton '86. Start maratona bo ob 15. uri nasproti poslovne stavbe Jeklarne 2 na Koroški Beli, cilj pa v Športnem parku pod Mežakljo na Jesenicah. Proga je zelo razgibana, poteka po jeseniških ulicah in pobočju Mežaklje, dolga je 21200 metrov, največja višinska razlika pa je 110 metrov.

Od starta do cilja bo organizirano spremstvo organov za notranje zadeve, na kritičnih točkah pa bodo pomagali tudi gasilci (prva pomoč in vzdrževanje radio - zveze) ter mladinci kot redarji. Organizirana bo tudi zdravniška ekipa z rešilnim avtomobilom. Zbor tekmovalcev bo v športnem parku pod Mežakljo ob hokejski hali, z zbornega mesta pa jih bo na start na Koroško Belo odpeljal poseben avtobus.

Tekmovalci bodo razporejeni v deset kategorij. Moški: mladinci do 18 let, od 18 do 30 let, od 30 do 40 let, od 40 do 50 let in od 50 let dalje ter kategorizirani tekmovalci; ženske pa bodo tekmovalce v starosti do 18 let, od 18 do 35 let, in od 35 let naprej ter kategorizirane tekmovalke.

Tekmovalci se lahko prijavijo na naslov: Koordinacijski svet ZSMS Železarne Jesenice. Startnina je 500 din in jo plačate osebno ob prevzemu štartne številke. Zadnji rok za prijavo je na dan tekmovalstva ob 14. ure, vsi tekmovalci pa bodo na zbornem mestu dobili tudi bilten s potrebnimi obvestili o teku. Najhitrejša in najhitrejši tega maratona dobita pokal in nagrado.

Informacije o Jeklarskem maratonu daje sekretar KS ZSMS jeseniške železarne Toni Čebulj, ☎ (064) 81-441, int.32-68.

A. Kerštan

Alpinistični odsek PD Jesenice vabi mlade planince 25. septembra ob 18. uri na začetek ALPINISTIČNE ŠOLE v prostorih PD Jesenice, cesta Železárjev 1 (zgradba TVD Jesenice)

Pogoji za vpis:

- starost 16 let,
- članstvo v planinski organizaciji,
- zadovoljivo zdravstveno stanje.

Alpinistična šola sestoji iz teoretičnega in praktičnega dela. VSE INFORMACIJE DOBITE na PD JESENICE (vsak dan), podrobnejše pa ob ČETRTKI ob 19. uri na rednih sestankih alpinističnega odseka.

Tako, dobimo se 25. septembra ob 18. uri v sejni sobi PD Jesenice.